

Uvodnik

Andrej Bratuž

Mesec našega tiska

Novo leto se prične v januarju in s tem tudi stopijo pred nas razne obveznosti in datumi. Med temi je tudi praznik sv. Frančiška Saleškega, ki je že od nekdaj zavetnik katoliških časnikarjev.

V naslovu tega zapisa je mesec našega tiska. Zakaj pa? Tisk, na katerega tu mislimo, je katoliški tisk. Pri tem pa imamo v mislih ne samo verski tisk, ampak časopise in publikacije, ki se naslanjajo na krščanske vrednote. Poleg teh pa lahko štejemo sem še druge duhovne vrednote, ki ta občila karakterizirajo. Poleg krščanskega etosa so tu še svoboda in demokracija, pri nas še posebej narodna identiteta in obramba, politični pluralizem in evropeizem, ki je danes tako aktualen. Vsa ta načela zagovarja in brani tudi naš tednik.

Na Slovenskem imajo vsi ti principi že staro tradicijo. Lahko zatrdimo, da se vse to zagotovo že kaže v delu in pisanju Antona Martina Slomška in v njegovem apostolatu ter obenem v široko zasnovanem izobraževalnem delu zlasti med štajerskimi in tudi koroškimi Slovenci. Posebej je to prišlo do izraza v njegovih šolskih zamislih, zlasti v nedeljski *solit*. To se kaže tudi v njegovih delih Blaže in Nežica in Drobtnice in še kje drugje. Z njim je tudi vzklikala zamisel Družbe sv. Mohorja, ki je potem prav s tiskano besedo na Slovenskem širila versko in ljudsko kulturo, in tako tudi pri nas Goriška Mohorjeva družba. Danes se vse to plemenito delo nadaljuje. Če pišemo namreč o našem ali dobrem tisku, mislimo na vsa prej omenjena načela in značilnosti.

Kakšen pa je odnos tega tiska do cerkvene hierarhije? Tu imamo lahko različne odgovore. Na eni strani so npr. škofijska glasila, zlasti tedniki, kot so pri nas tudi italijanski verski tedniki v Trstu, Gorici in Vidmu. So pa spet časopisi, ki ne odvisijo od krajevnih ordinarij oz. škofij, izražajo in zagovarjajo pa katoliška načela. To je tudi primer našega tednika. Naj tu spomnimo, da je to tudi teza, ki jo zagovarja vodilni sodobni francoski krščanski filozof novosholastik Jacques Maritain. Po njegovem mnenju je katoliški časopis lahko tako uradno glasilo cerkvene oblasti kot tudi list, ki ga odgovorno vodijo oz. urejajo laiki in ki prav tako zagovarja katoliška načela. V tem se lahko spet razpozna Novi glas.

Primorski Slovenci imamo zlasti po drugi svetovni vojni bogato bero na tem področju. Lahko začnemo pri Slovenskem primorcu v Gorici ali Tednu na Tržaškem in mimo Katoliškega glasa pride mo do današnjega Novega glasa, ki je nastal leta 1996 po združitvi med Katoliškim glasom in Novim listom. Poleg tega štejemo sem še druge časopise in revije. To so Mladika, otroški mesečnik Pastirček, Naš vestnik in beneški Dom, v Sloveniji pa je še Družina. Vsi ti zaslužijo našo podporo zlasti s tem, da jih razširjamo, priporočamo, beremo in z njimi sodelujemo oz. vanje pišemo. V glavnem danes vse te liste urejajo in v njih sodelujejo tako laiki kot duhovniki. Novi glas in še kako drugo glasilo sta vključena v vsedrjavno Zvezo katoliških tednikov Fisc, ki povezuje ogromno število katoliških tednikov v Italiji in se njih uredniki po možnosti tudi udeležujejo skupnih srečanj. Vse to kaže na vitalnost in razširjenost vseh teh naših časopisov oz. publikacij. Upajmo, da bo ves ta naš tisk tudi v prihodnje uresničeval svoje plemenito poslanstvo za vse nas.

Tradicionalni božični koncert Zveze cerkvenih pevskih zborov

Foto IG

EZTS in Trgovski dom

Potrebna so zagotovila za spoštovanje zakona 38/01

Med prehodom iz starega v novo leto so začele prihajati na dan vesti glede ustanavljanja Evropskega združenja za teritorialni razvoj, ki bi bilo zadolženo za učinkovitejšo črpanje evropskih sredstev. Pri pomembnem projektu sodelujejo tri čezmejne občinske uprave, Gorica, Nova Gorica in Šempeter-Vrtojba. Danes, 21. t. m., bosta dva občinska sveta Gorice in Nove Gorice sprejela statut novega organizma. Občinski svet Šempetra-Vrtojbe pa bo to naredil v naslednjih tednih.

Vest o ustanavljanju tega novega organizma je zbudila precej zanimanja v goriški javnosti, v glavnem iz treh razlogov. V prvi vrsti zaradi tega, ker je to prvi resnejši poizkus na področju čezmejnega sodelovanja. To je po volitvah leta 2007 skoraj popolnoma zamrlo, posledično pa so se tudi ohladili odnosi med občinskima upravama Gorice in Nove Gorice. V drugi vrsti je zanimanje vzbudilo dejstvo, da je, na pobudo novogoriške občine, bil predlagan Trgovski dom za sedež EZTS. Dobronamerna pobuda je imela glavni namen, da se pomembna palača v središču Gorice ovrednoti in se tako sproži dolgo pričakovana obnova stavbe. Pri tem so nastali nekateri pomisleki, saj je namembnost Trgovskega doma določena na podlagi 19. člena

državnega zakona 38/01. Besedilo člena je sicer precej splošno, je pa določitev, da bodo v Trgovskem domu dobile svoj prostor slovenske in

italijanske kulturne ter raziskovalne organizacije oz. društva. Prav zato sta tudi posegla Svet slovenskih organizacij za Goriško in goriška sekcija Slovenske skupnosti. Tretji razlog za živahno razpravo je bilo dejstvo, da se je pobuda EZTS-Trgovski dom pojavila z že dogovorjeno vsebino, kar je v Gorici presenetilo tako slovensko stvarnost kot tudi občinsko levosredinsko opozicijo. Dodaten vzrok za nekatere polemične posege pa je bila zahteva po italijanskem prevodu naziva Trgovski dom oz. po dodajanju novih podnaslovov. Neizpodbitno dejstvo je, da ostaja Trgovski dom pomemben narodni simbol ne samo za Slovence na tej strani meje, temveč mejo presega. Zato ne moremo biti ravnodušni do prihodnosti te edinstvene palače v mestnem središču Gorice. Ravno pri določanju njegove namembnosti je potrebna narodna strategija, ki bo imela jasen cilj, ob določitvi zakona 38/01 za zaščito Slovencev. Če zamudimo ta vlak, resnično tvegamo, da se bo v tistih prostorih

ponavljala zgodba Narodnega doma v Trstu, kjer si je Tržaška univerza prilastila uporabo celotne stavbe. Ne pozabimo, da je Trgovski dom še vedno zaseden z nekaterimi državnimi uradi, za katere ni nobenih rokov za preselitev. Zaskrbljenost vzbujata tudi način, kako je v statutu napisan člen glede sedeža EZTS, saj je tu določen začasni sedež pri družbi Informest, v pričakovanju, da se pripravi prostor v Trgovskem domu. Poleg dejstva, da je ravno družba Informest pripravila vse papirje za EZTS, je legitimno vprašanje, ali bo sedež te ustanove kar tako izpuščala iz rok, ko bodo prostori v Trgovskem domu pripravljeni? Dvom je več kot upravičen. Zato bi bilo potrebno spremeniti celotni člen in izrecno navesti, da je sedež EZTS v Trgovskem domu, ob spoštovanju namembnosti, ki izhaja iz 19. člena zakona 38/01. Glede prevajanja imena Trgovski dom pa je razprava brezpredmetna. Lahko tudi iščemo razne rešitve ob konstruktivnem sodelovanju, vendar ne pozabimo, da je naziv Trgovski dom že omenjen tako v zakonu 38/01 kot tudi v raznih deželnih in občinskih upravnih aktih. Odstopanje od imena Trgovski dom bi nam resnično prineslo več škode kot koristi in to ravno v trenutku, ko lahko postavimo jasne pogoje, saj EZTS brez slovenskega dela ne more nastati.

Julijan Čavdek

Pomoč Haitiju

Ob strašni naravni katastrofi, ki je prizadela prebivalce najrevnejše južnoameriške države, Haiti, sta goriška nadškofija in tržaška škofija sporočili, da naj denarna sredstva za pomoč preživelim v katastrofalnem potresu nakažemo na te bančne račune: Caritas Italiana - poštni račun št. 347013, navedite namen: "Emergenza terremoto Haiti", ter Carita' diocesana di Gorizia onlus - poštni račun: št. 10289494 ccb Credito Cooperativo di Lucinico Farra e Capriva EU IBAN IT15 0086 2212 4010 0400 0323 364, navedite namen "Emergenza Haiti". V bližnji Sloveniji pa lahko denarno pomoč nakažete na TRR: 02140-0015556761, namen: Haiti in sklic: 8400.

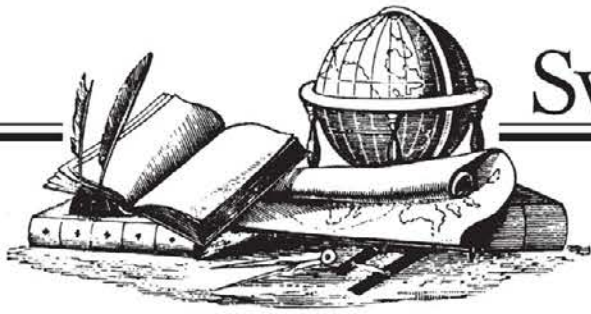
SLOVENSKA SKUPNOST

prireja

**TRADICIONALNO PRIJATELJSKO
SREČANJE OB ZAČETKU NOVEGA LETA**

v petek, 22. januarja 2010, ob 19. uri

v gostilni Sarđoč v Prečniku (občina Devin-Nabrežina)

Kobarid / 40. Srečanje Slovencev Videmski in posoški rojaki

V kobariskem Kulturnem domu so pripravili 40. srečanje Slovencev videmske pokrajine in Posočja. Tokrat je zbrane pozdravil tudi predsednik države Danilo Türk, ki je poudaril pomen srečanj za ohranjanje slovenskega jezika in kulture med Slovenci v Benečiji, Reziji in Terskih dolinah.

na srečanja so namenjena opozarjanju ljubljane, pa tudi Trsta, Gorice in Vidma, da obstajajo v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini srčni ljudje, na katere ne smejo pozabiti", je dejal Darko Likar, eden od ustanoviteljev srečanj. Kulturni delavec iz Terskih dolin Igor Černo je opozoril, da je finančna kriza

gastvo, ne le na zgodovinskem, kulturnem in identitetnem področju, pač pa tudi v gospodarstvu, česar ne bi smeli pozabiti". Vendar pa kriza predstavlja le dober izgovor za zmanjševanje dejavnosti na področju jezikovne politike, pravi Černo, ki so se z naporu začela v zadnjih dvajsetih letih. "Od Slovenije pričakujemo intenzivnejše sodelovanje z ustanovami naše skupnosti. Nekakšni vaši ambasadorji smo, zato nas ne pustite same", je zaključil Černo. To je obljubil tudi predsednik države Danilo Türk, ki je menil, da je bilo doslej premalo narejenega za priznanje in dosledno spoštovanje Slovencev v videmski pokrajini.

Jubilejno, štirideseto srečanje, ki so ga popestrili z bogatim kulturnim programom, so organizirali Upravna enota Tolmin ter občine Bovec, Kobarid in Tolmin. Zasluznim kulturnim delavcem so namenili dve priznanji - državni sekretar Boris Jesih je v imenu Urada vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu izročil priznanje rezijškemu rojaku Luigiju Palettiju za zasluge pri ovrednotenju in uveljavljanju rezijanskega slovenskega narečja in ohranjanju rezijansko-slovenske kulturne dediščine. Priznanje Pasquale Guiona pa je tokrat pripadlo Kulturnemu društvu Ivan Trinko iz Čedadu.

Foto MM

"V teh letih smo Slovenci z obeh strani meje doživeli lepe in tudi težke trenutke. Novolet-

predvsem velika priložnost za vse, saj "naš slovenski jezik in kultura predstavljata veliko bo-

Predsednika SSO in SKGZ

Pismo pristojnim v Rimu

Predsednika krovnih organizacij Slovencev v Italiji Rudi Pavšič in Drago Štoka sta naslovila pismo na vladnega podtajnika pri predsedstvu italijanske vlade Gianija Letto, predsednika senata Renata Schifanija in na predsednika poslanske zbornice Gianfranca Finija. V dopisu predstavnika manjšine opozarjata naj-

višje institucije italijanske vlade na velike težave slovenske manjšine in izražata zaskrbljenost zaradi primanjkljaja 1 milijona evrov, ki ga vlada ni vključila v večnamenski odlok lanskega decembra. Visok primanjkljaj hudo ogroža razvoj manjšine, saj se na tak način močno ohromijo njene dejavnosti, zato Pavšič in Štoka iz-

ražata upanje, da ga bo vlada vključila v protikrizni odlok. Zaščitni zakon št. 38 iz leta 2001 bi moral zagotavljati redno delovni prispevek, brez zadostnega finančnega kritja pa postane dejansko brezpredmeten. Pismo sta predsednika krovnih organizacij poslala v vednost tudi predsedniku Dežele Furlanije Julijske krajine Renzu Tondu. Z namenom, da bi neposredno poročala najvišjim državnim organom o stanju v manjšini, predsednika krovnih organizacij prosita za sprejem v Rimu.

Pismo uredništvu

Kdo ribari v kalnem?

"Slovenski veto slovenski televiziji?" je naslov zanimivega zelo zaskrbljujočega članka v božični številki Doma, časnika Slovencev v videmski pokrajini. Pisec članka se navezuje na sestanek v Vidmu, kjer so obravnavali možnost, da bi Dežela zamajčila vidljivost javnega radiotelevizijskega signala, ki naj bo na razpo-

lago za oddaje v vseh manjšinskih jezikih naše dežele na celotnem deželnem območju. Pobuda je zanimiva in vredna upoštevanja, saj vsi že od nekdaj opozarjamo na krivico, da so Slovenci na Videmskem prikrajšani za slovenske programe. Zaskrblja pa izjava deželnega odbornika za kulturo Molinara, ki jo pisec članka navaja, da naj bi se "po-

membni krogi slovenske manjšine" temu upirali in zahtevali, da se vidljivost programov Rai3bis še naprej omeji le na Tržaško in Goriško. Na vprašanje o izvoru neobičajnega veta naj bi odbornik potrdil, da gre za "zelo močno in vplivno politično osebo v Demokratiški stranki iz vrst slovenske manjšine" in da se njegova izjava opira na pisne dokaze. Možnosti sta v glavnem dve. Prva je, da deželni odbornik za kulturo laže in hoče s tem očitno sejati razdor znotraj slovenske narodne skupnosti in v njenih odnosih z ostalimi manjšinskima skupnostima v FJK. To bi bilo zelo hudo in vredno glasne obsodbe. Druga in še hujša možnost je ta, da je med nami nekdo, ki igra čudno in nevarno igro, zlorablja vplivno politično funkcijo ter spletkari na koži interesov naše skupnosti. Tako zadržanje bi v enem zamahu izničilo večletna prizadevanja vseh, ki se trudimo, da bi se vprašanje vidljivosti slovenskih programov vendarle rešilo na najboljši način. Predsednik italijanske vlade nas je že privadil tudi na tretjo možno opcijo, in sicer da je pisec članka "napačno razumel politične izjave". Preden omenjenega odbornika uradno zaprosim za pojasnila, bi pa rad izključil drugo možnost, ki je zame najbolj srhljiva. Če se kdo od bralk ali bralcev naših časopisov prepozna v "vplivni politični osebi", naj se, prosim, javi in naj pojasni svoje stališče!

Igor Gabrovč, deželni svetnik

Od Expoja do hitre železnice in uplinjevalnika Protislovja italijanske politike in Trst

Po širitvi Evropske unije in schengenskega območja bi Trst rad postal osrednja referenčna točka v svoji geopolitični danosti v prometnem, emergentskem in pristaniškem prometu v severnem Jadranu. Zato skuša na vse načine uveljaviti to svojo težnjo, zagovarjajoč raznovrstne pobude, ki bi mu prinesle dobičkonosne posle, ne da bi tudi sam kaj specifično svojega k temu doprinesel. V tem smislu namreč preračunava, da bi podjetniki prišli od zunaj, pa naj bodo to zasebni ali državni posegi.

Začelo se je, kot znano, z navnim pričakovanjem, da bo Trst izbran za organiziranje mednarodne razstave Expo (ne da bi razpolagal z vsaj delno urejenimi površinami in sodobnimi prometnimi povezavami). Pounjal je področje Starega pristanišča, delno vezanega na prsto carinsko območje na temelju mednarodnih obveznosti, glede katerega se tečejo pravde na sodiščih. Na ogled mesta so bile sicer objavljene razne mednarodne organizacije, ki so javno pohvalile njegove lepote, a solidna večina držav je na koncu glasovala za špansko Valencio.

Sledilo je veliko zavzemanje za zgraditev hitre železniške povezave med Lizbono in Barcelono prek Francije in Padske nižine do Trsta in dalje prek Slovenije in Madžarske do Kijeva v Ukrajini. Načrt podpira tudi Evropska unija, ki je pripravljena pri njem tudi finančno sodelovati. Uresničitev takšne sodobne prometne povezave je odločno podpiral tudi nekdanji predsednik FJK Illy. Ko so bili objavljeni prvi okvirni načrti, pa je močno "splahnelo" navdušenje nad podzemskimi predori z ostrimi ovinki vred pod zaščiteno Dolino Glinščice v smeri Divače in Kopra. V medijih se začeli kritično oglašati izvedenci z raznih področij, ki so načrt ocenili kot neracionalen, tvegan z več vidikov in finančno nevdržan. Tudi sama povezava s tržaškimi pristaniščem je preveč

zapletena. Sedaj italijanska stran ob tihi podpori dežele FJK že nekaj časa neuradno izraža razne pomisleke na omenjene načrte. Navzven sicer ponavlja, da je omenjena povezava še vedno "prednostnega značaja". Oglasil se je sam prometni minister Castelli (Severna liga), ki je na septembrskem srečanju v Ljubljani v zasebni obliki izrazil pomisleke glede višine financiranja povezave, sedaj pa zanika, da njegova vlada razmišlja o ponovnem pregledu izdelanih načrtov. Vsi sedaj radovedno čakajo na "avtentično" stališče Italije in verjetno tudi Slovenije na napovedanem srečanju konec meseca v Ljubljani.

Za boljše razumevanje oklevajočega italijanskega stališča je treba povedati, da bo leta 2013 dokončana hitra železniška proga Celovec-Gradec in bo zato postala aktualna povezava te proge

drugim evropskim državam. Nekateri tržaški krogi pričakujejo kakšno udeležbo pri uživanju določenih ugodnosti za mesto, zato odločno zagovarjajo gradnjo vsaj enega uplinjevalnika, ki ga rimska vlada tako rekoč vsiljuje tudi Sloveniji, kakor da je ne zanimajo negativne posledice na celotno območje zaliva, od turizma do pristaniškega prometa. Iste krogi pa se stalno pritožujejo nad konkurenčnostjo koprškega pristanišča in skušajo zavirati širjenje njegovih storitev, sklicujoč se na sprejeto načelo o povezovanju vseh severnojadranskih pristanišč. Tako pred dvema letoma tržaški krogi niso sprejeli prošnje Luke Koper za upravljanje lesnega pristanišča pod Škednjem. Prav v teh zadnjih tednih pa so isti krogi zagrnali velik vik in krik, češ da jim je Koper izpodnesel velik posel s pretovorom banan za Srednjo in Severno Evropo. Ali smo v Evropi ali v Srednji Ameriki bananskih republik?

Navedli smo nekaj najznačilnejših konkretnih primerov ravnanja italijanske strani do raznih

s petim evropskim koridorjem od Benetk prek Tablje v Kanalski dolini. To povezavo bo potem lahko podaljšati od Gradca do Kijeva.

O uplinjevalnikih v Tržaškem zalivu je bilo že dosti povedanega. Italija utemeljuje njihovo gradnjo z gospodarsko potrebo po tem viru energije na svojem notranjem trgu, dejansko pa je mišljeno preprodavanje plina

gospodarskih posegov na našem ožjem in širšem območju, glede katerih prizadeto prebivalstvo ni bilo predhodno niti ustrezno obveščeno, da bi se o njih lahko vsaj posredno izrazilo. Žal Trst vse preveč pasivno sprejema, kar mu drugi ponujajo, namesto da bi si sam začrtal smernice sprejemljivega razvoja, ki ga potrebuje.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Šola naj ima poslanstvo sožitja

Dobro se zavedamo, da pogostoma zahtevamo od šole zelo veliko in celo preveč. Šola naj bi kar sama vzgojila otroke v zrele in odgovorne osebnosti, šola naj bi kar sama posredovala najmlajšim in odrasčajoči mladini vrednote na način, da bi nove generacije res vsrkale vase najboljše del naše izkušnje, šola naj bi ne nazadnje kar sama usposobila učence in dijake, da bi ti z utrnimi delovnimi navadami kasneje dosegali v svojem poklicu lepe, če že ne kar vrhunske rezultate. Ob teh in še mnogih drugih zahtevah pa pozabljamo, da šola lahko med vsemi dejavniki najbolj učinkovito vzgaja razumevajoče sožitje med svojimi gojenci, saj v njej otroci živijo skupaj z drugimi, tudi drugačnimi vrstniki in se učijo z njimi vzpostavljati primerne in v vseh smislih koristne odnose. In ta vidik, učenje razumevajočega sožitja, je med vsemi drugimi daleč, ampak zares daleč najpomembnejši in najdragocenejši. To še posebno v času, ko se v državi kopičijo težave s priseljenci, ko družba in predvsem vladajoča politika ne more do njih najti pravega pristopa in ko se celo zdi, da s svojimi posegi dela točno tisto, kar je najmanj prav in kar ustvarja vse večje in večje napetosti. Na tej ravni urejanja, boljše neurejanja odnosov s priseljenci, vladajoča politika posega tudi v šolo, ker imajo priseljenci pač otroke, ki vse bolj napolnjujejo tukajšnje razrede. Kar 6,4% šoloobveznih otrok, se pravi okrog 630 tisoč, je "tujcev", od tega kar dve tretjini v severnem delu Italije. V

prejšnjem šolskem letu je bilo v 490 šolah več kot 30% "tujcev", v več kot tisoč šolah pa je bilo otrok priseljencev le nekaj manj. Te številke so za vladajočo politiko pravi alarm, na katerega pa se odziva na že znan način, namreč s sunkovitim občutkom ogroženosti. Kot naj bi priseljenci odjedali delo brezposelnim Italijanom, izjave so točno takšne, kako naj bi otroci priseljencev ustvarjali za domače učence slabe in vedno slabše pogoje. V preveliki meri zato trpi didaktika, naši otroci so oškodovani, problem jezika jemlje učiteljem čas, zato je pristojno ministrstvo poslalo šolam okrožnico, naj bi z naslednjim šolskim letom pričeli postopoma uvajati ukrep, po katerem v razredih ne bo smelo biti več kot 30% "tujcev". Komentar: problematika multietnične šole zagotovo ni lahka, toda ob napovedanem uvajanju razmerja med domačimi in "tujimi" otroki se samo od sebe postavlja bistveno vprašanje: kje se bodo naši in "tuji" otroci učili sobivanja in sožitja, če ne tudi in predvsem v šoli? Kako bodo naši otroci živeli z otroki drugih narodnosti, če bodo že v šoli razdeljeni med naše in tiste druge? Kaj jim ne bo ta razdeljenost že v zgodnjih letih vcepila v dušo prepričanje, da sožitje z drugimi in drugačnimi oziroma s tistimi, ki so k nam prišli, sploh ni možno? Kaj ne bomo na ta način našim in "tujim" otrokom vsilili prepričanja, da je sožitje z drugačnimi neuresničljiva pravljica, ki si jo morajo čim prej izbiti iz glave?

Janez Povše

Na dnu...

OH, NE SKRIBITE!
ZAGOTAVLJAM VAM, DA VAM
BO TU V NEBESIH DOVOLJ
SAMO LJUBEZEN!

GORICA KCLB: razstava Fašizem in Slovenci

"Podoba ponižane in razžaljene človečnosti"

Ko je mešani pevski zbor Lojze Bratuž pod vodstvom dirigenta Bogdana Kralja v četrtek zvečer, 14. t. m., odpel Bratuževo pesem Kraguljčki, se je v Kulturnem centru Lojze Bratuž ustvarilo posebno vzdušje, ki je naredilo odprtje razstave Fašizem in Slovenci še posebej slovesno. Odprtje so soblikovali ravnateljica Centra Bratuž prof. Franka Žgavec, zgodovinarica iz Goriškega muzeja Nataša Nemeč, direktor Muzeja novejšje zgodovine iz Ljubljane dr. Jože Dežman ter dr. Iztok Durjava, ki je lepo razstavo tudi pripravil za Muzej novejšje zgodovine v Ljubljani. Goriška razstava je ponovitev razstave v Ljubljani. Predstavitev, ki jo je dr. Durjava podal v Gorici, objavljamo v celoti, ker nam prikazuje namen razstave in seveda tudi imena najbolj značilnih risarjev in slikarjev, ki so s svojimi deli pustili trajen spomin na življenje v italijanskih koncentracijskih taboriščih. Zgodovinarica Nataša Nemeč je na odprtju razstave povedala, kje vse po širnem svetu počivajo primorski fantje, ki so izgubili svoja mlada življenja med drugo svetovno vojno, in o

tem, kako bi bilo prav, da bi izvedli za vsakega od njih, kje leži pokopan, dr. Jože Dežman pa je

nikar razstave, v katerem bodo poleg strokovnih esejev objavljene tudi zgodbe še živečih pričevalcev

Foto JMP

izrazil veselje nad goriško razstavo in sodelovanjem s Centrom Bratuž, istočasno pa je tudi napovedal skorajšnji izid kataloga-zbor-

trpljenja slovenskih ljudi pod fašizmom. "Taborišče je taborišče, za človeka, ki so mu vzeli osebno svobodo, da bi ga psihično in fi-

zično zatrl, ni pametnega razloga za optimizem. Zakaj prazna je že sama zunanost takšnega zameženega in zastraženega kraja – šotori, barake, pogradi, stražni stolpi, latrina, ambulanta, kotel. Ljudje za žico, ljudje pod stražo, ljudje v repu v menaškami v rokah, sestradani, umazani, bolni – takšna podoba življenja, ostudna in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

na in groba, ne more biti drugač-

ustvarjalna nuja. Umetniki tedaj niso zavedno snovali likovnih dokumentov, saj so ti šele kasneje postali dokazi zatiralske prakse, ampak so beležili vtise taboriščnega vsakdana, včasih kar brezčutno mirno in neprizadeto, celo suhoparno. Slikali so podobe žvotarjenja, nesmiselnega ždenja daleč od doma in daleč od svojih. Slovenski slikarji v italijanskih taboriščih niso bili prisiljeni risati z ožgano vžigalico, kot je to počel Vladimir Lakovič v begunjskih zaporih, in ni jim bilo treba risati na drobne lističe papirja, da bi jih lažje skrili pred nacisti, kot sta to počela Vlasto Kopač v Dachauu in Jože Polajnk v Mauthausnu.

V italijanskih taboriščih večinoma ni bilo težav s slikarskim materialom. Slikarjem so ga svojci pošiljali v paketih ali so ga dobili celo od članov taboriščnih uprav. Ti so se kar radi dali portretirati, še posebej če je bil portretist slikar in kitar takšnega kova, kot je bil Nikolaj Pimat, prvak slovenske risarske umetnosti. Pa tudi sicer so bili fašistični oblastniki prepričani, da nimajo česa skrivati, in je bilo torej neprosto dovolj koncentriranje ljudi, v tem primeru predvsem Slovencev, za dediče veličastne tisočletne kulture povsem normalno.

V italijanskih taboriščih so torej veliko risali. V nasprotju z nemškimi taborišči pa skoraj nimamo nobenih dokumentarnih filmskih posnetkov italijanskih taborišč.

/stran 15

SLOVENSKA SKUPNOST Deželno tajništvo

Sedanjo krizo lahko prebrodimo z enotnim nastopanjem

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti se je sestalo v četrtek, 14. januarja, na strankinem sedežu v Nabrežini in nastavilo delo za začetne mesece novega leta. Srečanje je vodil deželni tajnik Damijan Terpin. Slovenska skupnost je tudi v prazničnih dneh pozornost sledila dogajanju znotraj slovenske narodne skupnosti v Italiji. Še posebno pozornost je namenila vprašanju finančnih prispevkov, ki jih Italija namenja slovenski narodni skupnosti in ki so že drugo leto zapored tarča vladnega klestenja proračuna. Če se je prejšnje leto izšlo tako, da je bil manjkajoči del naknadno namenjen, je letos situacija veliko bolj zaskr-

bljujoča, saj iz dneva v dan plahnijo razne obljube, ki so bile danes glede nespremenjene ravni

financiranja. Slovenska skupnost ocenjuje, da je sedanje krčenje sredstev ita-

Foto IG

lijanske vlade in deželnega odbora zelo huda kršitev pravic slovenske narodne skupnosti. Slovenska skupnost je in bo v tej situaciji naredila vse, kar je v njeni moči, da se stvari vrnejo na pravo pot, predvsem v sodelovanju z manjšinskimi poslanci iz Južne Tirolske in Doline Aosta v rimskem parlamentu. Predvsem pa namerna pritisniti na deželno vlado, ki iz lastnih sredstev ni predvidela enega samega evra za našo manjšino. Po

drugi strani pa so se strankini voditelji obvezali, da bodo o nastali situaciji obvestili pristojne slovenske institucije, naj se še bolj aktivno vključijo v reševanje kriznega stanja, s tem da italijanske državne in lokalne oblasti opozorijo na spoštovanje zakonskih obvez in obljub.

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je tudi ocenilo več predlogov, ki so prišli v javnost glede reforme znotraj organiziranosti slovenske narodne skupnosti v Italiji. SSK sicer podpira prizadevanja za iskanje čim boljših rešitev s skupnim nastopanjem, pri tem pa ocenjuje, da se mora vsakdo bolj potruditi na svojem področju. V ta namen pričakuje od slovenske senatorke aktivnejšo vlogo v parlamentu, predvsem pri stikih z vlado, ki jih glede letošnjega proračuna in sredstev za manjšino žal skorajda ni bilo, ker je pač članica opozicijske stranke. Zato se v tem trenutku še jasneje kaže potreba po zbirni stranki Slovencev v Italiji, ki bi

bila nekoliko bolj neodvisna od obeh političnih opcij v državi. Obenem SSK ocenjuje, da so enostranske poteze, kot je bil to predlog Iztoka Furlaniča v Deželni komisiji za Slovence, popolnoma neproduktivne, če ne celo škodljive, saj učinkujejo le tako, da privedejo samo do dodatnih in nepotrebnih napačnosti. Krovni organizaciji bi zato morali poiskati skupne rešitve, tudi s ciljem, da se sredstva nekoliko bolj smotro delijo, predvsem pa bolj učinkovito porabijo za ohranjanje in krepitev slovenstva v zamejstvu, za kar so pravzaprav izključno namenjena.

Slovenska skupnost je ocenila razne predloge o strnjnosti narodne skupnosti in pozive k skupnemu nastopu, da se čim bolj uspešno prebrodi sedanje krizno stanje. Taki pozivi so v tem trenutku pozitivni in slovenska stranka bo aktivno sodelovala pri omizjih, kjer bo kot samostojna politična stranka sprejeta. Njeni izvoljeni predstavniki imajo namreč svojo,

slovensko stranko, in je SSK kot stranka torej sogovornik krovnih organizacij in posameznih Slovencev v vsedravnih strankah. Obenem pa SSK ocenjuje, da je nujno, da se ponovno aktivira manjšinska predstavniška skupina, ki se je ob krizi SSG konec lanskega leta po dolgem času zbrala v Gorici. Ocena SSK pa je, da bodo vsi naporji na koncu neproduktivni, če se bodo omejili na delno reševanje problematike organiziranosti slovenske narodne skupnosti. Omejevanje iskanja rešitve le na finančno plat ali na strukturo civilne družbe bo neplodno, če ne bo vključilo tudi politične ravni, ki se mora čim bolj približati enotnosti tudi pri političnem nastopanju Slovencev v Italiji. Tajništvo je potrdilo tudi program letošnjega sprejema SSK, ki bo v restavraciji Sardoč v Prečniku v petek, 22. januarja. Poleg predstavnika slovenske vlade je napovedal svojo prisotnost tudi predsednik deželne vlade Renzo Tondo.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE Predstavitev premierne igre

Upravljanje SSG je sedaj pod nadzorom

Poudaril bi, da sva od v. Berdon in podpisani zgolj izvedenca, ki sta bila poklicana zato, da bi ponovno oživila dejavnost SSG. Položaj gledališča je bil še do pred nekaj meseci izredno hud. To delo sva speljala ob podpori javnih ustanov: zajamčena nam je bila določena vsota denarja in s to razpoložljivostjo smo v sodelovanju z vodilnim kadrom SSG – ki je nedvomno strokovno podkovan – sestavili načrt, ki naj bi gledališču omogočil delovanje za leto 2010. S tem budgetom bomo skušali zastaviti tudi rešitev za kronični primanjkljaj SSG. Finančna sredstva naj bi z omejevanjem stroškov in s zasnovanimi programi brez velikih težav omogočila tako uravnotežiti redne račune gledališča kot tudi nekoliko nadoknaditi pri-

manjkljaj. Upravljanje SSG je torej pod nadzorom", je dejal izredni upravitelj SSG Paolo Marchesi po tiskovni konferenci, na kateri so v petek, 15. januarja, predstavili premierno predstavo letošnje abonmajske sezone SSG. Marchesi je razčlenil tudi posamezne postavke denarne vsote, ki znaša 1,8 milijonov evrov: "Dežela FJK je zagotovila 600.000 evrov iz fonda, ki ga država namenja slovenski manjšini, in 250.000 evrov iz lastnega strukturnega sklada; tržaška občina bo prispevala približno 180.000 evrov (dejanskim 50 tisočim evrov je treba prišteti še razrešitev dolgov, ki jih je SSG imelo z občino), pokrajina Trst 30.000 evrov, Republika Slovenija pa okrog 200.000 evrov". Poleg teh sredstev je treba dodati še redne prihodke, ki naj bi jih zagotovila

tudi izredna podpora članov gledališča. "S to vsoto bi morali tako kriti stroške za program, osebje in za dvorano Kulturnega doma: morda bi celo imeli tudi finančni presežek, ki bi pripomo-

gel k saniranju strukturne neuravnoteženosti gledališča". Na vprašanje pa, ali je taka rešitev trajne narave ali pa se bo prihodnje leto krizno stanje ponovilo, je pooblaščenec izjavil, da "najin mandat poteče 30. junija 2010, nato bodo člani gledališča ponovno prevzeli upravo ustanove". Odtlej bo prihodnost SSG slonela na njihovih ramenih. Najbolj zahtevna naloga izrednih upraviteljev ni bila po Marchesijevih besedah finančne narave (številke so pač številke), temveč človeške, saj sta morala ponovno sktati mrežo kadrovskih sil SSG, ki so bile pod hudo psihološko stisko. Na vprašanje, zakaj pa je do vse te afere (finančne in delovne) sploh prišlo, je po-

oblaščenec kratko malo odvrnil, da bi bilo treba to vprašanje postaviti prejšnji upravi... Tiskovna konferenca pa je bila predvsem namenjena predstavitvi prve predstave v letošnji sezoni, Čehovi trilogiji Uh, ljubezen, ki nosi podnaslov Začnimo zno-

baka, Medved in Snubač. Umetniški vodja SSG Primož Bebler je dejal, da je predstava že sama na sebi nepozabna in to zaradi pogojev, v katerih je nastajala: zaradi finančne krize, ki je prizadela gledališče, je bilo namreč vse pod vprašanjem. Z njim se je strinjal

bezni kot alibiju za življenje. Ob Magelliju je sedel tudi mlad scenograf Lorenzo Belci, ki se je pri pripravi odrske postavitve posluževal industrijskih materialov. Spregovorila sta še dva igralca predstave, in sicer Lara Komar, ki je ganjeno obnovila človeške

D. Malalan, L. Komar, P. Magelli, L. Belci, prevajalka D. Jovan in P. Bebler (foto IG)

va (s tremi), ki bo 21. januarja (pred premiero bo ob 19.30 odprtje razstave umetnice Megi Peupe). Predstava namreč združuje enodejanke O škodljivosti to-

režiser predstave Paolo Magelli, ki pa je novinarjem raje spregovoril o snovni teži teh zgodnjih Čehovih del, v katerih je veliki ruski dramatik razmišljal o lju-

preizkušnje zadnjih petih mesecev v SSG, in Danijel Malalan, ki je k projektu pristopil kot svobodni umetnik.

IG

Petnajst mladih v koči sv. Jožefa v Žabnicah

Beli izziv Mladinskega doma

Mladinski dom iz Gorice je od 27. do 29. decembra lani priredil zimovanje v koči sv. Jožefa v Žabnicah, imenovano **Beli izziv**.

Najprej se zaustavimo pri imenu, zakaj izziv?

Izziv je v skavtskem žargonu tista dejavnost, pri kateri se človek postavi pod vprašaj, na terenu preveri svoje znanje in svoje psihofizične sposobnosti, se pomeri s trudom in naporom, se primerja z vrstniki, skratka se popolnoma spusti v igro. Navadno predstavljata tako program kot sam potek neznanke in presenečenje obnemem. Že s tem, da kdo sprejme tak izziv, ima v žepu pol uspeha. Vedno manj je namreč mladih, ki si upajo v take "prezatevne" pustolovščine.

Pri Mladinskem domu pa imenujemo izziv tiste dejavnosti, namenjene mladim, ki potekajo v glavnem v naravi in terjajo od udeležencev samo nekaj dobre volje in primerno razpoloženje, nikakor pa ne šolskega pristopa. Izziv zato, ker odzvat se takemu vabilu ni več samo po sebi umevno, čeprav gre za dogajanje, na katero so pred leti mladi komaj čakali in ni jih bilo treba prositi, da bi se nanje prijavljali, samo da niso ostali doma.

Dandanes ni več tako. Če človek vpraša mlade, ali bi radi šli preživeti nekaj dni na sneg, tvega, da dobi take odgovore: Pa kdaj bomo vstajali? Ali bomo imeli dovolj

prostega časa? Bomo med programom lahko delali, kar hočemo? Ne bi se rad "odpovedal" počitnicam: doma lahko vstajam, kadar hočem, potem imam na razpolago televizijo, računalnik, play station itd. Naj v dokaz navedemo le en podatek: ob zapadlosti termina za vpis smo šteli lahko le dve dokončni prijavi na kasnejših petnajst.

Opažamo, da včasih starši nimajo zadostne moči ali vpliva na svoje otroke v puberteti, da bi jih spravili na podobne organizirane dejavnosti, žal nekateri celo odobravajo njihove odgovore, češ ubogi, naj se med počitnicami odpočije od šolskega truda...

Zanimiv je podatek, ki je tudi na zimovanju neizogibno privrel na dan, in sicer, da marsikdo od omenjenih pubertetnikov doma sploh ne pomaga pri hišnih delih, marsikdo je prvič pomival posodo, marsikomu še pospravlja sobo mama. Sklepamo lahko, da bi se morda nekateri otroci raje odločali za nekajdnevne drugačne počitnice, če bi se jim le-te ponudile kot alternativa delu in ne samo lenarjenju.

No pa pojdimo zdaj k stvari. V Žabnicah so se poleg gojencev Mladinskega doma odpravili še drugi člani, skupno jih je bilo petnajst. Spremljali pa so jih ravnatelj in trije pomožni vzgojitelji. Zbrali so se v nedeljo, 27., na sedežu, po kratkem uvodu so se peš odpravili... k maši, pri sv. Ivanu so na ne-

deljo Svete Družine bili deležni posebnega blagoslova otrok. Ko so se z dvema kombijema pripeljali v Žabnice, so si najprej uredili ležišča, pojedli ter se preoblekli in se odpravili na sneg. Glede na to, da niso imeli sank in podobno, so si za spuste z vzetim pomagali z najlonskimi vrečami, deskami ali kar brez nič. Največ zabave je zagotavljal psetsedežni bob, ki so ga izdelali iz izposojene stare strešne pločevine. Ob mraku so se vrnili na toplo in se po skrbnem "obred" preobnavljanja, preoblačenja in po potrebi sušenja opreme, ki se je ponavljala ob vsakem vstopu v kočjo, zbrali okrog mize. Večer je sproščeno potekal ob igrah, ogledu risanke o Božiču, ob pogovoru o pomenu rojstva, predvsem o vlogi in poslanstvu mame. Po nepričakovano okusni večerji (gobova juha, hrenovke, zelenjava) pa so vse do večerne molitve za lahko noč imeli glavno besedo med igro taki ali drugačni *morlici*, ki pa jih je pozorno ljudstvo vsakič izsledilo. Pred spanjem so se nekateri udeleženci med nočnim pohodom v vas prepričali, da v Žabnicah ni mogoče videti belega zajca. Spremljali pa so jih ravnatelj in trije pomožni vzgojitelji. Zbrali so se v nedeljo, 27., na sedežu, po kratkem uvodu so se peš odpravili... k maši, pri sv. Ivanu so na ne-

dnevu se je narava ovila v čudovite barve: belina snega, modrina neba, sivina skal, sončni žarki pa so sevali skozi zeleno drevje in se odbijali v prozorno srebrnih kapnikih in zrbanju snežink z vej... Vsa ta lepota je marsikoga tako "ogrela", da se je med večkratnim prečkanjem potoka moral celo ohladiti v vodi. Vračanje je potekalo posamezno in v tišini z usmerjanjem pozornosti na občutke, ki so se porajali v nas. Pri kočji smo si zbrani v krogu zaupali, kaj nas je najbolj nagovorilo. Nadaljevali smo z igrami *Približevanje in Stoj, 10 korakov!* Čeprav lačni, smo se odločili, da zakasni-

mo kosilo in raje izkoristimo lep dan za drsanje, kepanje, sankanje itd. Po pestrem večernem programu, ki smo ga preživeli ob igrah in dinamikah, so nam vzgojitelji pri večerji pripravili presenečenje s cvrtim krompirčkom. Ko smo že mislili, da bomo legli spat, nas je voditelj povabil, naj se primerno oblečemo in skupaj odpravimo v gozd. Med nočnim pohodom smo občudovali zvezde in spoznavali ozvezdja, nato smo se pogovarjali o skrivnostih teme in občutkov, ki jih ta vzbujajo v človeku (sicer nismo okusili prave teme, saj sta sijaj skoraj polne lune in belina snega noč precej osve-

tjevala). Ob koncu smo pogumno le premagali strah in se tokrat brez svetilk posamezno ali kvečjemu v dvojicah vrnili h koči. Med večerno molitvijo na jasi smo nekoliko presenečeno ugotavljali, da je narava pravzaprav ista, nič ni drugačna od one, ki je zjutraj vzbujala v nas tako lepe občutke, le človek jo ob pomanjkanju luči drugače doživlja. Tako smo se pred spanjem naučili še nekaj življenjske matematike: med lučjo (še predvsem tisto z veliko začetnico) in strahom velja obratno sorazmerje.

Naslednje jutro smo se po obilnem zajtrku z žičnico odpravili na Svete Višarje. Po krajšem postanku v cerkvi, kjer smo se spomnili svojih mam in jih priporočili Višarski Materi Božji, smo se skupno slikali pri križu, se sprehodili in se dolgo igrali in zabavali na snegu, ki ga je bilo dosti več kot v Žabnicah. S kosilom iz nahrbtnika se je ekskurzija končala: vrniti se je bilo treba v dolino, kjer nas je čakalo pospravljanje opreme in kočje. Skupna zaključna refleksija je bila zadnja točka na dnevnem redu: vsak je povedal, kako se je počutil, kaj mu je bilo najbolj všeč in kaj ne. Splošna ocena je bila kar spodbujajoča, saj so vsi udeleženci izrazili željo, da bi večkrat organizirali podobne pobude. Med negativne stvari zimovanja so nekateri našli le od snega mokre obleke in "preveliko" hoje.

Po poti nazaj smo veselo podoživljali najlepše trenutke zimovanja in nekoliko presenečeni ugotavljali, da se nam v teh dneh nič ni tožilo po telefončku, iPodu, igricah...

MB

In memoriam

Duhovnik
Andrej Sedej

V torek, 12. januarja, se je v Cerknem velika množica poslovila od duhovnika Andreja Sedeja, ki umrl 8. januarja v 56. letu starosti. Rajni gospod Andrej je bil pranečak goriškega nadškofa dr. Frančiška Borgie Sedeja. Rodil se je sicer v Ljubljani, vendar je od rojstva živel pri Anžigovcu v Cerknem, v nadškofovi rojstni hiši. Posvečen je bil 29. junija leta 1980 na Sveti Gori, kot kaplan je tri leta služboval v Komnu, nato pa bil študijsko v Rimu. Od leta 1990 do 1992 je bil kaplan v Sežani, nato pa je bil do leta 1999 za župnika v Izoli, od tega leta do

2005 pa je upravljal še župnijo Korte, nato je bil premeščen v Kanal ob Soči, a že septembra istega leta je moral v bolnišnico, potem se je invalidsko upokojil in bil za duhovnega pomočnika v svoji rojstni župniji Cerkno. Svoje najboljše energije je posvetil prav Izoli. Velike zasluge ima tudi za obnovo cerkve Marije Alietske, cerkvice Marije Loretske v Dobravi in svetega Jakoba v Šaredu. Služboval je v zahtevnih okoljih, ki so dokaj obremenjevalno vplivala na njegovo zdravje. Rajni gospod Andrej se je zelo zanimal za zgodovino. Veliko je raziskoval zlasti primorsko cerkveno zgodovino in še posebej obdobje pred prvo svetovno vojno in po njej. Bil je velik strokovnjak za pastoralno in narodnoo-

brambno delo svojega prastrica, goriškega nadškofa F. B. Sedeja, med drugim je o Sedejevi rodbini briljantno predaval tudi na simpoziju, ki je bil v Sloveniku v Rimu septembra leta 1986. Kdor ga je poznal, je cenil njegovo globoko znanje in pristno srčno kulturo. Ohranili ga bomo v dragem spominu.

O vica, peklju in nebesih
Bog je tisti, ki je!

G. Stojan Spetič se je v četrtek, 10. decembra 2009, v Primorskem dnevniku spotaknil ob zapis dr. Jožeta Pirjevca, ko se mu je zapisalo, da je najnovejši katekizem ukinil vice. Dr. Pirjavec se je ponovno oglašil 17. decembra lani in na njemu lasten način "okolovratil" zanikanje in napisal znan tipično mineštro, ki pa se mu je na koncu celo prismojila, saj je zašel z razlago v pekel, kjer ni pristal, ampak nas je 24. decembra, v božični številki našega zamejskega dnevnika, poučil še o nebesih! Gospod Joško, ki v kraški metropoli prebere vse tukajšnje dnevne časopise in s katerim se redno srečujeva v naši restavraciji na kosilu, me je ob teh zapisih vprašal: "Kaj mislite vi, se Pirjavec

boji umreti, ko to piše"? "Kdo to ve"? sem mu pripomnil.

Katekizem katoliške Cerkve (KCC) jasno podaja cerkveni nauk o vica (KCC; 1030-1032; 1472).

1. Katoliška Cerkev si ni izmislila vic! Ta nauk je osnovan na razodetju.
2. Molitev za rajne je znana in pohvaljena že v Stari zavezi.
3. O sodbi preberite odlični članek v reviji Kirche heute, leto 16. (2009) št. 1 str. 4-7 z naslovom Die Lehre von Gericht bei Benedikt XVI. (Nauk o sodbi pri Benediktu XVI.). Članek smo prevedli v slovenščino!
4. Odpustki so zelo jasno (!) opredeljeni (!) v KCC; 1471 - 1479.
5. Mednarodna teološka komisija ni odpravila predpekla, ampak tako imenovani "Limbus puero-rum" Pekel (oziroma predpekli)

ostaja! Preberite dokument Mednarodne teološke komisije (MTK), ki govori o zveličanju otrok, umrlih brez krsta. (Čisto na kratko je ta nauk predstavljen v KCC; 1261). O peklju in nebesih ne bi razpravljali, bi pa pripomnil tole: "Bog, ki je sam v sebi neskončno popoln, je po svojem načrtu iz čiste dobrote svobodno ustvaril človeka... Zato je Bog vedno in povsod blizu človeku. Kliče ga in mu pomaga, da bi iskal, spoznaval in ljubil Boga z vsemi svojimi močmi..." (KCC 1). Iz tega lahko spoznamo, seveda če smo verni, pa tudi iskreno ponižni, predvsem do sebe, da je Bog tisti, ki je! Njegov, ne naš načrt je bil, da nas je ustvaril, "načrt iz čiste dobrote" (KCC 1), ki pa je bil Njegov popolnoma svobodni načrt. To je spoznanje za vse, ki se čutimo verni, da ga "posredujemo in predajamo naprej" (KCC 3), z vero v posmrtnost!

Ambrož Kodolja

PAVEL IN NJEGOVA VZGOJA (2. del)

"In očetje, ne dražite jezic svojih otrok, temveč jih vzreajte z vzgojo in svarjenjem Gospodovim" (Ef 6,4).

"Med njimi sta Himenaj in Aleksander, ki sem ju izročil satanu, da bi bila vzgojena, da Boga ni dovoljeno sramotiti" (1 Tim 1,20).

"Služabnik Gospodov pa se ne sme pripraviti, marveč mora biti krotek od vseh, zmožen poučevanja, potrpežljiv, ki s krotkostjo vzgaja uporne; morda jim Bog le da spokornost, da spoznajo resnico in se streznijo iz mreže hudega duha, ki jih ima ujete, da delajo po njegovi volji" (2 Tim 2,25).

"Vse od Boga navdihnjeno pismo je koristno za pouk, za prepričevanje, za pobojševanje in za vzgojo v pravičnosti, da bi bil Božji človek popoln, za vsako dobro delo pripraven" (2 Tim 3,16-17).

"Zakaj razodela se je Božja milost, ki prinaša zveličanje vsem ljudem. Vzgaja nas, da se odpojevimo hudobnosti in posvetnim željam in na tem svetu trezno in pravično in pobožno živimo, pričakujoč blaženega upanja in veličastnega prihoda velikega Boga in Zveličarja, našega Jezusa Kristusa" (Tit 2,12-13).

"Niste se še do krvi ustavljali v boju zoper greh in pozabili ste tolažbo, ki vam kakor sinovom govori: 'Sin moj, ne preziraj Gospodove vzgoje in ne omaguj, kadar te kara; kogar namreč Go-

spod ljubi, ga vzgaja in tepe vsakega sina, kate-rega sprejme. Z vzgojo to prenesite. Bog ravna z vami kakor s sinovi, kajti kje je sin, ki bi ga oče ne vzgajal? Če pa ste brez vzgoje, ki so je vsi postali deležni, ste torej post-transki in ne sinovi.

Dalje, svoje očete po telesu smo imeli za vzgojitelje in smo jih spoštovali: ali se ne bomo veliko bolj pokorili Očetu duhov in bomo živeli? Kajti oni so nas vzgajali za malo časa po svoji razsodnosti, ta pa v našo korist, da bi postali deležni njegove svetosti. Nobena vzgoja pa se takrat, ko se izvaja, ne zdi vesela, ampak bridka; pozneje pa daje tistim, ki so po njej izučeni, miru polni sad pravičnosti" (Heb 12,5-11).

PAVEL IN DRUŽINA

Apostol Pavel daje navodila za življenje v družini zlasti v 1 Kor 7; Ef 5-6; Kol 3. V 1 Kor obravnava predvsem vprašanje zakonskega in samega življenja, v Ef in Kol pa tudi vprašanje vzgoje in odnosa med starši in otroki. Oba odlomka sta kratka in jasna in se obračata na obe

strani: na starše in na otroke!

"Otroci, bodite svojim staršem poslušni v Gospodu, zakaj to je prav. 'Spoštuj očeta in mater' to je prva zapoved z obljubo: 'da ti bo dobro in boš dolgo živel na zemlji'. In očetje, ne dražite k jezic svojih otrok, ampak jih vzgajajte s strahovanjem in svarjenjem Gospodovim" (Ef 6,1-4).

"Otroci, bodite staršem poslušni v vsem; zakaj to ugaja Gospodu. Očetje, ne grenite življenja svojim otrokom, da jim srce ne upade"! (Kol 3,20-21).

"Če ima kakšna vdova otroke ali vnuke, naj jih predvsem učijo spoštovati domačo družino in staršem vračati prejete dobrote. To namreč Bogu ugaja" (1 Tim 5,4).

"Niso namreč otroci dolžni za starše nabirati zaklade, temveč starši za otroke. Jaz pa bom prav rad vse žrtvoval, tudi sebe popolnoma žrtvoval za vaše duše, četudi bi me vi tem manj ljubili, čim bolj vas ljubim" (2 Kor 12,14). "Ne pišem vam tega, da bi vas sramotil, ampak da

vas kot svoje ljube otroke svarim. Kajti ko bi imeli tudi na tisoče vzgojiteljev v Kristusu, vendar nimate mnogo očetov; zakaj v Kristusu Jezusu sem vas po evangeliju jaz rodil. Prosim vas torej, bodite moji posnemovalci"! (1 Kor 4,14-16).

Elija bo nagnil najprej srce očetov k sinovom, na dva načina: najprej tako, da očetom ne bo vseeno, kakšni so sinovi, potem tudi tako, da si bodo sinove jemali za vzgled!

Elija bo nagnil srce sinov k očetom, da bodo sinovi svoje očete spoštovali in jih poslušali. "Če sem oče, kje je moja čast? In če sem gospodar, kje je moj strah"? (Mal 1,6).

"Glejte, pošiljam vas kakor ovce med volkove. Bodite torej zviti kakor kače in preprosti kakor golobje"! (Mt 10,16). Očetje so izučeni in zviti kakor kače, sinovi so lahkomišelnost in preprosti kakor golobje.

Ptice je znamenje lahkomišelnosti: "Vsakemu ptičku se zdi, da je mreža razpeta zaman" (Prg 1,17).

"Dokler ji puščica ne razpara jeter, ko ptica prileti na vabo, ne ve, da gre za njeno življenje" (Prg 7,23).

"Človek ne ve za svoj čas: kakor se ribe ujamejo v pogubno mrežo, kakor se ptice ujamejo v past, tako se zapletajo ljudje v hudem času, ki jih hipoma zadene" (Prd 9,12).

"Brez spanca sem in vzdihujem kakor osamelca ptica na strehi" (Ps 102,8).

Benedikt XVI. na obisku v rimski sinagogi

Mejnik na poti prijateljstva med kristjani in Judi

Sveti oče Benedikt XVI. je v nedeljo, 17. januarja, obiskal sinagogo v Rimu. Poteza, ki je sicer povzročila razkol v rimski judovski skupnosti, naj bi izrazila papeževo spoštovanje do Judov ter utrdila prijateljstvo med katoliško in judovsko vero. Kot poroča STA, je papež ob vstopu v sinagogo najprej položil cvetje pred tablo, ki obeležuje spomin na več kot tisoč Judov iz Rima, ki so jih leta 1943 poslali v koncentracijsko taborišče Auschwitz. Šlo je za prvi papeški obisk te sinagoge po skoraj 24 letih, ko je njegov predhodnik kot prvi papež v zgodovini sodobne Cerkve stopil v judovsko svetišče. Obisk pomeni "nov mejnik na poti har-

monije in prijateljstva med kristjani in Judi", je prepričan papež. Poudaril je še, da obe religiji izpostavljata vero v enega Boga, prav tako pa delita skrb za človekove pravice, socialno pravičnost in mir. Papežev obisk sinagoge je razdelil židovsko skupnost v Rimu. Predsednik italijanske skupščine rabinov Giuseppe Laras je zavrnil udeležbo na sprejemu za papeža, saj naj bi vrsta potez Vatikana v zadnjem času kazala nespoštljivost do Judov. Benedikt XVI. je namreč naredil nov korak v smeri kanonizacije Pija XII. Kritiki pravijo, da Pij ni naredil dovolj, da bi rešil Jude pred holokavstom. Cerkve svojega takratnega predstojnika zagovarja z argumentom, da je za rešitev judovskih življenj deloval v ozadiju. Predsednik rimske judovske skupnosti Riccardo Pacifici je izrazil prepričanje, da bi zgodovinarji morali imeti dostop do vatikanskih arhivov, v katerih se nahajajo dokumenti o delovanju spornega papeža Pija med drugo vojno.

Koledovanje, božične pesmi in tekmovanje v jaslicah Bogato božično vzdušje na Vrhu Sv. Mihaela

Decembra lani so otroci in mladina Prosvetnega društva Vrh Sv. Mihaela imeli res veliko dejavnosti.

Dne 24. decembra, na božično vigilijo, so v sodelovanju s skavti imeli tradicionalno koledovanje po vasi. Odpravili so se zjutraj in od hiše do hiše nosili betlehemsko lučko miru, peli božične pesmi in voščili srečne praznike. Kljub gredemu vremenu so otroci obiskali vse domove. Kosilo je veseli družini priskrbelo društvo. Nabran izkupiček bo razdeljen na tri dele: en del bo darovan skavtom za dobrodelne namene, drugi del bo namenjen kurjavi v domači cerkvi na Vrhu Sv. Mihaela, kajti v cerkvi potekajo vaje in veliko dejavnosti vaškega otroškega zbora, kateremu je namenjen tudi treji del zaslužka (npr. note ipd.). V nedeljo, 27. decembra, ob prazniku Svete Družine, je prosvetno društvo Vrh Sv. Mihaela v nabito polni domači cerkvi po sveti maši, ki jo je daroval g. Karel Bolčina, privedilo še tradicionalno božičnico, ki so jo oblikovali mali člani OPZ

Vrh Sv. Mihaela in domača dekleška vokalna skupina Bodeča neža. Prva na sporedu je bila igrica Evro za prijatelja, ki sta jo pripravila Tatjana Deve-

ma odpiše stare prijatelje. Ko postane berač, mu pa iz težav pomaga je prijateljica iz otroških let. Sledil je nastop domače dek-

lik in Luca Brumat, prepričljivo in doživeto so jo uprizorili Simon, Julija, Daniel, Mitja, Vesna, Vida, Tomaž, Maurizio, Nikolaj in Andrej. Zgodba govori o navadnem človeku, ki si na božični loteriji pripraga veliko vsoto denarja. Sprva obljubi, da bo z dobitkom pomagal revnim; ko pa stopi v krog bogatašev, na svoje besede preprosto pozabi, se prepusti uživaškemu življenju in popolno-

liške vokalne skupine Bodeča neža, ki je pod vodstvom Mateje Černic prisotne uvedla v božično razpoloženje s Procesijsko Benjamina Brittna. Ubrani dekliški glasovi so prisotne navdušili še z Gallusovo Pueri concinite, z Ebnovo prirredbo poljske božične narodne pesmi Narodil se Kristus Pan, s Črnškima Amen in Good News, s Fabijanovo prirredbo slovenske božične pesmi Hitite, kristjani

in z Gruberjevo Sveto nočjo. Nato je predsednica prosvetnega društva Katja Tomsič prisotnim najprej posredovala nekaj misli o neprecenljivem pomenu postavljanja jaslic v družinskem krogu, nato pa predstavila novo društveno pobudo, tekmovanje v postavljanju jaslic *Jaslice pri nas doma*. Na krstni izvedbi tekmovanja je sodelovalo devet družin oziroma posameznikov. Za najlepše jaslice je komisija, ki so jo sestavljali Piero Brumat, Claudio Ulian, Damjan Fantin, Matjaž Ulian in Nika Cotič, izbrala jaslice gospe Marije Grillo, drugo nagrado so si prislužili Marta Brumat, Damjan Fantin, Matjaž Ulian, Ivan Černic in Tadej Devetak, in sicer za jaslice, ki so jih postavili v domači cerkvi, tretja nagrada pa je šla Ivani, Simonu in Tomažu Cotiču za najlepše družinske jaslice. Posebno nagrado za res izjemne jaslice s tekočo vodo in mehaniziranim mlinom je prejela družina Gorkič iz Dola. Ob koncu nagradjevanja, ki ga je spremljalo predvajanje fotografij vseh nastopajočih jaslic, so vsi udeleženci tekmovanja prejeli spominček, otroci domačega pevskega zborčka pa še darilce svoje pevovodkinje Karen Ulian. Po božičnici se je DVS Bodeča neža odpravila v Škofjo Loko, kjer je skupaj s skupino harf "Girotondo d'arpe" oblikovala božični koncert v cerkvi sv. Jakoba.

KU

Božični čas v Štmarvu

Izbrali so najlepše jaslice

Jaslice pri nas doma in pri sosedih je naslov pobude, ki jo izvaja Kulturno društvo Sabotin iz Štmarva. Natečaj za najlepše jaslice je najprej vključeval le jaslice domačinov, kmalu pa so začeli sprejemati prijave tudi iz sosednjih vasi. Zanimanje se iz leta v leto veča. Lansko leto sta se na natečaj prijavi tudi dve osebi iz bližnjega Solkana, letos pa jih je bilo že šest. V celoti je morala komisija oceniti trinštirideset jaslic.

Nagrajevanje jaslic je potekalo na sedežu društva, v prostorih nekdanje osnovne šole v Štmarvu, v nedeljo, 10. januarja. Prisotne je v imenu društva pozdravil predsednik, Valentin Devinar. Pokrovitelj srečanja je bil tudi okrožni svet za Pevmo, Štmarver in Oslavje, v

imenu katerega je pozdrave posredoval predsednik Lovrenc Peršolja. Med občinstvom je goriško občino predstavljala Silvan Primožič, iz sosednjega Solkana pa sta bila predstavnika solkanske krajevne skupnosti Branko Belingar in Olga Srebrnič. Člani komisije, Irenka Ferlat, Betty Marušič, Denis Corsi, in predsednik komisije, Maurizio Corsi, so si podrobno ogledali vse jaslice, jih posneli in fotografirali. Med nagrajevanjem so predvajali posnetke in power point s fotografijami jaslic. Fotografije vseh sodelujočih jaslic so razstavili na sedežu društva. Izven konkurence so sodelovale tudi jaslice pevmske osnovne šole Josip Abram in pevmskega vrtca ter cerkvene jaslice iz Pevme in Štmarva. Mladinski odsek KD Sabotin je svoje jaslice postavil kar na sedežu društva, prislužil pa si je nagrado

za izbiro in uporabo mahtu. Nagrado za prvi vtis je prejel Michael Turus, za giblivo figur, pretakanje vode in druga premikanja Luka, Lara in Petra Feri, za izvirnost Loredana Princič, za razsvetljavo pa Eva in Peter Devinar. Najlepše jaslice so tokrat postavili Irene, Dano in Sebastijan Valentinčič, drugo nagrado si je prislužila Matejka Princič, tretjo pa Valentin Radinja. Nagrajenci so

prejeli koš z dobrotami, osnovna šola in vrtec sta poleg sladkarij prejela tudi material za šolo. Vsi sodelujoči so bili nagrajeni z voščnim angelčkom. Štmarvci že nekaj let sodelujejo tudi pri pripravi razstave jaslic na Sveti Gor. Nekateri jaslice, ki so sodelovale na natečaju, bodo decembra razstavljene na deveti razstavi jaslic.

SR

Kratke

Božična revija v Hrpeljah

Tradicionalna božična revija ob jaslicah, ki je vsako leto v eni od župnij na Malem Krasu, Rodiku, Klancu, Hrpeljah ali Brezovici, je letos izvenela v župniji cerkvi sv. Antona v Hrpeljah. Organizirala jo je skupina cerkvenih pevčev župnije Hrpelje-Kozina. To je bilo za pevke, ki sicer že od leta 2001 organizirano redno sodelujejo pri nedeljskih bogoslužjih, velik izziv. S povabljenimi zbori iz preostalih župnij se po

kakovosti ne morejo primerjati, saj imajo le občasno priložnost strokovnega vodenja in spremljanja. Že več deset let potrpežljivo iščejo zborovodjo in organista. Tokrat so izvedle dve novi skladbi, kar kaže na njihovo prizadevnost in dobro voljo za napredovanje. Za nastop jih je tokrat pripravil rodiški zborovodja Edi Race in so se Cerkvenemu pevskemu zboru Rodik tudi pridružile pri njihovem nastopu. Z božičnim programom je sodeloval redni udeleženec božične revije, Moški pevski zbor Slavnik, ki ga vodi mlada in vztrajna zborovodkinja Andreja Hrvatin. Cerkveni pevski zbor Brezovica je z izbranimi skladbami sodeloval pod vodstvom Bogdane Hrvatin. Občuteno in ganljivo je zvenelo petje mladinske pevске zasedbe iz župnije Brezovica, ki jo je pripravila in vodila A. Hrvatin. Zaključil pa je Cerkveni pevski zbor Rodik, ki je pod vodstvom Edija Raceta s prepričljivo izvedbo omogočil podoživetje božičnega veselja. Izbrane misli o božični skrivnosti sta izrekla domači župnik Iztok Mozetič in diakon Boštjan Fegic, s svojo prisotnostjo je dogodek počastil tudi brezoviški župnik Vid Premrl. Zbore je spremljal tržaški organist in glasbenik Iztok Cergol. Sledilo je prijetno druženje v župnišču, ki je za pevce pomemben dejavnik utrjevanja medsebojne povezanosti in pripadnosti, božična doba pa se je s svojim ganljivim in toplim sporočilom, o katerem prepevajo božične pesmi, poslovila. / N. N.

Umetniki za karitas v Galeriji Družine v Ljubljani

V torek, 12. januarja, je bilo v Galeriji Družine v Ljubljani odprte prodajne razstave likovnih del, ki so nastala v 15. mednarodni likovni koloniji Umetniki za karitas. Pred tem so dela bila razstavljena v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici.

Geslo 15. kolonije, ki je potekala od 17. do 21. avgusta 2009 na Sinjem Vrhu nad Ajdovščino, in potujočih prodajnih razstav 2009/2010 je Daj nam danes naš vsakdanji kruh. V katalogu je zapisanih 100 imen različnih avtorjev, nastalo je 150 likovnih del, od katerih jih je 31 že prodanih. Razstavo je odprl nadškof dr. Anton Stres, slikarje in kiparje pa je predstavila likovna kritičarka Anamarja Stibilj Šajn, program priveditve sta obogatila sopranistka Pija Brodnik in pesnik Janez Medvešek. Namen vseh likovnih kolonij Umetniki za karitas je druženje umetnikov v duhu podarjanja talenta, znanja in časa za druge; potovanje prodajnih razstav s prenašanjem osnovnega sporočila karitas, opozarjanje na najbolj aktualne stiske v družbi in podpora določenega programa pomoči. Škofijska karitas Koper že sedaj vodi številne programe materialne in nematerialne pomoči za otroke. Med materialne oblike pomoči spada pomoč socialno šibkim družinam s hrano in plačilom nujnih računov, pomoč šolarjem in vključitev v projekt Posvojitvev na razdaljo. Nematerialne oblike pa so programi učne pomoči Popoldan na Cesti in počitniški tabori. / Jožica Ličen

Caritas Haiti prosi za pomoč ob katastrofalnem potresu

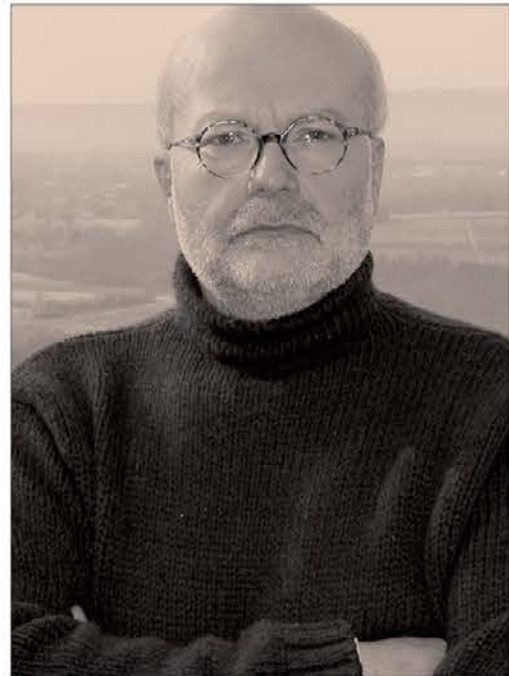
V torek, 12. januarja 2010, je hud potres prizadel prebivalce Haitija, ki so zaradi revščine in drugih naravnih nesreč izpostavljeni že sicer. Slovenska karitas se je pridružila akciji mednarodne karitas, ki je v podporo Caritasu Haiti poslala humanitarno ekipo za nujno pomoč. Prizadeti potrebujejo šotore, medicinske pripomočke, hrano, vodo in tablete za prečiščevanje vode. Številni so zakopani v ruševinah. Komunikacija po telekomunikacijskih omrežjih je otežena. Slovenska karitas je iz lastnih sredstev za omenjeno nujno pomoč namenila 10.000 evrov, odprla pa je tudi poseben račun, kjer bo odslej zbirala namensko pomoč. Morebitni darovalci sredstva lahko nakažejo na TRR: 02140-0015556761, namen: Haiti in sklic: 8400.

Velika vrzel v duhovniških vrstah Zbogom, g. Vojko Makuc!

V pone- deljek, 18. ja- nuarja, popold- ne ob 16.20, je v goriški bolnišni- ci umrl sovo- denjski župnik g. Vojko Makuc. Podlegel je mož- ganski kapi, ki ga je zadela v sobo- to, 9. januarja. Novico so spo- ročili komaj v noči med pone- deljkom in torkom zaradi zapletenega po- stopka, vezanega na njegovo po- slednjo veliko- dušno gesto, pre- saditev organov. Zdravstveno

stanje g. Makuca se je že prvi dan izkazalo za izredno resno, brezup- no. Dan kasneje se je še po- slabšalo, ko ga je zadela še srčna kap. Ves teden so se njegovi žu- pljani in drugi verniki zbirali v domači cerkvi sv. Martina ter pro- silili Mater Božjo, naj posreduje pri Gospodu življenja za njim drage- ga pastirja. Še ne 63-letni g. Vojko se je namreč od leta 2004, ko je prišel v Sovodnje, vaščanom močno priljubljen zaradi svojega blagega značaja, občutljive iskrenosti in pripravljenosti se pogo- voriti z vsakomer. Ob koncu prejšnjega tedna se je razširila vest o njegovi smrti, ki pa so jo dan kasneje zanikali. Zdi se, da so se zdravniki nejasno izrazili o nje- govem stanju, zaradi česar so svoji že v soboto sporočili škofiji žalostno vest, škofija pa dalje me- dijem. Dan kasneje smo izvedeli, da so medicinske aparature kljub globoki komi še zaznavale sicer rahlo sled življenja. Zelo rahla sled, in vendar taka, ki je pri mar- sikom še vzdajala kanček upanja. Zdaj je tudi ugasnilo in g. Vojko se je za vedno poslovil od 90-letne matere, gospe Flore, se- stre Eveline z družino ter svojih vernikov, ki ga bodo močno po- grešali. Ob sestri Evelini in še ži- večji materi Flori za gospodom Vojkom žalujeta vsa sovodenjska fara in tudi širša Goriška, saj je bil pokojni g. Makuc med ljudmi izjemno priljubljen prav zaradi svoje pregovorne, a le navidezne resnobe, ki pa se je v pogovoru s sočlovekom izkazala za igrivo hu- domušnost in izjemno človeško, a tudi intelektualno globino. G. Vojko je bil izjemno razgledan mož, tankočuten opazovalec sve- ta in družbe, katere del smo tudi mi. Za vsakogar je našel prijazno besedo, nikdar se ni vsiljeval, v pogovorih z njim pa smo se ved- no zavedali, kako globoko veren je in širokih obzorij. Nevsiljivo je znal opozoriti na napake, a ved- no in povesod je širil vedrino duha, veselje nad življenjem in

zaupal je v Boga do konca. Že dej- stvo, da je bil včlanjen v društvo darovalcev človeških organov, zgovorno priča o njegovi veliki zavezanosti življenju. Verniki so cenili predvsem njegovo obširno duhovno in teološko znanje, glo- boko vero, prijaznost, skromnost in tiho razumevanje tudi v tren- utkih največjih potreb, predv- sem pa spoštljiv odnos do vsako- gar.

Pokojni g. Vojko Makuc je bil rojen 2. marca 1947 v Gorici. Oče je bil doma iz briškega naselja Snežeče, mati pa iz bližnje Vrtoj- be. Šolal se je v Gorici (zavod IIT), kjer je obiskoval tudi semenišče, v Vidmu pa je opravil teološke študije. Goriški nadškof msgr. Pe- ter Cocolin ga je v duhovnika po- svetil v oglejski baziliki 24. junija 1978, samo dan kasneje, 25. ju- nija, pa je že daroval novo mašo v cerkvi sv. Ignacija na Travniku v Gorici. Duhovniško službo je začel kot kaplan v Zgoniku. Nato je za župnika prišel na Goriško, in sicer v Pevmo in Štmaver, kjer je preživel najdaljše obdobje; nekaj časa je tudi nadomeščal žu- pnika v Podgori, dokler ga ni nadškof septembra leta 2004 imenoval za župnika v sovodenjski župniji. Junija leta 2008 je v Sovodnjah praznoval 30-letnico mašništva.

V uredništvu Novega glasa ga bo- mo ohranili v prijetnem spomi- nu tudi zaradi njegovih nenapo- vedanih obiskov na Travniku, ko je vedno našel čas za prijateljski klepet, v katerem je poslušal, vča- sih hudomušno kaj pripomnil, predvsem pa nam vedno vlival upanje in vero v sočloveka, nas nagovarjal k strpnosti in neobre- menjenosti, kot nam je tudi ved- no naročal, naj se ne oziramo na slabonamerne kritike. Vedno nas je tudi nagovarjal k strpnosti in širini, ki ga je globoko označeva- la.

Naj mu Bog podeli večni mir in pokoj in zaslužno plačilo za vse dobro, ki ga je naredil med nami!

Od 7. do 12. januarja za študente vseh stopenj in učitelje

Bogata ponudba seminarjev in tečajev na Centru Komel

Na Slovenskem centru za glas- beno vzgojo Emil Komel so se od četrtka, 7., do torkam, 12. januarja, odvijali izpopolnjevalni glas- beni tečaji in dva pedagoška seminarja. Pred koncem počitnic so se tako učitelji in učenci srečali s prizna- nimi glasbeniki ter poglobili svoje znanje na intenzivnem vikendu. Od četrtka do sobote so, dopoldan in popoldan, potekali tečaji klavirja s pianis- tom in pedagogom Si- javušem Gadžijevom, violine s tržaškim vi- olinistom Črtomirjem Šiškovičem in violončelistom Vasjo Legišo. Od nedelje do torka pa je operni pevec Alessandro Švab vodil tečaj solopetja. V nedeljo dopoldan so se solopetci zbrali na skup- ni uri, kjer je vsak tečajnik predstavil svoj repertoar, nato so začeli z individualnim študi- jem.

Glasbeni tečaji so bili namen- jeni študentom vseh stopenj in učiteljem, ki so želeli poglobiti svoj repertoar. Predstavili so skladbe, ki so jih želeli obdelati in ob tem dobiti nasvete o tehnikah izvajanja in stilni inter-

Marina Horak

pretaciji. Udeležili so se jih študen- ti iz Slovenije, iz naše dežele in učenci centra Komel. V petek se je vzporedno odvijal še celodnevni seminar profes- sorice Marine Horak z ljubljanske Akademije za glasbo, z naslovom Skriti potencial. V soboto pa je imela predavanje psihologinja Alenka Rebula, na temo Ustvarjalnost pred ovira- mi pri vzgojnem delu. Predavanja sta bili namenjeni učiteljem glasbe in vzgojitel- jem. Obravnavali sta teme psi- ho-pedagoške vsebine, ki se pojavljajo pri delu z otroki in

Alenka Rebula

mladostniki. Udeležili so se jih predvsem učitelji glas- bene Šole Komel, nekaj pa je bilo tudi zunanjih poslušalcev. Cikel seminarjev se bo zaključil v soboto, 20. februarja, s pre- davanjem profesorjev Riccarda Zadra in Federiche Righini z naslovom Psihofiziologija glas- benega izvajanja (Psicofisiolo- gija della esecuzione musicale), ki bo potekalo v italijanščini. Pianistka in pedagoginja Mari- na Horak se je v svoji dolgolet- ni karieri, poleg koncertiranja, veliko ukvarjala s poučevan- jem glasbe. Na tem področju se je v tujini poglobljeno izo-

braževala in razvila svojevrsten pristop do pedagoškega dela, bo- disi z majhnimi otro- ki kot študenti. Na petkovem srečanju je poleg predavanja vodila tudi delavnico z učenci klavirja cen- tra Komel. Najprej je spoznala skupino mlajših, nato še nekaj večjih otrok in prikazala svojo meto- do, ki temelji na razvoju domišljije in poglobljenem doživl- janju glasbe.

Psihologinja Alenka Rebula je na svojem predavanju anal- izirala človekov pristop do dela, pred- vsem pedagoškega, z mislimi in nasveti, ki pripomorejo tudi k izboljšanju vsakdanjega živl-jenja. Razlagala je delovanje možganov v stresnih situacijah in obširno obdelala pomemb- nost neurofiziološkega stanja čuječnosti. To je stanje maks- imalne učinkovitosti in kon- centracije pri delu, ko smo us- merjeni v iskanje rešitve in v konstruktivno delovanje. Zaus- tavila se je pri uporabi uma in intuicije, razvoju ustvarjalnos- ti ter tipičnih težavah današnj- tega, vse prehitrega življen-jskega tempa, ki ga narekuje sodobna družba.

EZTS je dobrodošel projekt

Za Trgovski dom je treba spoštovati zakon 38/01 in njegova določila

V imenu Sveta slovenskih organizacij za Goriško želim posredovati mnenje o namenu, da se Evropsko združen- je za teritorialni razvoj umesti v Trgovski dom.

Svet slovenskih organizacij pozitivno ocenjuje dejstvo, da je glede tega prišlo do sodelovanja med občinskimi upravami Gorice, Nove Gorice in Sempetra-Vrtojbe. Tako sodelovanje že več časa pričakujemo in upamo, da bo to le začetek večjega števila pobud, v

katere bodo vse tri čezmejne up- rave čim bolj vključevale tudi goriško slovensko narodno skup- nost ter njene organizacije in društva.

Svet slovenskih organizacij opozarja, da je bil leta 2001 spre- jet državni zakon 38/2001 za za- ščito slovenske narodne skupnos- ti v Italiji. Omenjeni zakon v 19. členu določa, naj se "v poslopu na Korzu Verdi v Gorici, nekdan- jem 'Trgovskem domu', namesti- jo kulturne in znanstvene institu-

cije slovenskega jezika (začenši z Narodno in študijsko knjižnico) in italijanskega jezika". 19. člen izrecno imenuje palačo na Verdi-jevem korzu z nazivom "Trgovski dom", torej ne razumemo, zakaj je treba še dodatnih preimeno- vanj, če je italijanska država za to zgradbo že določila naziv. Poleg tega se je ime "Trgovski dom" že uveljavilo tudi med italijanskimi občani Gorice, kar je razvidno iz poročanja medijev, ki redno uporabljajo izvirno ime.

Svet slovenskih organizacij nima nič proti, da EZTS dobi svoj sedež v palači Trgovskega doma, če to ne bo v nasprotju z določili 19. člena državnega zakona 38/01, ki določa namembnost imovine. Svet slovenskih organizacij pred- laga, da se v aktivih treh občinskih uprav, kot tudi v statutu EZTS, izrecno omeni državni zakon 38/01 in njegov 19. člen.

Svet slovenskih organizacij opozarja, da se ne sme ponoviti zgodba Narodnega doma v Trstu, kjer Slovenci imamo, kljub istemu zakonskemu določilu, samo skromno reprezentančno sobo, medtem ko je ostali del palače v uporabi tržaške Univerze.

Lep pozdrav.

Walter Bandelj
Pokrajinski predsednik SSO

GORIŠKI VRTILJAK Veliki polžek

Dogodivščine nabritega Kekca

Goriški vrtiljak, ki ga prire- ja Kulturni center Lojze Bratuž ob strokovni po- moči Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, je abo- nente Velikega polžka, šolarje od drugega do petega razreda iz goriškega in doberdobskega rav- nateljstva, v ponedeljek, 14. de- cembra, v veliki dvorani KCLB, kot vedno na dveh ponovitvah, pospremil v otrokom zelo znano gorato deželo okrog Kranjske Gore, kjer si je Josip Vandot (1884-1944) omissil domovanje hude Pehte, ki pozna čarobno moč zelišč in baje ugrablja otroke, zato se je ti zelo bojijo, malce nerod- nega Bedanca, ki tudi straši otroke, in seveda navihanega, a obenem dobrega fantiča Kekca in njegovih prijateljev, predvsem Rožleta in slepe Mojce, ki ji s po-

močjo prijateljev uspe priti do čudežne rože, da lahko spregleda. Visokogorski gorenjski svet, v katerega je postavil pisatelj Van- dot svoje mladinske povesti, navezane na ljudsko izročilo, je zaživel v svojevrstni predstavi Kekec, ki jo je uprizo- rilo Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane. Vando- tovo povest je priredi- la in dramaturško ob- delala Draga Potočnjak, Pehtino besedilo pa Olga Grad. Reži- ser in koreograf Branko Potočan, ki je ustvaril že veliko uspešnih plesnih pred- stav in zanje prejel nagrado zlata ptica in posebno nagrado žirije na mednarodnem festivalu Mess, je Kekčeve do-

godiščine prikazal z igro v igri, ki osvoji otroško publiko zaradi svo- je svežine, obilice humorja, ki spremlja prizore, predvsem pa zaradi izjemne privlačnosti giba. Predstava je namreč prava gibal- no-gledališka uprizoritev, ki jo od- likujejo izvirne uprizoritvene domislice in dognane režijske rešitve. Na praznem odru igralci sami ustvarjajo s scenskim ele-

stavljajo, kako se junaki povesti npr. povzpenejo na skale, hodijo po grebenih, mimo prepadov... Igralci Olga Grad (Pehta), Ivan Pe- ternelj (Rožle), Draga Potočnjak (Brincelj), Matej Recer (Bedanec), Romana Šalehar (Mojca) ter Dušan Teropišič (Kekce), oblečeni v pisane kostume, odslkavajoče preproste, z zaplatami zakrpane obleke nekdanjega vaškega

otročaja, oz. v kos- tuma bolj temnih barv v orisu skrivnostne ženske ter zanemarnega možakarja, so Kekčeve dogodi- vščine prikazali z neverjetno energijo in gibčnostjo ter se s pristnostjo otroške duše vživeli v prikazane podvige protagonistov in prav zaradi tega bili toliko bolj prepričljivi in so brez težav pritegnili malo publiko v gledališki prikaz.

menti "prizorišče" in prepuščajo gledalcem, da si ob njihovih gesta- h in akrobatskih gibih pred-

KROŽEK ANTON GREGORČIČ SVET SLOVENSkih ORGANIZACIJ
SKRD JADRO SVETOVNI SLOVENSki KONGRES
GALERIJA ARS

vabijo na predstavitev priročnika

PRAVICA DO UPORABE SLOVENŠČINE PRED SODNO OBLASTJO IN JAVNO UPRAVO

spregovorili bodo

Carlo Mucci - predsednik SKRD Jadro

Renzo Frandolič - odvetnik

Damijan Terpin - deželni tajnik SSK

torek, 26. januarja 2010, ob 18. uri

Galerija Ars nad Katoliško knjigarno, Travnik 25 - Gorica

Vpisovanje v šolsko leto 2010-2011

Večstopenjska šola se predstavlja

Večstopenjska šola s slovenskim učnim jezikom v Gorici vabi starše otrok, ki se bodo vpisali v vrtnice, osnovno ali srednjo šolo na Goriškem, na srečanja, na dan odprtih vrat in na predstavitev šolske ponudbe.

Vrtci
Vpisovanje v vrtnice (ul. Brolo in ul. Max Fabiani v Gorici, Štandrež, Pevma, Števerjan in Krmin) bo potekalo na tajništvu večstopenjske šole v ul. Grabizjo 38 v Gorici ob 22. do 27. februarja 2010 med 8.30 in 12.30 (23. in 24. februarja tudi med 15. in 17. uro). **Srečanje s starši** otrok, ki se bodo vpisali v otroški vrtnice, bo potekalo v prostorih ravnateljstva v ul. Grabizjo v sredo, 10. februarja, ob 17. uri.

Dan odprtih vrat bo: v ul. Brolo v četrtek, 21. januarja, od 10.45 do 11.30, v ul. Fabiani v sredo, 3. februarja, od 10.30 do 11.30, v Štandrežu v četrtek, 28. januarja, od 10.30 do 11.30, v Pevmi v četrtek, 4. februarja, od 10.30 do 11.30, v Števerjanu v petek, 5. februarja, od 10.30 do 11.30 in v Krmini v torek, 2. februarja, od 10.30 do 11.30. **Predstavitev šolske ponudbe** pa bo: v ul. Brolo v ponedeljek, 25. januarja, ob 16.30, v ul. Fabiani v sredo, 27. januarja, ob 16.00, v Štandrežu v četrtek, 28. januarja, ob 16.00, v Pevmi v četrtek, 4. februarja, ob 15.30, v Števerjanu v sredo, 3. februarja, ob 16.00 in v Krmini v ponedeljek, 1. februarja, ob 16.00.

Osnovne šole

Vpisovanje v osnovne šole (Oton Župančič v ul. Brolo v Gorici, Fran Erjavec v Štandrežu, Josip Abram v Pevmi, Alojz Gradnik v Števerjanu in Ludvik Zorzut na Plešivem) bo potekalo na tajništvu večstopenjske šole v ul. Grabizjo 38 od 22. do 27. februarja 2010 med 8.30 in 12.30 (v torek, 23., in sredo, 24. februarja, tudi med 15. in 17. uro). **Srečanje s starši** otrok, ki se bodo vpisali v osnovno šolo, bo potekalo v prostorih ravnateljstva v ul. Grabizjo v četrtek, 11. februarja, ob 17. uri. **Dan odprtih vrat** bo: v Šoli Oton Župančič v ul. Brolo v Gorici v ponedeljek, 25. januarja, od 8.15 do 9.30, v Šoli Fran Erjavec v Štandrežu v sredo, 3. marca, od 8.45 do 10.15, v Šoli Josip Abram v Pevmi v sredo, 27. januarja, od 8.45 do 10.15, v Šoli Alojz Gradnik v Števerjanu v četrtek, 28. januarja, od 8.30 do 10.00 in v Šoli Ludvik Zorzut na Plešivem v ponedeljek, 1. februarja, od 8.30 do 10.00. **Predstavitev šolske ponudbe** v Šoli Oton Župančič v ul. Brolo v Gorici je bila v sredo, 20. januarja, ob 18.30; v

Šoli Fran Erjavec v Štandrežu bo v sredo, 3. februarja, ob 17.30, v Šoli Josip Abram v Pevmi v ponedeljek, 25. januarja, ob 15.00, v Šoli Alojz Gradnik v Števerjanu v torek, 26. januarja, ob 16.30 in v Šoli Ludvik Zorzut na Plešivem v ponedeljek, 1. februarja, ob 17.30.

Srednja šola

Srečanje s starši učencev, ki se bodo vpisali v nižjo srednjo šolo, bo potekalo v petek, 12. februarja, ob 17. uri v prostorih ravnateljstva večstopenjske šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici v ul. Grabizjo 38 v Gorici. Učencem, ki obiskujejo osnovne šole goriške večstopenjske šole, ni potrebno se vpisati v prvi letnik nižje srednje šole I. Trinka, saj je vpis avtomatičen. Za učence, ki prihajajo z osnovne šole, ki pripada drugemu ravnateljstvu, je vpis na nižjo srednjo šolo obvezen. Vpisna pola bo na razpoložljivih mest, na ravnateljstvu, kamor je učenec namenjen, od 22. do 27. februarja 2010, oddati pa jo je treba na ravnateljstvu, od koder se prepisuje, ki jo bo posredovalo naprej izbrani šoli.

Obvestila

Skupnost družin Sončnica sklicuje 12. redni občni zbor, ki bo v petek, 22. januarja, ob 20.30, v prostorih Doma Franc Močnik, ul. Sv. Ivana 9 v Gorici. **Društvo slovenskih upokojencev za Goriško** prireja v soboto, 13. februarja 2010, srečanje ob Valentinovem prazniku na turistični kmetiji Na hribu v vasi Slap pri Vipavi. Prijave do razpoložljivih mest na enem samem avtobusu sprejemajo Ivo T. (0481 882024), Ema B. (0481 21361), Dragica V. (0481 882183), Marija Č. (0481 390697), Rozina F. (347 1042156), Saverij R. (0481 390688). Pohitite! Na račun 20 evrov.

Vabimo vas na osemdnevno potovanje z Novim glasom v Romunijo od 18. do 25. maja 2010 z ogledom Moldavije, Bukovine z znamenitimi samostani in Transilvanije. Vpisovanje na upravi v Gorici in uredništvu v Trstu vse do razpoložljivih mest, najkasneje do konca februarja. Akontacija pri vpisu 200 evrov.

Prodajam in na Goriškem vam dostavim na dom gozdna drva. Kmetija Aleš Komjanc, Števerjan, tel. 0481 390238.

Darovi

V spomin na pok. Irene Vetrh darujejo: za potresence na Haitiju, ga. Elda 20 in družina Bonutti 100 evrov; za družino Spiraglio, Marija Bertolini v družino 150 evrov; za SCGV Emil Komel, druž. Bertolini 100 evrov; za zbor Mirko Filej, druž. Bertolini 50 evrov; za zbor Anton Klančič, Miren, druž. Bertolini 50 evrov. **Za Novi glas:** Anton Babnik, ZDA, 15 evrov.

Razni darovalci darujejo: za misijonarja Danila Lisjaka: 1.000, za misijonarja Pedra Opeko 1.000; za misijonarja Ernesta Saksido 1.000, za Novi glas 1.000 evrov.

Ob 26. obletnici smrti predragega očeta dr. Antona Kacina, prvega predsednika Katoliškega doma, darujeta Marija in Metka 100 evrov za Kulturni center Lojze Bratuž.

Sožalje

Vodstvo Centra Komel sočustvuje z družinoma Vetrh in Bertolini ob težki izgubi. S hvaležnostjo se bomo spomnili pokojne Irene in njenih plemenitih dejanj, ki jih je

namenjala naši skupnosti. Skupnost družin Sončnica izreka iskreno sožalje Paoli Bertolini in družini ob izgubi drage mame Irene.

Ob slovesu drage mame izrekajo prof. Nevi Klanjšček, sestrama, ravnateljici Sonji in Majdi, njihovim družinam ter ostalim sorodnikom iskreno sožalje dijaki 5. razreda družboslovnega liceja S. Gregorčič in njihovi starši; sožaljem se pridružuje uredništvo Novega glasa.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 22.1.2010 do 28.1.2010)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 18.30 do 19.30, na soboto ob 15. uri. Spored:

Petek, 22. januarja (v studiu Andrej Baucon): Domače viže in popevke - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti v naši okolici - Humor in obvestila.

Sobota, 23. januarja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 25. januarja (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - 'Za znoret' in vroči šport - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 26. januarja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 27. januarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Stara zgodba o saneh - Izbor melodij.

Četrtek, 28. januarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

In memoriam

Odšla je Irena Vetrh Bertolini

Nepričakovano je v noči od 12. do 13. januarja na svojem domu v Mošu preminila znana Goričanka Irena Vetrh Bertolini.

Rodila se je v Batujah v Vipavski dolini 14. januarja 1930. Njena mati je kot aleksandrinka prežvela štiri leta v Egiptu. Tedaj je Irena skrbelo za mlajše brate in sestre. Od očeta je podedovala podjetniško žilico. Vetrhovi živijo še danes v ulici Lanthieri v Gorici. Irena je obiskovala goriško učiteljske in ob enem delovala v prostoru in na drugih področjih. Več let je bila npr. članica deklškega krožka pri Goriški Marijini družbi, ki jo je vodil msgr. Miroslav Brumat.

Leta 1956 se je poročila z Walterjem Bertolinijem in se je z njim

kljub številni družini posvetila uspešni podjetniški dejavnosti in trgovini. Gojila je plodne stike s koroškimi Slovenci, zlasti z znano družino dr. Valentina Inzka in z rojaki v ZDA in Argentini. Tudi njeni sinovi in hčere so po njeni zaslugi razgledani in delavni v slovenskem svetu. Skrbelo je, da so potovali in sodelovali z rojaki po svetu.

Veliko število tistih, ki so se na pogrebu poslovlili od Irene Vetrh - vodil ga je goriški nadškof ob prisotnosti številnih jezuitov - je pokazalo, da spomin nanjo živi med nami. / LB

Prijateljci v slovo

Ireni Vetrh v spomin

Ireno Vetrhovo sem spoznal v goriškem Alojzjevišču, ko je prihajala obiskovat svoja dva mlajša brata, Joška in Alberta, ki sta bila sicer zunanja gojenca tega tako znanega slovenskega vzgojnega zavoda, iz katerega je v medvojnem pa tudi v povojnem času izšlo kar nekaj kasneje vidnih kulturnih in družbeno angažiranih osebe.

Niso bili seveda lepi časi (govorim o takojšnjih povojnih letih), a v tem zavodu smo le imeli priložnost, da se izobrazimo, da poglobimo svoje vedenje tako na študijskem nivoju kot tudi na področju našega narodnega in krščanskega razmišljanja.

Irena Vetrh je imela nekaj nad petnajst let, ko je svojima bratoma v zavodu prinašala za dnevno življenje nujne potrebščine. V družini jih je bilo kar devet in še danes imam pred seboj fotografijo, ki jih prikazuje kot na neki lestvici navzgor vse od prvega do zadnjega, od Tomka do Irene same.

Ireno sem potem v svojem življenju nešteto krat videval, srečeval, se z njo o vsem pogovarjal. Vedno dostopna iskrenemu pogovoru, nikdar vsiljiva s svojimi idejami in stališči, vedno le propozitivna v svojem razmišljanju, v svojih idejah, v svojih zaključkih. Njeno bogato zemsko življenje nam je lahko vsem samo v veselje in ponos.

Drago Štoka

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- Nedelja, 24. januarja 2010, ob 17. uri
Carlo Goldoni

CAMPIELLO

PREVOD IN REŽIJA SERGEJ VERČ
Slovensko kulturno društvo TABOR z Opčin

- Četrtek, 4. februarja 2010, ob 20. uri
Natečaj Mladi oder - nagrajevanje

Vik Grabovšek

KAJ SE SKRIVA ZA VELIKIM TREBUHOM?

REŽIJA MATEJA ČERNIC IN MARTA FERLETIČ
Otroška dramska skupina SKD HRASST iz Doberdoba

- Nedelja, 7. februarja 2010, ob 17. uri

Novak Novak

GUGALNIK

REŽIJA JOŽE HROVAT

Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež

VELIKA DVORANA
KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

ŽENSKI PEVSKI ZBOR iz Ronk in SKRD JADRO

vabita na

ORGELSKI KONCERT
Mirka Butkoviča in Eve Dolinšek

Violinska spremljava Ana Cotič

Nedelja, 31. januarja 2010, ob 18. uri
Ronke, cerkev sv. Lovrenca

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE iz Gorice

sklicuje

REDNI LETNI OBČNI

ZBOR

v četrtek, 21. januarja 2010, ob 20.30, v komorni dvorani
Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici

In memoriam

Emil Zavadlav

V torek, 12. januarja 2010, je veliko domačinov, znancev in prijateljev pospremlilo k zadnjemu počitku Emila Zavadlava, ki smo ga vsi poznali kot Milčeta. Umrli je dva dni prej v goriški bolnišnici. Bole-

lija pošiljala večino slovenskih primorskih fantov. Na otoku se je zbralo kar lepo število štandrežcev, ki so se radi družili. Imeli so razne dejavnosti, tudi pevski zbor. Ob propadu Italije se je pridružil zavezniški vojski in se z njo najprej preselil na otok Korziko in nato v južno Francijo. Po končani drugi svetovni vojni se je vrnil domov v Štandrež in si ustvaril družino. Zaposlil se je najprej kor voznik tovornjakov in nato do upokojitve kot mehanik

pri goriški mehanični delavnici Wolksvagnov. Kot izkušen mehanik je rad pomagal vsem, ki so bili v težavah zaradi okvar na motorjih. To delo je opravljal kar v domači garaži.

Svojcem izražamo globoko in občuteno sožalje.

KCLB ZSKP / Iskri smeh na ustih vseh Komedije za zdravje in dobro voljo!

Ko ugasnejo trepetajoče, nežne božične luči, se začne najprej tiho, nato pa zmeraj bolj šegavo motati okoli voglov prebrisan pust, raznašalec smeha in preganjalec zimskega mraza. In prav za ta mrzli čas sta si Kulturni center Lojze Bratuž in Zveza slovenske katoliške prosvete pred dvanajstimi leti zamislila niz veseloiger ljubiteljskih odrov z naslovom Iskri smeh na ustih vseh, ki je ob dobrih gledaliških predstavah in sprostitvenih trenutkih naletel vselej na dober odziv domačega občinstva. Tudi za letošnjo izvedbo sta se organizatorja ozrla po zamejskem gledališkem ust-

varjalnem prizorišču, kjer se zmeraj kaj zanimivega dogaja, in po bližnjih krajih na slovenski strani nekoč obstoječe meje, kjer se tudi v najbolj zakotni vasi najde kaka navdušena gledališka skupina. Tako je tudi tokrat nastal raznolik niz štirih predstav v izvedbi ljubiteljskih igralcev, ki dragoceni prosti čas ob navadno strokovni pomoči poklicnih gledališnikov velikodušno razdajajo za umetniško ustvarjanje na domačih odrih in pestrijo gledališko ponudbo znanih slovenskih gledaliških hramov. Postala je že utečena navada, da spada v spored gle-

daliških predstav Iskri smeha tudi nagrajevanje natečaja Mladi oder, ki ga kot spodbudo za gledališko udejstvovanje predvsem mladih

moči že dolgo vrsto let razpisuje ta za naše otroke, mladinske in

odrasle gledališke skupine Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Slovenska prosveta iz Trsta. Slovesna podelitev nagrad bo v četrtek, 4. februarja, ob 20. uri, ko bo na odru KCLB otroška dramska skupina iz Doberdoba uprizorila igrice Vika Grabovška Kaj se skriva za velikim trebuhom?, ki jo je v režiji Mateje Černic in Marte Ferletič uspešno postavila na oder za letošnje mik-

lavževanje v domači vasi in jo ponovila za isto priložnost v Gorici. V nedeljo, 24. januarja, bodo prišli v goste igralci dramske skupine PD Tabor z Opčin z manj znano komedijo grenkega priokusa Carla Goldonija Il Campiello v režiji Sergeja Verča, ki je delo tudi prešlo v slovenski jezik. Predstava je na lanskem, 8. Zamejskem festivalu amaterskih odrov v Mavhinjah doživela velik uspeh in prejela vrsto nagrad. Komedijski niz se bo v nedeljo, 7. februarja, sklenil z igralci dramskega oddelka PD Štandrež, ki se bodo predstavili s svojo novo uprizoritvijo, komedijo Gulgalka Novaka Novaka v režiji Jožeta Hrovata.

Kot vse nedeljske predstave bo tudi ta na sporedu ob 17. uri v veliki dvorani KCLB. Iskri smeh se je v Kulturnem centru Lojze Bratuž letos prvič oglašil na sončno nedeljo, 17. januarja 2010, ko je na odru KCLB prvič nastopila igralska skupina KUD iz Drežnice s komedijo znane italijanske igralka, režiserja in dramatika Daria Foja Še tat ne more pošteno krasti. V slovenskem prevodu Ivanke Herbold je na odrske deske z drežniškimi igralci postavil režiser Marjan Bevk. Kljub temu da v Drežnici nimajo primerne prostora za vaje, kaj šele prave gledališke dvorane!, tamkajšnja dramska skupina deluje že petnajst let in zagrizeni Talijini privrženci s temperamentno vodjo Rino Berginc uprizarjajo izbrana dela navadno kar v lastni režiji. Lansko leto konec marca so premierno uprizorili omenjeno Fojevo komedijo v Kobaridu.

/stran 16
Iva Koršič

Razstava v novogoriški Mestni galeriji Andraž Šalamun, Tišina v oktobru

Novogoriška Mestna galerija začenja novo leto s samostojno razstavo uglednega slovenskega slikarja Andraža Šalamuna. Šalamun predstavlja najnovejšo serijo velikih platen z naslovom Tišina v oktobru. Razstava bo na ogled do 29. januarja.

Umetnika je predstavil likovni kritik Andrej Medved, ki je avtorjevo delo označil kot svojevrsten realizem, ki pa ni mimetičen ali posnemovalen, ampak naivno odslkava zrcaljenje stvari; v psihi, na podobi.

Velika platna ognjenih barvnih tonov so kot horizonti, oddaljena prikazovanja nebesnih svodov, ki zapeljejo pogled nekam v daljavo, prostor se širi v neskončnost, osvetljen je z intenzivno svetlobo, ki postane skrivnostna kromatična koprena. Prostor se spreminja v polja notranjih po-

polja je omamna, gledalca vsrka vase, v nenehno ritmizirano ponavljanje. Na teh širinah se nič ne dogaja, nič se ne spreminja, presnavlja. Prostor lebdi v brezčasju, tišini, le kromatični nanosi odslkavajo, kot je zapisal kritik, osnovne avtorjeve želje naslikati svetlobne vzgibe. V tem se odpira novo pojmovanje sevanja svetlobe in pogleda. Podoba ni več, kot pravi Medved, preslikan notranje-zunanji svet, temveč je vmesni prostor. Ne gre za prevod predmetov v figuralnost, nadaljuje kritik, temveč za kazanje prostorov, ki jih v resnici ni, pa vendar vrejo, vstajajo od vsepovsod kot živa in mobilna stvar. Slika tako postane prehod, od koder vstopamo v globine nezavednega, od koder sta razum in racionalnost izrinjena. V Šalamunovih slikah prihaja na dan dvojnost med estetskim izra-

nočejo biti težka ali nelagodna. V želji po skrajnem esteticizmu sledi platoniskemu prepričanju, da je lepota izenačena z resničnostjo in dobrim.

Slikarska praksa noče prerasti v noben slog, noče izražati posebnega umetniškega programa, ki bi se podrejal kakršnimkoli teoretičnim snovanjem, ampak ostaja individualna, neulovljiva. Andraž Šalamun je svojo umetniško pot začel kot član konceptualistične skupine OHO (1968–71). Pridružil se jim je že med študijem filozofije in primerjalne književnosti. Po letu 1975 se je dokončno posvetil slikarstvu, ko je, kot v nekakšnem zasebnem ritualu, nastala vrsta velikih barvnih okroglih in večkotnih platen. Bil je tudi eden začetnikov body arta. V osemdesetih letih je postal eden vidnejših predstavnikov "nove podobe" v Sloveniji, ko so avtorji začeli opuščati modernistične smernice in prehajati v ponovno raziskovanje figuralnih motivov. Takrat se je posvetil raziskovanju živalskih likov, bizonov in bikov, ki spominjajo na ritualna dejanja prazgodovinskega jamskega slikarstva. V devetdesetih letih je nastajal ciklus pretežno okroglih platen, prispodob krožnih gibanj v naravi. Nato se je začel ukvarjati s horizontalnim formatom,

dob, dopušča nostalgije reminiscence in vzbuja občutek pozabljenja. Prostranost slikarskega

zom in občutkom sublimnega. Dela vzbujajo pomirjajoč občutek prepuščanja in uživanja,

širokimi polji, žarečimi barvnimi ekrani.

Katarina Brešan

Peta številka otroške revije Pastirček Zimska idila v pesmicah in pripovedih

Januarski številki otroške revije Pastirček, ki izhaja že štirinšestdeseto leto in jo izdaja Zadruga Goriška Mohorjeva ob zagnanem delu urednika Marijana Markežiča in rednem pisanju skrbnih sodelavcev, je še zmeraj občutiti odzven božičnih praznikov, pa tudi ostre zobe starke zime. Na prvi strani prinaša voščila urednika Markežiča, da bi novo leto prineslo "vsem malim in velikim Pastirčkovim prijateljem veliko veselja, zdravja, radovednega učenja, medsebojne pomoči in prijateljstva". Zimska burja se poigrava s snežakovo metlo, medtem ko je premražen zajček

segel po njegovem nosu-sladkem korenčku v šegavi pesmici V. T. Arharja Januarja; s prsrčno ilustracijo jo je opremila Danila Komjanc. Snega se veseli pukec Bine, ki se v dopolnjevanju iste avtorice pripravlja na sankanje. Vsa v snežno belo barvo je odeta tudi njena križanka, namenjena najmlajšim bralcem. O belem možičku, ki na "hribčku stoji, / čaka snežinke, mraza pa ni", poje pesmica Barbare Rustja, ki ji je lepega snežaka, obdanega s snežinkami narisala njena hčerka Svetlana Breclj. Kot vselej je Rustjeva pridala še križanko, tokrat na božični motiv. Čarobni sneženi mož, kateremu je deček Florijan podaril odejico svojega psička Vika, je protagonist nežne zgodbe Dolores Vižintin. Zima

in sneg sta navdihnili Tatjano Ban, ki z ilustracijami in nazornimi navodili vabi Pastirčkove male ustvarjalce, naj iz škatlic, kartona... naredijo cerkvico in ženicke, ki gazijo sneg, da bi se lahko udeležile svete maše. Novo leto, mlado in veselo, ter sključeno staro leto z vrečo nadlog in skrbi sta junaka pripovedi Novo leto prihaja, s katero avtorica Mariza Perat želi,

ličnjak ali prijatelj. Ilustratorica Paola Bertolini Grudina se je tudi tokrat hudo-mušno razvlela ob križanki KrižKraž in pri ilustriranju rubrike, ki jo piše Nina Grudina. V njej je tokrat v ospredju kino, njegov razvoj od prvih zametkov do današnjih dni. Tudi januarska številka namena dve strani kratkim štirivrstičnim pesmicam o živalih, ki jih je mojstrsko spesnil V. T. Arhar, z razpoznavnim slogom pa ilustrirala Bertolinijeva. K poučnim zgodbam spada tudi strip o Fofu Antonelle Del Bianco, ki razkriva otrokom značilnosti gozda. Slovnico suhoparnost ob obrav-

navanju ločil bo pregnala pesmica Vejica izpod peresa Berte Golob; privlačno jo je ilustriral Marjan Manček. Januarska številka Pastirčka v rubriki Potujmo po Sveti deželi vabi, ob ilustra-

cijah P. Bertolini Grudina, h Galilejskemu jezeru, ki se večkrat omenja v evangelijih. Pridne ročice bodo primerno pobarvale dve strani, na katerih Jezus uči ljudi in zdravi bolnike.

V peti številki Pastirčka so še Matematični kotiček za bistré glavičce, ki ga pripravlja mlada dijakinja Veronika Šebrnič, razvedrilne zanke, pa tudi recept za janeževe upognjence in cela vrsta zanimivih dopisov, ki so na straneh Pastirčkove pošte, kjer so objavljene še raznolike, živopisane risbice, pa tudi tri velike barvne fotografije, na katerih se smeji učenci OŠ J. Abram Pevma, L. Zorut Plešivo in A. Gradnik Števerjan, ki so izdelali prav lepe jaslice po Pastirčkovih navodilih. Pridni!

IK

Novost na filmskem platnu Dorian Gray Oscarja Wilda

Zgodba o dečku neizmerne lepote in o njegovem portretu je verjetno znana skorajda vsakemu. Portret Doriana Graya je verjetno ena izmed najbolj znanih Wildovih knjig. Režiser Oliver Parker je njegovo zgodbo prenesel na filmsko platno. V glavni vlogi igra mladi Ben Barnes (publiki že poznan, ker je odigral glavno vlogo v filmu Zgodbe iz Narnije: Princ Kaspijan). V vlogi Lorda Henryja Wottona igra Colin Firth, umetnika Basila Hallwarda pa Ben Chaplin.

Dorian Gray je mlad deček, ki je ob prihodu v London še čisto nedolžen. Tam spozna slikarja Basila Hallwarda. Ta je nad dečkom tako očaran, da se odloči naslikati njegov portret. Najbolj usodno pa je srečanje z Lordom Henryjem Wottonom, ki dečku razlaga svoj svetovni nazor. Lord vpliva na dečka v tolikšni meri, da bo ta stopil na pot nečednosti in korupcije. Vse svoje življenje se bo Dorian brez moralnih predsodkov predajal čutnim užitkom. Čutni prizori so v filmu prikaza-

ni na zelo lep način, saj dajo gledalcu občutek, da gre za ugodje, a istočasno za usodno pogubljenje. Zgodba se konča z Dorianovo smrtjo. Ko želi uničiti portret, umre, portret pa se vrne v prvotno obliko.

Pozoren bralec knjige bo ob ogledu filma doživel precejšnje razočaranje. Nekateri detajli, ki dajejo knjigi čar, so namreč v filmu izpuščeni oz. spremenjeni. Povsem nov je lik Emily Wotton, Henryjeve hčerke, v katero se Dorian proti kon-

cu filma zaljubi. Zdi se, da ga bo njena ljubezen odrešila, a zanj ni nobene rešitve.

Velika razlika med filmom in knjigo je v tem, da se deček v

knjigi svoje pogodbe s hudičem ne zaveda, medtem ko gre v filmu za njegovo zavestno odločitev: svojo dušo proda za večno lepoto. Sam bo ostal večno mlad, sledi starosti in grehov pa bodo vidne na njegovem portretu. Poznanje z mlado gledališko igralko Sybil Vane in zaljubljenost vanjo sta v filmu zelo skrčena, medtem ko imata v knjigi zelo pomembno vlogo. Gledalca bo zmedla tudi kopica drugih detajlov. Odkritju portreta ploska

približno deset ljudi, v knjigi vedo za portret le tri osebe: slikar, lord Henry in Dorian. Sybilin brat pozna njegovo ime in umre na tihih podzemne železnice, v knjigi ne pozna njegovega imena in ga odkrije le slučajno, Dorian ga nehoti sam ubije, medtem ko je na lovu. Bralec bo lahko opazil veliko takih detajlov. Kljub velikim razlikam med knjigo in filmom je film izredno lepo posnet. Gledalec bo spoznal življenje v Londonu ob koncu 19. stoletja. Lahko bo opazoval postopno Dorianovo spremembo iz nedolžnega dečka v moža, ki pooseblja korupcijo in greh, saj je bil glavni igralec naravno mojstrski. Vseeno bo le težka pozabil na knjigo, kar ga bo lahko pri ogledu filma nekoliko motilo.

Slavica Radinja

Zbor Carmina Slovenica v KC Lojze Bratuž Gorici Pesmi upora v izvedbi izvrstnih izvajalk

Koncert zboru Carmina Slovenica je vselej doživetje, pravi užitek! Znani zborovski sestav, ki je pred poludnevno mesecem že napolnil dvorano goriškega Kulturnega doma, je v ponedeljek, 18. januarja, v nabito polni veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž spet doživel ovacije. Koncertni zbor Carmina Slovenica, ki ga vodi in mu vliva življenjsko linjo karizmatična dirigentka Karmina Šilec (v Gorici je žal ni bilo, zato je njeno taktirko prevzela Nadja Stegne), sodi med vodilne tovrstne ansamble ne le v srednjeevropskem prostoru, ampak v svetovnem zborovskem gibanju nasploh. O njegovem prestižnem ugledu pričajo, ga potrjujejo in utrujejo koncertne turneje po vsem svetu, najvišja priznanja na mednarodnih tekmovanjih in festivalih, številna snemanja za radijske in televizijske hiše, enajst zgoščenk, ena LP plošča in izvrstni odzivi glasbenih kritikov. Kot znano, zbor s "Choregie - vokalnim gledališčem" predstavlja in širi nov koncept glasbe, ki ni zgolj petje, ampak se z le-tem spajajo tudi glasba, gib, igra in drugi odrski elementi, tako da so njegovi nastopi nepozaben spektakel, ki se poslušalcu-gledalcu globoko vtisne v spomin. Prav Karmina Šilec je s svojimi inovativnimi, provokativnimi

in drznimi idejnimi zasnovami, ki se opirajo na njene umetniške vizije, sad perfekcionističnega raziskovalnega dela, odprla nove prostore izraza in komunikacije. Njeni projekti kot zaokrožene slike razbijajo družbene in glasbene tabuje. Odrske produkcije zadnjih let (Scivias, Vampirabile, Stripsody, Slovenski zvoki, Adiemus, Stripsody 2, Iz veka vekov itd.) so bile izvedene na mnogih mednarodnih festivalih in nagrajene. Poleg nagrade Prešernovega sklada l. 2001 je Karmina

na Šilec l. 2004 prejela tudi ugledno mednarodno nagrado za prispevek stroki v svetovnem merilu, Robert Edler Prize, z utemeljitvijo, "da Karmina Šilec z umetniškimi, in še bolj s pedagoškimi, dosežki dosega najvišjo raven kreativnega dela z mladi-

mi in se ji priznava pomembna vloga in močan vpliv na razvoj svetovnega zborovskega gibanja".

Tokrat je samozavestno in suvereno petje 28 deklet koncertnega zboru spremljal 30-letni izvrstni harmonikar Janez Dovč, ki se je v najbolj znani slovenski etno skupini Terrafolk razvil v izjemnega odrskega in študijskega glasbenika ter z njo prekriziral dober del sveta. Njegove skladbe in priredbe živijo zlasti v skupini Jararaja, ki jo je ustano-

vil sam, kot izvajalec in skladatelj pa sodeluje s številnimi solisti, orkestri (Orkester Slovenske filharmonije, Simfonični orkester RTVS) ter ustvarjalci študij-

skih in odrskih projektov.

V goriškem kulturnem hramu je zbor Carmina Slovenica v ponedeljek predstavil projekt *Na juriš in the mood, od koračnic do swinga*. Program je obsegal slovenske partizanske pesmi, ki so bodrile srca borcev za svobodo

cifašizmu. Mlade pevke so stopile na oder v "uniformi" - hlačah, srcaji, baretki - plesaje kolo, saj je bila prva pesem bosanska ljudska *Kozaračko kolo*. Nato so se na stoli, prevlečenih s črnim pregrinjalom, zapele, poleg italijanskih *Bella ciao* in *La brigata Garibaldi*, več znanih slovenskih pesmi, uglasbenih na besedila Mileta Klopčiča, Nade Carevske-Žive, Cvetka Zagorskega, Mateja Bora,

Milana Apiha, Franceta Kosmača, Radovana Gobca...: *Smrt v Brdih*, *Bilečanka*, *Počiva jezero v tihoti*, *Puntarska*, *Komandant Stane*, *Jutri gremo v napad*, *Nabrusimo kose*, *Hej, tovariši*, *Pesem o svobodi*. Pesmi so v njihovi dognani in brezhibni izvedbi

izvzenele drugače, kot smo jih verjetno vajeni poslušati, kar je marsikoga presenetilo. Njihove interpretacije so bile manj "udarniške", bolj nežne in pre-

finjene, vsekakor na visoki umetniški ravni. Rodoljubne himne svobodi, bratstvu in življenju so tako z večjo intenzivnostjo nagovarjale poslušalce s svojo večkrat pretresljivo lepo vsebino, s svojimi vrednotami.

Drugi del so v glavnem tudi zaznamovale slovenske pesmi (*Nov cvet*, *Šivala je deklica zvezdo*, *Za vasjo je čredo pasla*, *Na oknu glej obrazek bled*, *Če zapojemo veselo*, *Pesem XIV. divizije*, *Na juriš...*), pa tudi čudovita *Lili Marleen* in židovska partizanska *Zog nit keyn mol*. Ob koncu so se pevke razživele - ter s tem še bolj ogrele občinstvo -, ko so večer sklenile z angleško vojaško *Kiss Me Goodnight*, *Sergeant Major* ter ameriškim *Remember Pearl Harbor* in *Boogie Woogie Bogie Boy*. Pri teh pesmih so namreč čvrsto zakorakale ter pokazale svoje plesne in odrske interpretativne spretnosti. Občinstvo si je z bučnim ploskanjem prislužilo dodatka, krepko *Hej brigade in Vstala Primorska*. Ob poslušanju le-te je privrel na dan "primorski ponos", saj je publika - kot en sam mož - vstala in se z zanosom pridružila petju. / DD

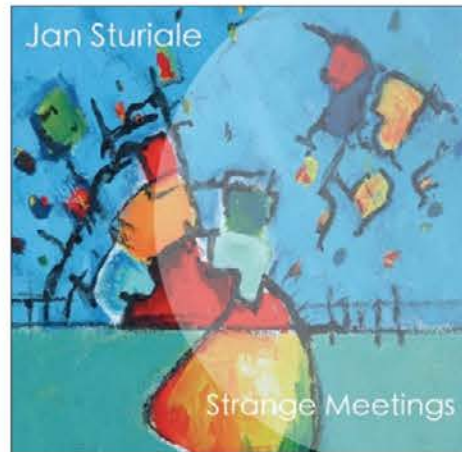
Nova zgoščenka goriškega kitarista Jan Sturiale, *Strange Meetings*

Goriški kitarist Gianluca Jan Sturiale je lansko leto izdal novo cd ploščo z naslovom *Strange Meetings*. Album je posnel v prostorih Sun-Flower Music Studiosov s svojim triom, ki ga sestavljata še Paolo Sturiale na bas kitari in Luca Colussi na bobnih. Ploščo sestavlja enajst instrumentalnih kompozicij, ki jih je spisal in aranžiral Jan Sturiale sam. Večinoma so nastale med leti 2005 in 2006, zaradi nenehni obveznosti, igranja, poučevanja pa jih je skupina lahko posnela komaj v lanskem letu, z velikim Sturiale-

lejevim zadoščenjem, da je lahko projekt izpeljal do konca. Sam je izrazil veliko zadovoljstva ob nastalem delu in tudi skoli celoten proces ustvarjanja, ki je bil zelo plodovit in stimulativen. Nastala glasba je zelo nenavadna in eksperimentalna. Sturiale je glasbenik, ki posega po različnih vrstah in se nikoli ne zapira v en sam slog, ne mara strogih definicij v glasbi. To mu daje svobodo pri ustvarjanju in raziskovanju.

Album *Strange Meetings* združuje več glasbenih, izvajalskih in skladateljskih pristopov. Celota

zveni zelo rockovsko, z izrazito metalnim soundom električne kitare. Znotraj tega pa prihajajo na dan jazzovski melodije, pomešane z elektronskimi zvoki v dinamični izmenjavi. Glasba je cel čas zelo energična, trio se razživi že takoj na začetku z izmenjajočimi se ritmi v *Changes* in skladbo *Holy Drive*, ki je namenjena velikemu eklektičnemu glasbeniku Franku Zappi. Trije intermezzi *Strange Meetings I, II in III* so neke vrste vezni členi med sklopi in obnem prekinitev, kjer se ritem umiri, zaustavi. Te tri krajše kompozicije zazvenijo v počasnejšem jazzovskem tonu. Prvem intermezzu sledi *Valentina 6/8*, skladba, ki je bila najprej mišljena za solo kitaro, a so jo nato posneli z bandom, kar ji

daje večjo raznolikost in večplastnost. Sledi pesem *Brop* z dodatki klaviatur, ki značilno zaznamujejo kompozicijo. Rockovski ritem se razživi tudi v bolj enostavnem *Friday After School*, *Quiet Eve-*

ning zazveni z raznolikimi zvočnimi efekti. Omittu je strukturiran in aranžiran v različne sklope. Ploščo zaključuje *Daddy's Jam Groove*, ki je prvotno niso nameravali vključiti, ker je bila samo poskusna skladba, vendar bi je bilo škoda ne slišati. Stran-

ge *Meetings* sestavljajo nenavadna srečanja zvokov in melodij, ki jih je vredno poslušati. Jan Sturiale že več let deluje v goriškem okolju, bogati ga s svojo avtorsko glasbo, sodelovanjem z različnimi izvajalci in poučevanjem. Vreden je veliko več pozornosti, kot je dejansko dobiva, bodisi v medijih kot širši javnosti. Njegova glasba lahko zadovolji zelo raznolike poslušalce, večkrat bi ga bilo treba slišati v živo. Za sabo ima že veliko izkušenj in prestižen študij z velikimi ameriški glasbeniki. Po končanem tržaškem konservatoriju se je izpopolnjeval v Bostonu, New Yorku in Los Angelesu. Ustlalil pa se je v Gorici, kamor s svojo ustvarjalnostjo prinaša novosti in večjo pestrost.

Katarina Brešan

Prejeli smo

Ljubezensko pisemce Nadiji Roncelli, knjižni urednici pri Mladiki

Draga Nadia, ker ne znam pisati mazeljeno in nerada razlagam to, kar mislim, institucijam, ker ne vem pravzaprav, koga de facto ogovarjam, bom odgovorila po domače kar tebi, da ne bo trpela prisrčnost na rovaš hladne uradnosti. Ti si svoje pismo (Novi glas 13. 1. 2010) sicer naslovlila spoštovanim (urednikom?) goriškega tednika in morda pričakuješ odgovor le od njih in niti si ne nadejaš, da se bom odzvala tudi jaz, čeprav nisem bila izzvana. Pomota, pomota, pomota. Na vse tvoje zato-je boš morala potemtakem slišati ponovno - prvič si jih že ustno! - tudi moje zakaje. Tu bo vse v telegrafskem stilu, ker ne smem biti daljša od

tebe po časopisnem kodeksu. Se bom pa kdaj - ko nanese - o tem razpisala v ljubljanski reviji SRP, kjer imam stalno rubriko o poeziji in prevajalstvu in se prav zdaj, to je v XV. nadaljevanju, ki bo izšlo meseca februarja, obregujem ob podobnem primeru... nekorektna manipulacije s prevodi, kot je bil po mojem mnenju vaš, tokrat pa ga je izvajala nič manj kot pisateljica Breda Smolnikar. Povedano potihcema in na štiri oči, tudi ona je moja draga prijateljica, kot sta ti in Iča (beri Marija Pirjevec). Mi je prav usojeno, da se zadnje čase bodem s svojimi najbližnjimi in najdražjimi, namesto da bi si previdno izbrala kakšnega bolj daljnega miselnega nasprotnika, ki si čisto po svoje

kuje prevajalske pristojnosti in se gre na svojo roko velikega razsodnika in interventno službo. No, tudi v tistem nadaljevanju sem vama posvetila nekaj pikrih vrstičk. Očitno sem nepopoljšljiva. Gobcam, namesto da bi z... mogočniki navezovala in utrjevala dragocene stike sebi in slovenski literaturi v prid. Pa še prijatelj iz gubljam spotoma. Enega sem si nedavno za vse čase napravila, in me prav srce boli, samo zato, ker sem mu rekla, da ne zna napisati ščavo po italijansko. On, da ne zna? Le kako si upam insinuirati nek takšnega? S takimi domišljavkami, kot sem jaz, brez vsakih referenc, ki literarijo na črno pa še prevajalko špilajo na vranje in dimnikarsko črno, se ne

bo on žlahtal. Alla larga od njih, je še najboljšje. Dragi Nadia, dovoli mi nekaj splošnih ugovorov. Ko v katerikoli antologiji, prozni ali pesniški, nastopa bodisi več avtorjev ali več prevajalcev, ni stilno usklajevanje besedil sploh potrebno, nasprotno, je povsem zgrešeno, ker vsak avtor kot vsak prevajalec ima svoj poseben jezik, svoj slog in svoj osebni pristop. Anti nisi zapoznala zagovornica uravnilovke. Delo revizorja, ki ga mi običajno imenujemo lektor, bi se moralo omejiti na navadno in občutljivo opravljeno lekturo, pred tiskom celo avtorizirano od vsakega prevajalca, ne da bi se nanj, kot na kakšnega grešnika ali nesposobneža, izvajal nekakšen tih ali glasen pritisk, kvečjemu prepričevalni pomenek prevajalca s svetovalcem izboljšav, kaj šele... teror, pardon, mala podcenjevalna in obrekovalna - in včasih tudi iz trte izvita - kampanja, češ da je v raznih

tekstih večkrat tako narobe, da ni sploh za pred ljudi. Celo mene si, Nadia, prepričevala in navezala besede na neki naravnost fatalni stavek, ki si mi ga dajala za zgled nemogočnosti, češ da noben Italijan, ma prav nobeden - (Niti tisti nekdanji z Juga napol pismeni? - Rekla sem nobeden in potem nobeden!) - ga ne bi napisal, zagrešil pa ga je nič manj kot slovenski zamejski pisatelj! - (Še pomniš, tovarišička! Ali si pozabila?) - In povedala si mi tudi, kako ga je potem lepo popravila Martina Clerici, o kateri bodi na vsem začetku povedano, da ne bo kasnejših nesporazumov in zamer, mislim samo dobro in najboljše, pa še lepa se mi zdi in mlada pa sposobna in silno prikupne in komunikativne sorte, skatka velik obet za slovenstvo celo in za izvoz domače književnosti, sam bog, da nam jo je tržaška Visoka šola za prevajalce in tolmače pridelala, in hudič ne da, da bi jo po nemarnem zgubili. Mislim smrtno resno, se ne

grem niti za las ali nohtek votlo retoriko, le tega ne mislim in ne bom mislila nikoli, da bi bila... nezmojljiva, to a priori izključujem, verjetno tudi zato, ker mi ne leži kult osebnosti, pred katerim pa Slovenci na splošno nismo povsem imun. Radi se gremo sprva nekakšno pretirano češčenje in oboževanje, ki sčasoma izhlapi in zaplava v bolj razočarane vode, dokler nismo čisto odčarani in kritični do amena. No, tudi ona kot vsi smrtniki po vrsti, pa naj znajo še tako dobro slovensko in še boljše kajpada italijansko in tudi špansko za povrh non plus ultra, da o culukafstrvu niti ne govorimo, ga včasih in kadar najmanj pričakujemo, veselo lomijo in večkrat prav na kvadrat. No, povrtniva se k usodnemu stavku in konsekventno k Martini, ki ga je baje prellila v tekočo italijansčino, jasno, z nobeno slovensko primesjo, da bi še Dante ostrmel ob njegovi blagovčnosti.

/stran 16

Kratke

Svetniško vprašanje županu Dipiazza o cerkvi pri Sv. Ivanu

Tržaška občinska svetnika Bruna Tam in Igor Švab sta županu Dipiazza predložila nujno svetniško vprašanje, ki zadeva župnijsko cerkev pri Sv. Ivanu, saj je že dalj časa zaprta iz varnostnih razlogov. Župan Dipiazza si je z župnikom

Gollinuicijem pred kratkim ogledal svetovivansko cerkev in se obvezal, da bo uprava že v prihodnjem proračunu namenila finančno kritje za izvedbo najnujnejših popravil, še posebno strehe in podstrešja, ki sta v izredno slabem stanju. Cerkev bo morala ostati žal zaprta do dokončanja najnujnejših del; da bi omogočila vernikom imeti bogoslužje v bližini same cerkve, bo občina postavila poseben šotor na področju nekdanje avtobusne remize.

Igor Švab (foto IG)

O čestitkah

Odtipkal sem telefonsko številko, da čestitam svoji nekdanji učiteljici, ki živi v daljni Kaliforniji, a je nisem dobil. Poskusil sem še enkrat, ker sem se spomnil, da so tam devet ur za nami, in se je oglasila. Vrnila se je iz San Francisca, kjer je prisostvovala slovenski sveti maši, ki jo občasno tam darujejo in kjer so ji za njen rojstni dan zapeli ter ji čestitali. Tudi sam sem ji voščil in čestital za njen 100. rojstni dan, a sem ga (kot večkrat) polomil, saj se gospa Štefanija Ravnik lahko ponaša le s svojimi 99 leti. Vsekakor čestitam gospe učiteljici tudi v imenu našega Novega glasa, ki ga redno, ob pomoči prizadevne hčerke Mirjam, prebira. / Antek

Božičnica pri Novem sv. Antonu

Slovensko pastoralno središče v Trstu, ki ga vodi msgr. Marij Gerdol, je tudi letos ob prazniku sv. Štefana, pri Novem sv. Antonu v Trstu, organiziralo božičnico. Letos jo je vodil mladi rodiški župnik Iztok Mozetič, ki je presenetil s spodbudnim in aktualnim nagovorom o ovrednotenju družine. Praznične maše se je udeležilo veliko vernikov, ki se že tradicionalno zberejo iz bližnje in daljne okolice. Obenem je to za mnoge priložnost izmenjave božičnih voščil ter obnavljanje medsebojnih vezi, kar je pomembno tako za izpovedovanje pripadnosti krščanskemu občestvu kakor tudi za ohranjanje narodne zavesti. Tako so tudi z naklonjenostjo sprejeli plakate in podobice v slovenskem jeziku z voščili duhovnikov, ki službujejo pri Novem sv. Antonu, kar kaže na veliko odprtost do Slovencev. Pri bogoslužju je z ubranim petjem sodeloval združen zbor ZCPZ, ki je prepeval pod vodstvom zborovodnje Edija Raceta, ki je sicer tudi zborovodja pri Novem sv. Antonu, in ob orgelski spremljavi domačega organista prof. Tomaža Simčiča. Združeni zbor ZCPZ je počastil praznik Gospodovega rojstva z izborom božičnih pesmi, ki so sklenile božičnico. Msgr. Marij Gerdol, ki je tudi somaševal, je ob sklepu vsem voščil blagoslovljen Božič in vse dobro v novem letu ter priložnostno spomnil na največji dogodek, na katerega se pripravljata tržaška cerkev, ljudski misijon, ki je bil premaknjen v april 2010. / N. N.

Revija Nativitas v Dolini

Božična revija deželne zveze zborov USCJ Nativitas se iz leta v leto širi po številni nastopajočih zborov in obsegu, ki je odločno prekoračil deželne in državne meje, v prvi vrsti pa izpolnjuje svoje ustanovno poslanstvo, to je utrjevanje vezi med zbori, ki delujejo na istem območju. V tem duhu je potekalo prvo decembrsko srečanje letošnjega programa pod okriljem Zveze slovenskih kulturnih društev, ki je združilo v cerkvi sv. Urha v Dolini skoraj vse zbere odraslih pevcev dolinske občine. Društvo Fran Venturini, krajevni Mladinski krožek, župnijska skupnost Dolina in SKD Valentin Vodnik so sodelovali pri organizaciji koncerta, s katerim je šest zborov voščilo vesele praznike z božičnimi in nabožnimi pesmimi. Priložnostne misli je ob petju zborov podala tudi dolinska županja Fulvia Premolin, ki je ovrednotila poslanstvo pevcev, nositeljev sporočil miru, sožitja, optimizma in posrednikov pozitivnih energij. O petju, ki prinaša božično voščilo, pa je spregovoril dolinski župnik Metod Lampe, ki je obenem dodal, da bi mnogi verjetno raje praznovali Božič brez jaslic in brez Jezuščka, medtem ko bi morali ravnati v tem obdobju iskati tolažbo globljih vrednot in predvsem človeške bližine.

Nežnost, radost in pričakovanje so bili božični vtisi, ki so jih nastopajoči zbori iskali in podali s svojim petjem v zaporedju spevov iz slovenske in mednarodne literature. Lepota božične melodije je najprej navdihnila pevce mešanega zbora Fran Venturini od Domja. Zborovodkinja Cinzia Sancin je nato prepustila pult Anastasii Purič, ki je vodila moški pevski zbor Valentin Vodnik iz Doline. Oba domača zbora sta črpala tudi iz opusa krajevnih skladateljev, Frana Venturinija in Ignacija Ote. Ricmanje in Boršt je zastopal mešani zbor Slovenec Slavec pod vodstvom Danijela Grbca, od Domja pa je prihajal dolgoletni moški pevski zbor Fran Venturini, ki ga vodi Ivan Tavčar. Ženska pevška skupina Stu ledi je na tej reviji prvič nastopila z božičnim repertoarjem in debi z ljudsko obarvanim programom je doživel upravičen uspeh zaradi prisrčnosti izvajanja in dopadljivosti izbranih koledniških, božičnih in trikraljevskih melodij. Zborovodkinja Aleksandra Pertot pa je sklenila revijo z nastopom noneta Primorsko iz Mačkolj, kateremu je zaupala tudi bolj lahkotno Sofianopolovo priredbo istrske skladbe za moško skupino in dve kitari.

PAL

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV Stolnica sv. Justa

Božični koncert je navdušil občinstvo

Zborovodja in skladatelj Adi Danev ne zamuja priložnosti, da z nasveti, s projekti, publikacijami in tudi z ostrimi kritikami spodbuja domača društva in zbere, naj začnejo razmišljati manj "čitalniško" in z večjimi, polpoklicnimi ambicijami. Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta je postala eden od njegovih najbolj rednih sogovornikov, saj ga je v zadnjih letih povabila k oblikovanju tematskih pevskih projektov, pevskega in zborovodskega seminarja, nazadnje pa je uresničila velikopotezni božični načrt, ki si ga je Danev zamislil na pobudo častnega predsednika ZCPZ Zorka Hareja.

Vsakoletni božični koncert, ki ga Zveza prireja v stolnici svetega Justa, je pridobil letos nenavadno razsežnost z nastopom petdesetčlanskega zbora, solistov in preko tridesetčlanskega orkestra. Glavni akter in avtor projekta je želel imeti ob sebi glasbenike in prijatelje, s katerimi je že uspešno sodeloval ob drugih pri-

ložnostih. Jedro koncerta so sestavljali mešani mladinski pevski zbor Trst, ki ga je pripravila zborovodkinja Aleksandra Pertot, sopranistka Krisztina Nemeth, ki

Nadškof Giampaolo Crepaldi je pred zaključkom božičnega koncerta spregovoril pevcem, glasbenikom in občinstvu (foto IG)

poučuje na Glasbeni matici, baritonist Damjan Locatelli, recitator Aleksij Pregarc in orkester Arsatelier SCGV E. Komel. Za izvedbo množičnih točk so organizatorji poskrbeli za priložnostni mešani zbor pevcev s Tržaškega, solistične točke pa so ob omenjenih oblikovali še violinist in koncertni mojster Marko Kodolja, violončelist

Aleksander Sluga in dudar Janez Jocič, ki je z neobičajno noto dodal že bogatemu programu pravo poslastico.

Skladbe iz mojstrovine svetovne literature, kot sta oratorij Kristusovo otroštvo Hectora Berlioz ali Händlov Mesija, so se prepletale z obče znanimi božičnimi motivi Irvinga Berlina ali Adolpheja Adama in še s priredbami skladb slovenskih, krajevnih avtorjev, Zorka Hareja, Aleksandra Vodo-

radovednostjo napolnila stolnico, kjer je v prvi vrsti, z drugimi avtoritetami, sedel tudi nadškof msgr. Giampaolo Crepaldi.

Dogodek je izpolnil pričakovano zaradi premišljene oblike, spodbudne raznolikosti in kakovosti izvajanja. Danev je z upoštevanjem sposobnosti ljubiteljskih pevcev porazdelil breme umetniškega podviga med izvajalce s primernimi priredbami in izmenično uporabo različnih zasedb. Zelo prepričljivo se je odrezal orkester, ki je dal celotnemu programu bolj slovesno

oznako že od prvih not, ko je radostno zazvenela Danevova božična fantazija na temo Glej, zvezdice božje. Spored in priredbe so se dotaknili različnih stilov, od opernih do ekspresionističnih prizvokov ali ljudske izraznosti, na primer pri krstni izvedbi pastore, pri kateri je orkester oponašal zvok dud. Program je potekal kot neprekinjena celota, saj so ekspresivni instrumentalni intermezi komentirali in podpirali v lepem sozvočju tudi podajanje verzov, zvok dud pa je spremljal celo premike zbora. Mogočni Händlov Hallelujah je ob koncu izzval dolg aplavz zadovoljne publike, ki je letos prav gotovo doživela nekaj posebnega, kar so potrdile tudi pohvalne besede nadškofa.

PAL

BOLJUNEC Mladinski dom

Utrinek božične radosti

Umetni lesk potrošništva je spremenil obseg in vsebine božičnih praznikov z ukinitvijo adventnega pričakovanja in takojšnjim "pospravljanjem" decembrskega vzdušja. Zato je božična misel v januarju "kot trgateg v aprilu", saj se večina ljudi sploh ne sprašuje o pomenu božičnega čaščenja. Hrepenenje po svetlobi, katerega je praznično okrasje bled in cenen simbol, prižiga v srcu luč, ki naj bi kristjana spremljala skozi celo leto. S tem razmišljanjem o bistvenih spremembah v doživljanju božičnih sporočil je celjska časnikarka Zlata Kraševc nagovorila kot častna gostja publiko božičnega koncerta v cerkvi v Boljuncu. Vsakoletno pevsko srečanje je priredil krajevni Mladinski dom, ki je povabil k sooblikovanju prijatelje s Krasa in iz Istre. Prireditelji so s posebnim veseljem pozdravili prvi nastop otroške skupine, ki je nastala na delavnici za pripravo na miklavževanje in na Božič. Predšolski otroci in osnovnošolci so se zbrali

pod okriljem Mladinskega doma, ki je z njimi zaživel z novo energijo. Zborovodkinja Mihaela Skupek je izbrala vrsto božičnih klasikov, ki so jih otroci zapeli pred jaslicami; te so sami izdelali. Z zborovodkinjo Natašo Smotlak pa so stopile na oder pevke boljunškega cerkvenega zbora, redne oblikovalke bogoslužja, ki so nastopile z izborom pesmi iz svoje zakladnice božičnih ljudskih in ponarodelih pesmi. Prva mešana zasedba na sporedu je bila mešanega pevskega zbora Sveta Lucija iz istoimenskega kraja blizu Portoroža. Cerkevni zbor, ki se je že nekajkrat dobro odrezal na koncertih na tej strani meje, je tudi tokrat nastopil ubrano in navdušeno s programom pesmi iz

slovenske in mednarodne literature, ki ga je izvedel a cappella pod vodstvom Cilke Kavčič. 110. obletnica rojstva skladatelja Matije Tomca pa je bila vezna nit programov pevcev openske župnije, ki so nastopili v sklepnem delu koncerta v moški in mešani zasedbi. Z lepim fraziranjem in zvokom, ob orgelski spremljavi Vinka Škerlavaja in

je počastila obletnico priljubljenega slovenskega avtorja z nekaterimi odlomki iz kantate Slovenski Božič.

Novoletnemu voščilu župnika Rafka Ropreta so se ob koncu pridružili vsi sodelujoči pevci s pevskim voščilom, ko je po tradiciji zazvenela Gruberjeva Sveta noč, utrinek božične radosti, ki nas - po besedah govornice -

Foto Z. Vidau

pod vodstvom Mirka Ferlana, so zapeli najprej člani moškega zbora sv. Jernej. Janko Ban pa je vodil mešano zasedbo zbora, ki

vabi, da z upanjem in veseljem v srcu obhajamo božični čar tudi po božičnih praznikih.

RO

ŠKEDENJ Cerkev sv. Lovrenca

Večer zborovske glasbe Na sveto noč

Sredi decembra je bilo v Škedenju posebno praznično, obarvano z ubrano pesmijo in prijetnim božičnim vzdušjem. V cerkvi sv. Lovrenca so namreč v večernih urah nastopili kar štirje zborovski sestavi, ki so predstavili pester in raznolik repertoar vokalne glasbe. Večer, pomenovan Na sveto noč, je že tradicionalno predbožično srečanje ljubiteljev zborovstva in prav prijetna postojanka v vrsti prazničnih glasbenih dogodkov v tržaški okolici. Koncert je koordiniral Mešani pevski zbor Jacobus Gallus iz Trsta, omogočile pa so ga Slovenska prosveta, Glasbena matica in Zve-

za slovenskih kulturnih društev. Številni poslušalci, prijatelji in navdušenci zborovskega petja smo lahko prisluhnili, kot že povedano, štirim vokalnim zasedbam. Prvi je nastopil Dekliški pevski zbor Kraški slavček pod vodstvom obetavnega Mirka Ferlana. Uspešna dekleta so začela z Gallusovim štiriglasnim motetom, se sprehodila preko svetovne Mendelssohnove uspešnice Laudate pueri in dveh nabožnih skladb Marca Sofianopula do češke božične in zimzelene Habejeve priredbe Tih večer. Za motiviranimi nabrežinskimi pevskimi ki so na oder stopil neoporečni Kvartet Volnik, ki mu

je mentor Walter lo Nigro. Poleg uvodne Adamičeve skladbe so fantje izvedli tri Canzone lo Nigra z besedilom Franceta Prešerna. Kvartet je pokazal zelo dobro interpretacijo "domačega" programa in dobro homogenost štiriglasja. Kot tretji je nastopil Mešani pevski zbor Devin-Rdeča zvezda, ki že vrsto let deluje v zahodnokraškem območju. Z zborovodjem Radom Miličičem so predstavili Vodopivčev Pesem, dve zborovski deli Adija Daneva, najlepšo Kje so Cantate domino litvanskega mojstra Miškinisa in Lebičevce Ta drumelca je zvozlana. Zadnji so na škedenjskem večeru nastopili organizatorji večera, tržaški Mešani pevski zbor Jacobus Gallus, ki ga že leto dni vodi Marko Sancin. Ze dobro poznani izvrstni pianist in pevec se preizkuša tudi v zborovskem poklicu, v čemer kaže perspektivnost in neoporečno nadar-

jenost. Zbor Jacobus Gallus je začel z znano Pärtovo Bogorodice djevo, nadaljeval z Rutterjem v angleškem stilu, zapel romantično skladbo Tebe pojem S. V. Rahmaninova in nabožni skladbi Bruchnerja in Pizzettija. Zbor je uglašen pevski nastop končal z ljudsko Kaj se vam zdi, ki jo je priredil doberdobski glasbenik Hilarij Lavrenčič, ter z njo mehko zaključil prijetno pevsko srečanje. Škedenjski večer zborovskega petja je poslušalcem pričaral prav prijetne glasbene občutke vseh vrst in za vse okuse, ki so dodobra preglasili tulečo burjo in ogrel oster mraz. Tovrstni tradicionalni dogodki so prav gotovo dobrodošli in pričajo o aktivni zborovski sceni v našem območju. Lahko so prostor, kjer se predstavljajo mlajše zasedbe in novi repertoarji, a hkrati vedno ohranjajo poseben praznični čar.

Jernej Šček

NOVINARSKI KROŽEK 'Alternativno priznanje' Borisu Pahorju

Kultura prinaša sožitje, politika pa ne

Mesto Trst odraža globlje vrline od tistih, ki jih je sposobna zrcaliti sedanja občinska uprava. V tej misli je zaobjeto sporočilo, s katerim so predstavniki združenja Svobodni in enakopravni občani želeli seznaniti prof. Borisa Pahorja ob podelitvi priznanja Trst, kultura omike v ponedeljek, 11. januarja, v Novinarskem krožku: slavljenca žal ni bilo, prisotni pa so bili njegovi prijatelji, somišljeniki in podporniki.

Priznanje Združenja svobodnih in enakopravnih občanov naj bi veljalo za simbolni odgovor na polemično mnenje župana Dipiazze, ki je na zahtevo prof. Pahorja, da bi v utemeljiti njegovega imenovanja za častnega občana mesta Trst ob trpljenju v nacističnih taboriščih omenili še nasilje fašističnega režima, zavzel odločno odklonilno stališče. Še več: tržaški župan je med drugim izjavil, da bi moral prof. Pahor priznanje brez-pogojno sprejeti, češ da "darila se ne sme nikakor zavrniti". Ker mu to še ni bilo dovolj, je po valu plemik, ki jih je afera sprožila, celo izjavil, da je bil prof. Pahor tarča politične instrumentalizacije. Temu namigovanju na Boris Pahor odločno nasprotuje: "Moja potreba po resnici se je začela že takoj po vojni in je bila nato ovrednotena na državnem nivoju, ko me je tržaški in italijanski tisk naprosil za komentar glede Dneva spomina. Dejal sem, da poštna zgodovina ne sme omeniti zgolj zla, ki ga je neka stran utrpela, temveč tudi bolečino, ki jo je ista stran povzročila, še zlasti, če jo je povzročila kot pr-

va", je napisal prof. Pahor v pismu, ki so ga prebrali na ponedeljkovem srečanju. Prof. Pahor je še dodal, da je svojčas obsodil tudi dejstvo, da je poročilo mešane italijansko-slovenske zgodovinske komisije ostalo v predalih.

vrednote osvobodilnega gibanja". "Boris Pahor je z odklonitvijo občinskega priznanja dokazal izredno dostojanstvo. Vemo, da je bil fašizem v Trstu še toliko bolj hud ravno zaradi prisotnosti slovenske etnične skupnosti",

Claudio Cossu, Claudio Venza, Margherita Hack in Fulvio Camerini (foto IG)

"Ti premiki neoporečno kažejo na odnos, ki ga tržaška občinska uprava ima do slovenske manjšine in do nekdanjega fašističnega režima", sta uvodoma pojasnila predsednik združenja Claudio Cossu in profesor sodobne španske zgodovine Claudio Venza. Mračnjaštvo in cenzura sta očitna v nekaterih potezih uprave, "na primer, ko je poimenovala mestno ulico po znanem fašistu Mariu Granbassiju, ko je povabila na predavanje v avditorij Revoltella zanikovalca holokavstva zgodovinarja Ernesta Nolteja in ko je ne nazadnje podelila srednjeveški pečat mesta Giampaolu Pansi, ki zmanjšuje

je dejala priznana astronomka Margherita Hack, ki meni tudi, da je nestrpnost vedno bolj prisotna v italijanski družbi, kot so pokazali nedavni dogodki v kraju Rosarno. Nekdanji senator Fulvio Camerini je poudaril, da Borisa Pahorja lahko jemljemo za svobodnega moža, ki so ga preganjali fašizem, nazizem in komunizem v Sloveniji. "Nedavne polemike niso sad

Boris Pahor

se je na očitke, ki so se nanj zaradi te zgodbe usuli, slabo branil. Navsezadnje so tudi naši krovni organizaciji in t. i. levica raje ostale v tišini".

Igor Gregori

zadnjih dogodkov: so jasen dokaz, da se tržaška vladajoča politika giblje v smeri zgodovinskega revizionizma", je pojasnil Camerini, ki pa ni pozabil, kako kljub temu obstajajo v Trstu tvorni primeri zblíževanja večinske in manjšinske kulture. "Res je. Na kulturnem nivoju se je marsikaj spremenilo", nam je po telefonu pritrtil prof. Pahor, ki pa je v isti sapi poudaril, da "na politični ravni grejo stvari težje naprej. Tržaška desnica namreč se na volitvah še vedno sklicuje na našo problematiko in na vprašanje fojbn!". Pisatelj vsekakor zmanjšuje obseg polemike, ki so jo po njegovem mnenju razširili "naši prijatelji" Združenja svobodnih in enakopravnih občanov: "Problem z županom Dipiazzo je nastal zgolj zaradi moje osebne preteklosti, kljub temu da je ta vpeta v manjšinsko stvarnost: ne bi pa rad, da bi se polemike po vsej sili širile, saj smo bili navsezadnje priča tudi nekaterim pozitivnim potezom tržaške občine glede naše narodne skupnosti. Ostaja pa dejstvo, da se občinska uprava in italijanska država še nista izjasnili glede fašizma". Kaj pa izjava župana, da "darila se ne sme nikakor zavrniti"? "Župan Dipiazza se je na očitke, ki so se nanj zaradi te zgodbe usuli, slabo branil. Navsezadnje so tudi naši krovni organizaciji in t. i. levica raje ostale v tišini".

Obvestila

Vabimo vas na osemdnevno potovanje z Novim glasom v Romunijo od 18. do 25. maja 2010 z ogledom Moldavije, Bukovine z znamenitimi samostani in Transilvanije. Vpisovanje na upravi v Gorici in uredništvu v Trstu vse do razpoložljivih mest, najkasneje do konca februarja. Akontacija pri vpisu 200 evrov.

Narodna in študijska knjižnica

prireja Otroške urice v NŠK. Naslednja urica letošnjega niza bo na sporedu v četrtek, 21. januarja, ob 16.30, v Gregorčičevi dvorani. S pravljico Šivilja in škarjice bo nastopila

lutkovna skupina Tipitapi s pedagoškega liceja A. M. Slomšek. Toplo vabiljeni!

Darovi

Ga. Marija Grisani daruje 10 evrov za Novi glas.

V spomin na Nadjo Pahor Verri daruje Anica Trento namesto cvetja na grob 30 evrov za misijonarja Danila Lisjaka.

Za Slovensko Vincencijevo konferenco: N. N. 100 evrov, Serena Repinc v spomin na mamo Mileno Sossi 20 evrov.

Za cerkev na Pesku: namesto cvetja na grob Angeli Lukac Viller daruje Marija Bernetič 15 evrov; Milka Capponi 20 evrov.

Kmečka zveza je praznovala 60 let

Kmečka zveza je 15. januarja praznovala okrogli jubilej. Stanovsko organizacijo so namreč ustanovili pred 60 leti na Opčinah, od tedaj pa je v zamejski stvarnosti odigrala pomembno združevalno vlogo pri slovenskih kmetovalcih, tako

Foto Kroma

da se v zgodovini Kmečke zveze nedvomno zrcali preteklost našega prostora od druge svetovne vojne dalje: svojo vlogo bo KZ gotovo ohranila tudi v novem tisočletju, saj prestaja zamejsko kmetijstvo nove izzive, ki lahko pomenijo v prvi vrsti dragocen gospodarski preporod. To je bilo med drugim poudarjeno na srečanju, ki ga je KZ ob prisotnosti ševilnih gostov priredila v petek, 15. januarja, na tržaški trgovinski zbornici, kjer so predstavili tudi knjigo Srce v prgišču zemlje. Publikacijo, ki jo bogati tudi solidno fotografsko gradivo, je sestavil Boris Pangerc. (O publikaciji bomo podrobneje poročali v prihodnji številki Novega glasa.)

DSI Predvajali so film o Angeli Vode Slovenija je še vedno gluha loza

Peterlinova dvorana je v ponedeljek, 18. januarja, postala prava kinodvorana: na filmskem platnu se je občinstvu predstavilo življenje Angele Vode (1892–1985), ki je delovala kot učiteljica otrok s posebnimi potrebami, s svojim izrazitim socialnim čutom pa se je borila za boljši položaj žensk in delavcev. Zaradi njenih idealističnih prepričanj so jo deportirali v nacistična taborišča, nato pa je bila zaprta v komunističnih zaporih. Po vojni je bi-

la ena izmed obsojenih v zloglasnem montiranem Nagodetovem procesu leta 1947: obtožili so jo narodnega izdajstva in obsodili na dvajsetletno zaporno kazen in petleten odvzem vseh državljanjskih pravic: to je pomenilo, da tudi potem, ko je s pomilostitvijo po šestih letih le prišla iz zapora, ni smela delati, celo pisalnega stroja ni smela imeti. Do smrti jo je preživljala sestra Ivanka Špindler. Angela Vode je v tem času skri-

vaj pisala knjigo, po kateri je nastal tudi film: v njej je popisala svet pred drugo svetovno vojno, vojno, komunistično revolucijo in čas po njej. Filmski izrez Angele Vode (ki ga je izdelala RTV in so ga slovesno predvajali ob lanskem Dnevu spomina na žrtve vseh totalitarizmov) se prične z letom 1929, ko je dejavna, znana in zelo angažirana v družbi, ter konča z letom 1953, ko v izolaciji skrivaj napiše 330 strani dolg tipkopis, tragično zgodbo svojega življenja. Film je nastal po knjigi Skriti spomini avtorice Angele Vode, ki jo je uredila Alenka Puhar. Puharjeva je ob režiserki Maji Weiss in Ani Lasić podpisala tudi scenarij fil-

Foto Kroma

ma. Weissova in Puharjeva sta bili poleg zgodovinarja Renata Podberšiča iz Študijskega centra za narodno spravo iz Ljubljane

gostji večera Društva slovenskih izobražencev. Kljub temu da je bil film lani sprejet v tekmovalni del

berlinskega festivala za televizijske filme in se tako mednarodno uveljavil, ga je slovenska kritika sprejela dokaj ravnodušno oz. celo nenaklonjeno: v tem se po mnenju režiserke in scenaristke skriva očitna bojazen slovenske politike do preteklih zločinov in zločincev. Sedanji moralni dediči tedanjega nasilja še vedno molčijo in sabotirajo zgodovinski spomin, kar se kaže že v samem dejstvu, da je bil film o Angeli Vode na Slovenskem predvajan le štirikrat: "Film so namreč sprejeli skozi ideološko prizmo, kar žal kaže na stanje duha pri nas", je bila mnenja Alenka Puhar.

Dom Ieralla

Bogat december v domu na Padričah

Letos je bil mesec december res bogat z dogodki v domu Ieralla na Padričah. Začeli so se 4. decembra s koncertom mladega flavtista, gojenca konservatorija Tartini. Dne 6. decembra nas je obiskal sv. Miklavž. Vsakemu gostu je pustil v dar čokoladnega Miklavžka. Sedmega popoldne je bilo veliko slavlje ob odprtju razstave izdelkov likovnih dejavnosti. Razstavna dvorana je bila natrpana z najrazličnejšimi predmeti. Največ je bilo slikarij: majice, prti, torbe, blazine, šali... pa razni lepo okra-

šeni leseni predmeti. Potem je bilo nekaj izdelkov iz bron, jadrnic v steklenicah, nekaj kvadrantnih drobnarij in pletenin. Vsi ti predmeti so bili naprodaj in izkupiček je bil namenjen misijonarju v Afriki, za katerega skrbi tržaška škofija. Zato je bil pri odprtju prisoten tudi nadškof msgr. Giampaolo Crepaldi, ki je prvič obiskal naš dom. Najprej je nadškofa pozdravil z nagovorom predsednika doma dr. Rinaldi, nato je dal besedo gostji na vozičku ge. Mariji Parmegiani, nekdan-

ji operni pevki. Ta je nadškofu nekoliko osvetlila razmere v domu in ga pozdravila v imenu gostov. Nato sem čisto na kratko izrekla dobrodošlico še jaz v slovensčini in v italijanščini v imenu gostov, ki govorimo slovensko.

Nadškof je bil ganjen in se je obe ma zahvalil z objemom. Imel je kratek govor. Velika dvorana je bila prenatrpana z gosti in njihovimi sorodniki ter prijatelji. Vsi so nadškofu navdušeno plaskali. Po govoru smo se vsi, z nadškofom

na čelu, odpravili na ogled razstave. Nadškof je pohvalil pozhrtvalno delo gostov, ki sodelujejo pri likovnih dejavnostih, in se z nami fotografiral. Medtem je na hodniku nasproti vhoda v razstavno dvorano z lučkami mežikalo čisto posebno božično drevo. Pravijo, da so ga prinesli iz Afrike. Ima obliko obrnjene smrečice, toda brez listov. To deblo in gole veje so zavili v srebrni trak in okrasili z raznobarnimi električnimi utripajočimi lučkami. V razstavni dvorani pa so utripale lučice na beli smrečici z rdečimi okraski.

V naslednjih dneh so se pojavila različna božična drevesca po celem domu, da je bil videz prijeten in vesel. Dne 8. decembra smo imeli slovesno sv. mašo v čast Brez-

madežni. Dne 10. decembra je bilo popoldne spet slovesno. Praznovali smo stoletnico rojstva gostje na vozičku gospe Marije Concette Bernardi. Prišel je maševat prejšnji škof Evgen Ravignani. Maši je sledila gostija s pizzo, sladkarijami in različnimi pijačami. Nazadnje so prinesli veliko belo torto s svečkami. Slavljenka, ki je še toliko pri moči, da sama poganja svoj voziček in bere brez naočnikov, je svečke kar hitro pogasila. V tem se je prikazal na vratih občinski svetovalec Carlo Grilli. Prišel je čestitat v imenu občinske uprave. Slavljenko je obkročalo kakih petdeset sorodnikov in prijateljev, poleg gostov doma. Miza pred njo se je kar šibila od podarjenega cvetja.

/dalje
Nada Martelanc

Naravno okolje v Julijskih Alpah je osnova za najboljši med Zlate medalje bovškim čebelarjem

Na državnem in mednarodnem ocenjevanju kakovosti medu so bovški čebelarji v minulem letu prejeli najvišja priznanja. V letu 2010 pa bo v Semiču svetovno ocenjevanje medu in slovenski čebelarji si obetajo, da se bo priznanje njihovega medu svetilo zlato.

Trije bovški čebelarji, Branko Komac, Zdravko Istenič in Andrej

leta 2004 pa je to ocenjevanje postalo mednarodno in se ga udeležuje okoli deset držav, med drugimi tudi iz ZDA in Avstralije. Ocenjevalci ne vedo, čigav med ocenjujejo. Ocenjujejo predvsem kakovost različnih vrst, odstotek vsebnosti vode v njem, prisotnost kemikalij, količino in kvaliteto cvetnega prahu, bistrost...

Najboljši med se ocenjuje oziroma točkjuje z zlato, srebrno in bro-

pa je dobra ocena odlična reklama za prodajo.

Leta 1999 se je ocenjevanje na državni ravni udeležil Branko Komac iz Čezsoče in prejel srebrno medaljo za cvetlični med. Od leta 2004 naprej se je v mednarodno ocenjevanje vključil še Zdravko Istenič iz Bovca, ki je v teh letih prejel tri bronaste medalje, dve srebrni in pet zlatih v Semiču in sedem zlatih na državnem v Cerkljah na Gorenjskem. V minulem letu se je najboljšim pridružil še Andrej Mlekuž s čebelnjakom v Logu pod Mangartom in prejel zlato medaljo.

V letu 2010 se bodo člani tega društva udeležili svetovnega ocenjevanja medu v Semiču. Že pet let pa sodelujejo z otroškimi vrtcem v Bovcu. Sredi novembra pripravijo društvo s Čebelarstvo zvezo Slovenije za otroke t. i. medeni zajtrk. Sicer pa v vasi Bavšica skrbijo za čebelnjak, ki bi si zaslužil zaščito kot kulturna dediščina.

Pred leti so ga obnovili, ko so se delovali v Čebelarstvu društvo Tolmin. V kratkem lahko pričakujemo še obnovitev čebelarstva poti od Bovca do tega čebelnjaka. V letu 2009 je Čebelarstvo zveza Slovenije podelila vsakemu članu tega društva po eno mlado lipo. Tukajšnji čebelarji pa so se odločili, da lipe podelijo Golf klubu Bovec. Spomladi jih bodo, skupaj z golfisti, posadili na golf igrišču, južno od Bovca.

Ob teh stikih z mladino bi pričakovali, da novačijo tudi kaj mladih članov. "Saj jih", se je pošalil predsednik, "kajti mlad čebelar je pri nas takrat, ko gre človek v pokoj".

Čebelarstvo se v Posočju razvija v vse bolj opazen turistični produkt izdelkov iz voska, hrane iz medu in t. i. zdraviliških čebeljih produktov.

MM

Od leve proti desni: Zdravko Istenič, Andrej Mlekuž, Branko Komac

Mlekuž, so te dni šli po priznanja, ki so jih bili deležni na mednarodnem ocenjevanju medu v letu 2009 in domov prišli z najboljšimi ocenami.

Čebelarstvo na Bovškem ima tako staro tradicijo, odkar ljudje pomnijo, bi se reklo. Medtem so bili že tudi organizirani, toda pisne višje je treba še odkriti. Od leta 1963 so se združevali v Čebelarstvu društvo Tolmin. Dne 8. januarja 2009 pa so ustanovili lastno društvo. Od leta 1999 se udeležujejo državnih ocenjevanj kakovosti medu različnih vrst v Semiču. Od

nasto medaljo. Ker to ni tekmovanje, kjer dobi medaljo le eden, najboljši, zato število medalj, razdeljenih med različne čebelarje, ni omejeno. Dobijo jih lahko tisti, ki izpolnijo postavljene kriterije.

Slovesna podelitev poteka pred povabljenimi gosti in ostalo publiko. Sledita pa še kulturni program in družabno srečanje čebelarjev.

Za zdaj število prijav na ocenjevanje še ni omejeno. Čebelarji radi primerjajo kvaliteto svoje pridelave medu z drugimi, obenem

Za uporabnike slovenskih avtocest

Ne pozabite na modre vinjete!

Konec novembra je stekla prodaja vseh vrst vinjet za leto 2010. Te so modre barve. Tedenska vinjeta za osebna vozila stane 15 evrov, mesečna 35 evrov, letna pa 95 evrov. Cena vinjete za motorna kolesa znaša polovico cene za osebna vozila; za motorna kolesa ni mesečnih vinjet, so pa polletne po ceni 25 evrov.

Vinjete je mogoče kupiti na naslednjih maloprodajnih mestih: Petrol, OMV Slovenija, Kompas MTS, Tobačna 3dva, Delo prodaja, Pošta Slovenije, AMZS in cestninske postaje. V tujini bodo vinjete naprodaj na vseh večjih prodajnih mestih bencinskih servisov. Dars je lani do 15. novembra prodal 3.433.431 vinjet. Ob tem je bilo prodanih 849.276 letnih vinjet, 536.329 mesečnih in 1.154.812 tedenskih vinjet. Do konca junija so bile v prodaji še polletne vinjete, ki so jih skupaj prodali 893.015. V Darsovo blagajno je skupaj iz naslova cestnin steklo 177,7 milijona evrov (brez DDV).

V Darso do konca letošnjega leta po zelo konservativni oceni predvidevajo približno 220 milijonov evrov skupnih prihodkov od cestnine (brez DDV), po optimistični oceni, ki je precej realna, pa 130 milijonov evrov. Cestninski prihodki bodo približno za desetino višji

od lanskih, ko so dosegli približno 202 milijona evrov.

Dars je v celotnem letu 2008, v katerem je bilo sredi leta uvedeno vinjetno cestninjenje, ustvaril 201,6 milijona evrov prihodkov od cestnin (brez

DDV), v letu 2007 pa 174,7 milijona evrov (brez DDV). V letu 2007, ko je še v celoti veljal prejšnji cestninski sistem, so v cestninskih razredih R1 in R2 ustvarili 102 milijona evrov priliva od cestnine, v razredih tovrstnih vozil (R3 in R4) pa približno 78 milijonov priliva. Ocena prihodkov od vinjet v letu 2010 je za zdaj približno 115 milijonov evrov (brez DDV). Vlada ukinitve vinjet kot način cestninjenja predvideva najkasneje z začetkom leta 2014. Tako predvideva nov akcijski načrt za uvedbo elektronskega

cestninskega sistema v prostem prometnem toku, ki ga je vlada sprejela novembra lani.

V elektronski cestninski sistem v prostem prometnem toku morajo biti v letu 2012 vključena vsa vozila, pri čemer je za osebna vozila dopuščeno prehodno obdobje. Tako naj bi bila od leta 2012 do leta 2014 za osebna vozila v uporabi t. i. elektronska vinjeta. Ta naj bi v prehodnem obdobju še vedno omogočala zgolj časovno cestninjenje, tako kot ga omogoča tudi sedanja vinjeta.

Vinjetni sistem cestninjenja je začel veljati 1. julija 2008. Uvedene so bile polletne vinjete po ceni 35 evrov in letne po ceni 55 evrov. Če so vinjete v tem letu razveselile slovenske uporabnike avtocest, pa so bile trn v peti sosednjim državam in Evropski komisiji. Ta je v začetku oktobra 2008 začela postopek zoper Slovenijo, ker je ocenila, da letne in polletne vinjete niso v skladu s pravnim redom EU, ker diskriminirajo državljane EU, ki slovenskih cest ne uporabljajo tako pogosto kot Slovenci. Slovenska vlada je zaradi postopka Evropske komisije uvedla tedenske vinjete za 15 evrov, mesečne za 35 evrov, ukinila polletne vinjete, letne vinjete pa podražila na 95 evrov. Nov sistem, ki je začel veljati 1. julija lani, je očitno zadoščal evropskemu komisarju za promet Antoniu Taianiju, ki je sporočil, da bo Evropski komisiji predlagal prekinitve postopka zoper Slovenijo zaradi vinjetnega sistema.

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Morda je že čas, da postanemo samouki

Pišem v času velikega fizičnega in psihičnega napora. Nekateri pravijo, da šele v takih časih si zares zmožen občutiti, kaj je zares življenje. Morda. Zagotovo vem, da obstajajo trenutki, ko imam občutek, da se za vse, za vse, kar imam, vsako željo, vsak načrt, vsak korak, moram boriti. Vse to naprežanje te seveda včasih pošteno izmuči in izvotli. Nekaj življenjskih korakov je že za mano, da dobro vem, kako ima vse svoj smisel, tudi trud, tudi in predvsem težave, tudi vprašanja, ki ti bijejo v srcu, in tudi bolečina v telesu. Vem pa tudi, da sem tudi sama zelo krvava pod kožo, kar pomeni, da v sebi cepetam z nogami v trenutkih presežka napetosti in seveda iščem takojšnjih odgovorov in rešitev, v želji, da bi kake instant-rešitve sploh obstajale.

Ravno v tem časovnem in emotivnem obdobju berem v Primorskem dnevniku besede, ki se mi vtisnejo v spomin. Adi Danev piše o pomanjkanju vizije prihodnosti v našem glasbenem ustvarjanju, o zakoličenosti v neko standardno tradicijo, ki je imela seveda svoj namen v prejšnjih desetletjih, nima pa ga v današnjih spremenjenih družbenih razmerah. To seveda nikakor ne velja izključno za glasbeno ustvarjanje, take oznake bi lahko veljale za različne domene življenja Slovencev v Italiji. Upati si začeti nov korak, upati si stopiti na novo pot, morda z drugačnimi

čevlji, morda boski, morda išoč novih smerokazov in novih izhodišč.

Včasih se sprašujem, zakaj se tako zelo bojimo soočanja s konkretnimi vidiki človeškega življenja. Več vemo o zgodovinskih obdobjih kot o težavah, ki tarejo naše otroke, o njihovem svetu, več o vseh možnih pevskih revijah kot o problemu alkoholizma po naših vaseh. Morda je navsezadnje tako prav, človek si olajša dušo po napornem dnevu z vpogledom v neko sfero, ki ga drugače obogati. Vseeno pa si upam zapisati, da je primerov pomanjkanja soočanja s konkretnimi težavami še pa še.

Morda v meni še vedno tli klica naivnosti, ki me je v najstnikskih letih gnala, da sem stalno postavljala vprašanja in zahtevala odgovore, neudrudno butala ob dileme in posledično utrujala sebe in druge. A ni mi žal. Niti danes, ko vem, da je postavljanje vprašanj vsekar korak, drugo stran zaznamuje stagnacija.

Ne verjamem, da si Slovenci v Italiji ne postavljamo vprašanj, tudi drugačnih vprašanj, ki se tokrat za spremembo ne dotikajo večnega vprašanja o obstoju. Ne verjamem, da se ne sprašujemo o medgeneracijskih odnosih, o zaposlitvi, ki jo bodo iskali naši otroci, o dialogu v družini, o težavah samskega življenja. Ravno tako ne verjamem, da si ne želimo večje jasnosti v vsem. Verjamem pa, da to z veliko težavo javno izrazimo. Nihče nas ni tega naučil. Morda je že čas, da postanemo samouki.

Kratek zgodovinski pregled (1)

Gorica, njene zanimivosti in njen čas

Goriški grad in goriški grofje

Ko se bližamo Gorici, že od daleč opazimo grad, ki že stoletja kot mogočen stražar stoji na vzpetini, po kateri je mesto dobilo ime. Na njem južnem pobočju je namreč že pred letom 1000 stalo naselje s slovenskim imenom "Gorica", kot je to razvidno z listine, katero je nemški cesar Oton III. 28. aprila 1. 1001 izdal v Ravenni. Z omenjeno listino je cesar oglejskemu patriarhu Johannesu in njegovi cerkvi daroval "polovico vasi, ki se v jeziku Slovanov imenuje Gorica in polovico kastela, ki se imenuje Solkan" (Jako stara vas na Goriškem je Solkan - Solkan 2001). Istega leta, verjetno 27. oktobra, je isti cesar z listino, izdano v Pavii, furlanskemu grofu Werihenu dal v last drugo polovico gradu v Solkanu in drugo polovico naselja na Gorici (Peter Štih: Solkan in njegovo zaledje okrog l. 1000, str. 22).

Grof Werihen je takoj uvidel, da grad v Solkanu nikakor ne more biti tako odlična opazovalna točka, kot bi bil grad, ki bi stal na "Gorici", s katerega bi bil prost razgled na Furlanijo, Brda, Soško in Vipavsko dolino in Kras. Zato

je na Gorici takoj začel zidati utrdbo.

Grof Werihen je umrl l. 1004. Sledil mu je grof Markvard III. iz rodu koroških Eppensteincev. Ta rodbina ima zaslugo, da je ustanovila samostan v Rožacu, kjer je imela svojo družinsko grobnico, ki je pa danes ni več.

V prvih letih vladanja sta moč in ugled goriških grofov neprestano rasla. Sredi 13. stol. se je njihova oblast raztezala že na Tirolsko, Koroško, Pustriško dolino in segala je celo do Gardskega jezera. Že l. 1210 jim je cesar Oton IV. izdal dovoljenje, da so v takratnem "gornjem mestu" imeli tedenski semenj. Grof Majnhard II. je dal odpreti trgovine in skladišča in s tem meščanom omogočil, da so prosto kupovali in prodajali svoje blago. Vse to se je še bolj razvilo, ko so goriški grofje postali državni knezi. Grof Majnhard IV. je nato postal še koroški vojvoda.

Medtem se je ozemlje goriške grofije vedno bolj širilo, zato sta si ga že l. 1272 Majnhard IV. in njegov brat Albert II. razdelila. Majnhard je prevzel vso Tirolsko do Pustriške doline, Albert II. pa Goriško, Metliko ter posestva na

Koroškem in v Istri. Majnhard je še vedno ostal koroški vojvoda in je to pravico pridržal tudi svojim potomcem. Kot tak je bil dne 1. septembra 1286 umeščen na Gosposvetskem polju. Vendar pa je bil to le še "spominek na slovensko preteklost koroške vojvodine", saj je vojvoda na slovenska vprašanja odgovarjal po nemško, češ da slovenskega jezika ne razume (Josip Gruden: Zgodovina slovenskega naroda - Celje 1911, str. 219).

Z delitvijo ozemlja so se goriški grofje razdelili v goriško in tirolsko vejo. Tule je kmalu izumrla, goriška pa se je obdržala do l. 1500.

Vrhunec moči in ozemeljske razsežnosti so goriški grofje dosegli s Henrikom II. (1304-1323). Njegova oblast je segala od Padske nižine do hrvaške meje, od Pustriške doline do istrske obale. Tudi Tolminska, ki so si jo lastili oglejski patriarhi, je nekaj časa bila v njegovi oblasti, čeprav je pod goriško grofijo dokončno prišla šele l. 1420. Henrik II. gre tudi zasluga, da je Gorica leta 1307 bila povišana v mesto.

/ dalje
Mariza Perat

Odnosi s Hrvaško niso še povsem razčiščeni

Dokument "Kam po krizi" navdihujejo vrednote levice

V Sloveniji se javnost z nelagodjem in s pridržki privaja demokraciji, ki omogoča tudi takšno zmedo, ki zdaj opredeljuje ali morda celo obvladuje politiko. Vlada se bolj kot s snovanjem strategije in ukrepov za izhod iz kriz posveča boju zoper osebnosti, ki ji niso po volji. Ministri so se že pred zahtevno računsko sodišča, da je treba ministra za okolje in prostor Karla Erjavca odstaviti, ker naj bi bil pri svojem delu površen. Toda naleteli so na odpor, kakršnega v koalicijski še niso pričakovali. Karel Erjavec ponavlja, da mu neimenovane sile v političnem ozadju ne morejo oprostiti sodelovanja s prejšnjo Janševlo vlado, moteča pa naj bi jim bila tudi upokojenska stranka DESUS, ki ji predseduje. Javna občila, ki jih navdihuje sedanja politična opcija, srdito kampanjo proti Karlu Erjavcu vodijo že več kot dva meseca. Ta jim kljubuje ter je opozoril, da bi premierja lahko prijavil ustavnemu sodišču, ker je takoj sprejel zahtevo računskega sodišča - tega vodi Igor Šoltes, vnuk Edvarda Kardelja -, naj minister odstopi ali pa ga bom sam zamenjal oz. odstavil. Tega pa ni storil v drugih primerih. V javnosti zelo odmeva tudi spor

Karel Erjavec

med pravosodnim ministrom Alešem Zalarjem in državnim tožilstvom, ki ga vodi Barbara Brezigar. Povod je bil strokovni nadzor, ki ga je minister odredil v okrožnem državnem tožilstvu v Ljubljani, zaradi domnevnih nepravilnosti v postopku glede nakupa oklopnih vozil znamke Patria. Minister zatrjuje, da so na tožilstvu ugotovili večje napake, zato pa je sklical predstojnike vseh okrožnih državnih tožilstev v Sloveniji, da bi jim dal obvezna

navodila o prihodnjih ravnanjih v podobnih primerih. Tožilci se sestanka niso udeležili, vrhovna državna tožilka Barbara Brezigar pa je ministra Aleša Zalarja obtožila, da je kršil zakon. Slišijo se trditve, da državnim tožilem

"lomijo hrbtenice", zagotovo pa gre za nov poizkus koalicije, da bi Barbaro Brezigar odstavili, ker jo s prejšnjimi spletkami niso mogli pripraviti do tega, da bi sama odstopila.

Vlada pa je bila uspešna pri otoplitvi odnosov s Hrvaško, ki so po njenem zatrjevanju zdaj postali zgleдни, urejeni in normalni. Tako sta menila tudi nekdanji hrvaški predsednik Stipe Mesič, ki je opravil poslovni obisk pri osebnostih na vrhu slovenske politike, in predsednica hrvaške vlade Jadranka Kosor, ki se je v Kranjski Gori neuradno srečala s slovenskim premierjem Borutom Pahorjem. Med pogovori niso omenjali arbitražnega sporazuma o določitvi meje med državama, ki pa v Sloveniji, tako kaže, še daj časa ne bo potrjen. Dogovorjeno je, da si bosta Slovenija in Hrvaška prizadevali za premostitev vseh težav in nasprotij v medsebojnih odnosih, pri čemer pa bo meja zagotovo še daj časa ostala odprto vprašanje. Ugledni slovenski pravnik dr. Miro Cerar je v pogovoru, objavljenem v tedniku Demokracija, opozoril, "da se je pri sklenitvi arbitražnega sporazuma o določitvi meje preveč mudilo". Vlada naj bi kmalu izdelala t. i.

strategijo za izhod iz krize, ki jo bo morala poslati v presojo Evropski komisiji. Nov sveženj protikriznih ukrepov je sprejela tudi SDS Janeza Janše, ki zahteva, naj o njih razpravlja Državni zbor na izrednem zasedanju. Razmere v gospodarstvu se sicer postopno izboljšujejo, toda brezposelnost v Sloveniji še zmeraj narašča. Kmalu bo brez dela sto tisoč ljudi.

Zaskrbljenost vzbujata namera sedanje oblasti o prihodnji strategiji in politični usmeritvi Slovenije, ki sta opisani v dokumentu z naslovom "Kam po krizi - prispevek k oblikovanju trajnostne vizije prihodnosti Slovenije". Dokument je sprejela skupina politikov in ideologov pod vodstvom Jožefa Školčca. Vizija objavlja razmišljanja o zgodovinsko preseženih vrednotah in ciljih socialistične družbe in države, kot so nacionalizacija, državno lastništvo, samoupravljanje in nekakšna nevrščenost Slovenije. Dokument je podprl tudi premier Borut Pahor.

Postopno do katoliške univerze v Sloveniji

Novi ljubljanski nadškof in metropolit dr. Anton Stres je v daljšem intervjuju, objavljenem v novi številki Moje Slovenije, osrednje revije za Slovence zunaj meja domovine, tudi poudaril, "da je vlada dolžna imeti do Cerkve in vere tako naklonjen odnos, kakor ga ima do drugih kulturnih, izobraževalnih ali športnih združenj". Podal je tudi informacijo o nastajajoči katoliški univerzi. Dejal je, "da v Sloveniji želimo ustanoviti alternativno izobraževalno ustanovo in z njo uvesti nekaj novega. Univerza bo majhna, ko bo popolna, bo imela mogoče kakih tri tisoč študentov.

Marijan Drobež

Kratke

Borut Pahor: Če bomo investirali v dobro drugega, bomo največ naredili zase

Predsednik republike, državnega zbora in vlade, Danilo Türk, Pavel Gantar in Borut Pahor, so, kot poroča Slovenska tiskovna agencija, na ponovletnem srečanju novinarjem zaželeli srečno v novem letu. Premier Pahor je menil, da, "če bomo vsi skupaj investirali v

dobro drugega, bomo največ naredili zase". Predsednik republike Türk je dejal: "Čez kakšno minuto vam bo predsednik državnega zbora povedal vse o sreči in predsednik vlade vse o krizi". Sam pa je izrekel željo, da bi novinarji v prihodnjem letu "nadaljevali z vašim dobrim delom in da bi ljudi na Slovenskem in širše navdihovali s kakovostnimi prispevki in pri tem ves čas mislili na vaše bralce, gledalce in poslušalce ter vse druge, ki konzumiramo proizvodnjo naših medijev. In teh nas je veliko". Predsednik DZ Gantar je voščil srečno novo leto. "V DZ smo v veliki meri odvisni tudi od tega, da nas spremljate, poročate o nas in seznanjate državljane in državljanke o tem, o čemer sklepamo. Mislim, da svoje delo opravljate korektno, profesionalno in dobro", je dejal. "Poleg srečnega vam želim tudi vznemirljivo leto in v DZ bomo naredili prav vse, da vam bomo to omogočili", je še povedal Gantar. Premier Pahor je dejal, da ima vsak narod nekaj svojih značajskih lastnosti in da je zelo pomembno, katere pokaže ob določenem času. "Lani smo Slovenci pokazali nekaj značajskih lastnosti, ki so bile izraz nepripravljenosti na krizo. Zdaj mislim, da smo se nekako umestili v ta čas in prostor in da smo se zavedeli, da nihče razen nas ne bo rešil zadev, ki nas bodo naredile bolj zadovoljne in bolj srečne", je opozoril. Letos je po njegovih besedah čas, da "pokažemo tisto, kar je najboljše v našem nacionalnem značaju, to pa je samozavest, pogum". "Mislim, da mi lahko pritrdate, da nikoli kot predsednik vlade nisem skušal vplivati na to, kako poročate", je ocenil.

"To leto bo prelomno leto, o tem ni dvoma. Skupaj z ministricami in ministri, ki so tukaj z mano, vam želim reči, da je skoraj edino zadoščenje na položaju, ki ga zasedamo, to, da naredimo nekaj dobrega za skupno dobro", je povedal.

Pripadniki slovenske vojske na poslanstvu v tujini so dobro sprejeli vojaške duhovnike

Ministrstvo za obrambo Slovenije je izvedlo posebno raziskavo o delovanju in izkušnjah pripadnikov slovenske vojske, ki so sodelovali oz. še sodelujejo v mednarodnih operacijah ali misijah v tujini. Naša vojska in njeni pripadniki v misijah po svetu sodelujejo od leta 1997 dalje, kar pomeni 12 let pridobivanja izkušenj, ki so zelo dragocene za raziskovalce, pa tudi za vodstvo oboroženih sil, Ministrstvo za obrambo in seveda tudi za slovensko javnost. Kot navaja dr. Jelena Juvan v članku z naslovom Vojak na misiji v službi domovine, objavljenem v reviji Slovenska vojska, so "pripadniki slovenske vojske v misijah na tujem zelo dobro sprejeli vojaške duhovnike. Vojaškega duhovnika dobro sprejemajo tako tisti, ki sebe označujejo za verne, kot tisti, ki sebe nimajo za verne. To je dokaz, da je vojaškim duhovnikom v slovenski vojski z njihovim delovanjem uspelo preseči okvire verske službe in so dosegli, da vojaki in častniki v njih vidijo tudi osebe, ki jim lahko zaupajo, jih razumejo in jim pomagajo".

V Sloveniji letos trije priložnostni kovanci

Skladno s tradicijo in poslovnimi interesi bosta Republika Slovenija in Banka Slovenije tudi v tem letu izdali en spominski priložnostni in dva zbirateljska priložnostna kovanca. Prodajali jih bodo v deželni banki Slovenije, in sicer v vseh njenih osemindesetih poslovalnicah. V mesecu marcu bosta na voljo zbirateljski zlatnik in srebrnik, ki ju bodo izdali ob svetovnem prvenstvu v smučarskih poletih v Planici. Kmalu nato jima bo sledil dvoevrski spominski kovanec, s katerim bodo počastili 200-letnico ustanovitve botaničnega vrta v Ljubljani. Prodajne cene obravnavanih priložnostnih kovancev še niso znane in tudi ne natančni datumi izdaj. Je pa zanimanje med zbiralci takega denarja v Sloveniji veliko, saj so posamezniki vse tri priložnostne kovance, ki bodo izdani letos, naročili že lansko leto.

Nov turistični prospekt Nove Gorice in okolice

Turistična zveza s turističnim informacijskim centrom in Mestna občina Nova Gorica sta izdali nov turistični prospekt Nove Gorice in okolice. Besedilo je napisala Katja Kogej iz družbe HIT, v njem pa je poudarila tudi naslednje: "Nova Gorica, mestece ob meji z Italijo, že dobrih šest desetletij predstavlja srce sončne Goriške. Nastala je po drugi svetovni vojni kot nadomestek Gorici, ki je ostala za mejo. Mesto z blago klimo, zeleno in cvetoče vse leto, mlado in živahno, je prijazno domačinom in obiskovalcem z vseh koncev sveta. Je tako rekoč mlajša sestra Gorice, s katero prihodnost pišeta skupaj. Kot edinstven primer v Evropi stojita dve mesti tik ob meji, a brez mejnih prehodov ter v vedno večjem sožitju na vseh ravneh". Katja Kogej je tudi zapisala, "da je Nova Gorica mesto vrtnic, saj to plemenito rožo srečamo na vsakem koraku: v gredicah, na obrobjih, v koritih in tudi v mestnem grbu. Vedno več jih je". V prospektu je na voljo obilo informacij o vsem, kar lahko zanima javnost. Poudarjeno je tudi igralništvo. Prospekt, ki je izšel v nakladi 10.000 izvodov, je natisnjen v slovenskem in italijanskem jeziku.

Zbirka Sakralni spomeniki Primorske Publikacija o župniji sv. Vida v Črničah

Župnijski urad v Črničah na Vipavskem je izdal publikacijo o tamkajšnji župniji sv. Vida, ki kot župnijsko središče obstaja in deluje že 600 let. Delo je izšlo v znani zbirki Sakralni spomeniki Primorske, ki jo urejuje Marijan Breclj. Pri opisu preteklosti in delovanja župnije so uporabili bogato gradivo, ki ga hranijo zlasti v župnijskem arhivu. Črniška župnija leži na obsežnem podoru, ki se je pred kakšnimi 40 tisoč leti odtrgal z južnega pobočja Čavna ter s kamnitimi grotami in apnenčastim drobirjem prekril pobočje. Na severnem delu tega hrapavega in zatekega jezika, zagozdenega med Zgornjo in Spodnjo Vi-

pavsko dolino, so naselja Črniče, Gojače, Malovše in Ravne s Taborom, ki spadajo pod črniško cerkveno upravo, na južnem delu pa Selo in Batuje v batujsko župnijo. Same Črniče omenjajo pisni viri prvič kot "Villa de Zernitzscha" okrog leta

1220. Beseda je istega korena kakor Črnuče, Črnotiče ali Radeče. Za osnovo mu je pridevnik črn. Ime lahko povežemo tudi s črniko ali črnim borom. V publikaciji so podrobno opisane vse cerkve na območju župnije, oltarji, slikarije in druge stvaritve verske narave, pa njihova zgodovina in avtorji. Objavljene so najbolj značilne barvne fotografije, tudi iz obdobja, ko so Črniče bile dekanija. Prvi črniški dekan je leta 1786 postal Anton Dellafior, zadnji pa je bil Aleksander Lestan. Črniška župnija obsega sedaj Črniče, Gojače, Malovše in Ravne, njena cerkev pa je razglašena za kulturni in umetnostni spo-

menik ter za naravno znamenitost. Župnija se ponaša z bogato serijo matičnih knjig in z dvema dragocenima dokumentoma: z listino o posvetitvi cerkve sv. Martina v Oseku iz leta 1518, ter z glagolskim napisom, ki je nastal v Kamnjah leta 1583, hranijo pa ga v Črničah. V novem delu, ki pravzaprav obravnava ne zgolj cerkveno, temveč splošno zgodovino Črnič in okolice, je navedena tudi vloga Alojza Novaka. On je vodil črniško dekanijo od začetka prve pa skoraj do konca druge svetovne vojne, ko ga je nadškof Margotti poklical v Gorico in ga povzdignil v kanonika. V Črničah so nastajali njegovi dragoceni zapisi, napisani v slovenskem in latinskem jeziku, o vsem, kar se je dogajalo v župniji, dekaniji, škofiji, pa tudi na svetovnem prizorišču. Vodila sta ga velika ljubezen do preizkušnega primorskega ljudstva, do Cerkve, pa tudi izosten čut za pravico in svobodo. Leta 1923 je Alojz Novak sodeloval pri ustanovitvi Goriške Mohorjeve družbe.

Vrzeli v socialnem paktu v Sloveniji Sindikati in delodajalci različno o vrednotah dela

V Sloveniji se predvsem zaradi vpliva in učinkov finančno-gospodarske krize poglobljajo nasprotja med sindikati ter delodajalci, pri čemer slednje podpirata tudi Gospodarska zbornica in v večini primerov tudi vlada. Zveza svobodnih sindikatov in tudi manjše sindikalne centrale ogorčeno nasprotujejo trditvam delodajalcev, menedžerjev in Gospodarski zbornici, da bi povišanje najnižjih plač s sedanjih 459 evrov na 600 evrov mesečno povzročilo dodatno

brezposelnost, saj naj bi delo izgubilo kar 74.059 delavcev. Sindikati sicer priznavajo, da je veliko slovenskih podjetij v krizi, da niso dobro organizirana in tehnološko opremljena in da zato nimajo sredstev za povišanja plač na omejeno najnižjo raven. Vendar opozarjajo, da so za tako stanje odgovorni predvsem lastniki in upravljalci tovarn in drugih podjetij, ki si tudi v obdobju krize povišujejo dohodke ter razdeljujejo dobiček in razne dodatke. O varčevanju pri njih pa lastni-

ki, upravljalci kapitala in pogosto tudi pristojni ministri v vladi, sploh niso pripravljeni razpravljati. Zaradi različnih pogledov na naloge pri premoščanju finančno-gospodarske krize so predstavniki Zveze svobodnih sindikatov demonstrativno zapustili tudi sejo ekonomsko-socialnega sveta, ki naj bi pripravil nov socialni pakt v državi. Sindikati nasprotujejo tudi pomanjkljivostim v položaju zaposlenih. Preveč je namreč delavcev in uslužbencev, ki imajo s pogodbo zagotovljeno le začasno zaposlitev. Med delavci, ki so stari od 16 do 24 let, jih je zgolj začasno zaposlenih kar 68,9%, pri čemer je Slovenija na prvem mestu med državami

članicami EU. Zelo slab je pravni položaj samostojnih kulturnih delavcev, ki jih je v državi okoli 2.500, pa tudi mnogih časnikařev. V polovici od 127 zasebnih televizijskih postaj je zaposlen le en poslovnež, ki za delo pogodbeno najema posamezne časnikaře. Ocenjujejo, da v javnih občilih dela najmanj 400 časnikařev, ki nimajo urejenega statusa. Ti po večini delujejo na osnovi pogodb, ki so za delodajalce finančno najbolj ugodne. Kritične razmere so tudi v šolah in drugih izobraževalnih ustanovah. Ponekod učitelje zaposlijo samo za devet mesecev, med poletnimi počitnicami pa jim delovno razmerje prekinejo. Nekateri učitelji so tudi po devet let zaposleni za omenjeni določen čas.

Slovensko pastoralno središče v Gorici

Prisrčna pravljica o moči ljubezni

Duhovnjica sv. Ivana, ki zbira slovenske vernike iz mesta v istoimenski cerkvi v Gorici, že nekaj let pripravlja otrokom ob izteku božičnih praznikov dramsko presenečenje. Tudi letos ni opustila lepe navade: otrokom in njihovim odraslim spremljevalcem je po nedeljski maši 10. januarja podarila gledališko igrico Snežna kraljica, ki jo je po literarni predlogi H. C. Andersena na odrske deske z najmlajšimi, pa tudi že dolgoletnimi člani Radijskega odra uprizorila neutrudna mentorica in režiserka Lučka Susič. Lepemu številu otrok, staršem in ostalim, ki so se zbrali v domu Franca Močnika ob svetoivanski cerkvi, so prikazali, kako se je kljub neštetim težavam in mrazu, ki je hudo pritiskal, mala Gerda brez strahu odpra-

vila v neznano iskat svojega prijateljčka Kaya, ki ga je Snežna kraljica z ledenim srcem ugrabila in odpeljala v svoj grad na daljni zasneženi sever. Gerdina vztrajnost je bila poplačana. Ko je našla prijatelja,

prizorišča, ki je učinkoval omejevalno, so mali gledalci lepo spremljali odrsko dogajanje, obogateno z glasbo in gibom, sočustvovali z deklico, a se tudi zabavali ob nastopu glasnih roparjev, ki so ned-

Foto DPD

so njene solze ogrele njegovo otopelo srce in ga rešile iz mrzlega objema Snežne kraljice. Otroci so iz pravljicne vsebine izluščili globoko sporočilo, da nesebična, močna ljubezen premaga zapreke in težave, ki jih najdemo na naši poti. Kljub utesnjenosti odrskega

vojnno poživilo odrsko dogajanje. Vsi so ob koncu namenili izvajalcem prisrčno ploskanje, g. Marijan Markežič pa se je nastopajočim, ki so postali že "stalni gostje" tega zimskega srečanja, zahvalil in vse povabil na kratko družabnost ob čaju. / IK

Središče Rotunda v Kopru pomaga nevladnim organizacijam

V pomoč družinam, mladim in društvom

Zavod Središče Rotunda – primorski družbeni center že osem let z izobraževalnimi in kulturnimi programi bogati dogajanje v koprski občini in širši regiji. Deluje kot neprofitna organizacija, tako da svetuje, izobražuje in informira mlade in družine ter tudi brezplačno svetuje društvom, zavodom in ostalim nevladnim organizacijam. V novem letu so si zastavili še projekte.

Kakor poudarja direktor Središča Rotunda mag. Bojan Mevlja, je v njihove programe in projekte (prostovoljno) vključenih približno 2500 ljudi iz obalno-kraške regije. Središče si želi tudi v prihodnje tako uspešno delati ter še širiti svoje dejavnosti, ki pa temeljijo na brezplačnem svetovanju, izobraževanju in informiranju predvsem mladih in družin. "Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem sodelujočim, stalni ekipi ter tistim, ki sofinancirajo naše programe iz različnih lokalnih, državnih in evropskih razpisov, torej ministrstvu za javno upravo, mestni občini Koper, šolskemu ministrstvu ter ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve", še dodaja Mevlja. Lani so izpeljali kar nekaj projektov in dogodkov, od kulturno-

umetniškega festivala Anabdi, foruma Drage mladih do večerov z Alenko Rebullo, predstavitev eko vasi, dobrodelnih koncertov, razstav, predstavitev knjig, okrogle mize, posvetovanja, soočenja, odmevne razprave o plinskih terminalih in še kaj. Sicer pa nudijo redno svetovalno pomoč mladim in družinam, za katero je bilo posebno v decembru veliko povpraševanja, nadaljujejo s programom (v povezavi s šolami v koprski občini) Beremo in pišemo skupaj, s katerim spodbujajo družinsko pismenost in razvijajo kulturo branja. Ekipa Središča še naprej tudi koordinira obalno mrežo informacijskih točk za mlade Infomlad, kjer zbira in brezplačno posreduje informacije mladim in mladinskim organizacijam na obali. Delujeta tudi Mladinsko svetovalno središče, kjer mladim v stiski brezplačno pomagajo strokovnjaki, in pa Mladinski infocenter.

Novost med projekti v prejšnjem

Z leve Urška Vižintin, mag. Bojan Mevlja in Marjetka Pezdir Kofol

letu je Regionalno stičišče NOV obalno-kraške regije. O njem Mevlja: "Stičišče deluje v smislu povezovanja nevladnih organizacij iz regije. Nudimo jim tudi brezplačno pravno, računovodsko in projektno svetovanje ter skrbimo za izobraževanje njihovih članov. Ta projekt denarno podpira Evropski socialni sklad. Lani smo delovali uspešno, izdali smo tudi publikacijo s seznamom vseh tovrstnih organizacij v regiji". V dneh 20. in 21. januarja pa so izpeljali brezplačni seminar o računovodstvu in zaključnih računih za nevladne organizacije (v Kopru in Sežani); 17. februarja bo dan odprtih vrat, kjer se bodo predstavile različne nevladne organizacije. Njih seznam Središče konstantno ažurira na svoji spletni strani.

Lea Kalc Furlanič

Kulturni dom Gorica / Komigo

Vrsta komedij za vedrejši vsakdan

Komigo, svojevrstni in edinstveni trijezični festival komičnega gledališča, ki ga letos sedmo leto prirajata goriški Kulturni dom in Kulturna zadruga Maja Gorica v sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev in italijanskim gledališkim združenjem Terzo Teatro iz Gorice, pa tudi s Studiom Anima iz Ljubljane, Špas Teatom iz Mengša in novogoriškim Kulturnim domom ter Deželo FJK, ob pokroviteljstvu goriške občine, pokrajine in SKGZ, prinaša šest predstav, ki se bodo zvrstile od januarja do maja, da bodo komedijske niti prepredle zimske in pomladne večere. Kultura plemeniti posameznika in družbeni ustroj, preko nje lahko kritično presojo družbeno življenje, pa tudi s svetlim pričakovanjem zremo v prihodnost, čeprav danes politični upravitelji režejo nepotrebna finančna sredstva prav kulturnim ustanovam. A kljub temu kulturniki naj še bolj z zanosom opravljajo svoje delo, da bodo tisti, ki imajo "platno in škarje v rokah", spoznali, kako pomembne so za človeka in družbo kulturne pobude. Take misli je v torko, 12. januarja, na tiskovni konferenci ob predstavitvi letošnjega sporeda Komigo uvodoma izrekel ravnatelj KD Igor Komel, ki je poudaril, da Kulturni dom s Komigom, z italijanskim festivalom komičnega gledališča in s fur-

lansko komedijsko ponudbo postaja že pravo središče smeha na stičišču kultur. Prav zato bi lahko v prihodnosti za Komigo koristili evropska sredstva Interreg. Z letošnjim geslom Vzemi si čas za smeh, ki je glasba duše! Komigo ponuja v pogled šest predstav in dodatno nagradno (Il matrimonio puo' aspettare), ki jo bo Kulturni dom ponudil v sodelovanju z združenjem Terzo Teatro iz Gorice. Letošnji komedijski spored odslkava kar pestro izbiro. Program, ki ga je podrobneje predstavil Boris Budal, se bo (oz. se je) začel v ponedeljek, 18. januarja, s komedijo Ženske&moški. com, tretjim de-

Ravnatelj KD Igor Komel in Boris Budal (foto JMP)

lom trilogije o moških in ženskah, ki jo je v Špas Teatru iz Mengša režiral Boris Kobal, »stalni« gost festivala Komigo. V torko, 2. februarja, bo na vrsti Andrej Rozman Roza s predstavo o manj znanem Prešernu Passion de Pressheren. Ponedeljek, 15. marca, bo

zadnje zimske dni ogrel kabalet v furlanščini "Scaravente doi tais" v izvedbi Tonija Merlota in Gjelinda Titilitija. V ponedeljek, 29. marca, bo Aleksandar Rajković - Sale zabaval gledalce z monokomedijo Čefurji raus!, v produkciji gledališča Dejmo stisnit teater Ljubljana. Znan in na festivalu Castello di Gorizia večkrat nagrajena gledališka skupina Estravagario Teatro iz Verone bo v petek, 16. aprila, uprizorila musical Mamma mia!, predstava bo v sodelovanju z goriškim Terzo Teatro. Šesta predstava Komigo bo v torko, 11. maja, ko bo Špas Teater iz Mengša z igralcem Matjažem Javšnikom ponudil Optimista. Vse predstave bodo ob 20.30.

Cena abonmaja znaša 50 evrov (redni), 40 evrov (znižani, upokojenci, družinski in mladi do 26. leta). Posamezne vstopnice pa 12 evrov (redne), 8 evrov (znižane). Za vpis abonmaja - do tiskovne konference je bilo potrjenih že ok-

Pravljice sveta v Feiglovi knjižnici
Živalice so popeljale otroke v ruski svet

Po božičnem in novoletnem premoru so se v mladinsko sobo Feiglove knjižnice v ponedeljek, 11. januarja, vrnile pravljicne urice, ki letos v organizaciji

usteca in na široko "odprlo" ušesa, da bi bolje spremljalo znano pravljico Dragotina Ketteja Šivilja in Škarjice, o dobri ubogi šivilji, ki ji je ptička podarila čarobne

urezale kroje za šiviljo Bogdanko, nato pa vespovprek rezale in rezale ter seveda presneto prestrašile hudobno gospo. Za tem lepim pravljicnim užitek je bila na vrsti ruska pravljica. V rusčini jo je pripovedovala Italijanka Debora Comar, studentka jezikov na videmski univerzi. Počasi in razločno je ob lutkah iz lepenke, ki so jih izdelala prej omenjena dekleta - Kristina jih je tudi pomagala animirati - razvijala pripovedno nit o lisici, ki se je brezobzirno naselila v zajčkovi hišici iz peska, ko se je njena iz ledu stalila, in kako je petelinčku vendarle uspelo pregnati zvitorepko iz nje. Otroci so ob pravljici spoznali, da je ruski jezik kar precej podoben našemu, in se pri tem tudi naučili

ZSKD in knjižnice vodijo otroke vsakič v odkrivanje novega dela sveta in pravljicnih tradicij izbranega naroda. Pri tem pa se vselej najprej oglašuje pravljicna zgodba iz slovenske ljudske ali umetne zakladnice. Ko so v rokah Vesne Tomsič zacingljali zvončki, ki naznanjajo začetek pripovedi, je približno dvajset otrok "zaklenilo"

škarjice, in hudobni grajski gospe, ki je bila pošteno kaznovana za svojo zlobo. Iz povesti je z jasnim in razgibanim pripovedovanjem studentka psihologije s Tržaškega Nikol Križmančič pripravila pravi prizorček, tudi s pomočjo vrstnic Elene Visintin in Kristine Frandolič, ki je z vso vnemo animirala škarje, da so vihrale sem in tja ter

nekaj ruskih besed. Tomsičeva je dekletom v imenu Feiglove knjižnice izročila knjižni dar, otroke pa povabila, naj si izberejo ilustrirane knjige, da jih bodo doma listali in prebirali s starši. Spomnila pa jih je tudi na prihodnje srečanje s Pravljicami sveta, ki bo v ponedeljek, 25. januarja, ob 18. uri.

IK

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torko, 19. januarja, ob 14. uri.

V novem letu vse po starem

Gospodarstvo, ki sloni na potratnosti

Leto 2009 se je od nas poslovilo z obilnim deževjem, marsikomu pa bo ostala v spominu podoba naših narasnih rek, ki so s svojim ponorelim tokom odnašale bregove, vrtove in zemljo, poplavljalje hiše in gospodarske objekte. Soča pri Solkanu že dolgo ni tako narasla in pogled na neukrotljivo moč reke je človeku naravnost jemal dih. Bistra hči planin, ki je bila v zadnjih tednih minulega leta vse prej kot zelenomodra, je veličastno divjala po dolini v smeri furlanske nižine; moč njenih valov je bila osupljiva. Marsikdo je nehote pomislil, da se v njih odsevajo jeza, nemoč in obup celotne narave. Nedvomno je naš planet onesnažen, vse preveč onesnažen, da bi bil kos naraščajoči obremenitvi vsakodnevnih škodljivih izpustov. Večina znanstvenikov se strinja, da se ozračje pod vplivom tako imenovanega toplogrednega učinka segreva in da se globalna temperatura nevarno dviga. Obstajajo tudi znanstveniki, ki trdijo

bolj podobna savnam kot življenjskim prostorom. Samo to se vprašajmo, kolikokrat smo prišli v urad, stanovanje ali trgovino, kjer je bilo ogrevanje vklopljeno na maksimum, okna pa odprta za zračenje. Vse to pa je še prava malenkost, kajti mi, preprosti ljudje, si zaradi svojih omejenih denarnih možnosti sploh ne moremo predstavljati potratnosti velikih, tistih, ki nam vsak dan pridigajo o ogroženosti našega planeta. Prepričana sem, da živimo v svetu, kjer gospodarstvo sloni zgolj na neuravnovešeni potrošnji in vsaka ideja, vsako človeško stremenje, vsaka naša potreba nujno postane biznis. Tako nekako se dogaja z ekologijo. Kar je ekološko, ki je zadnje čase močno po modri, kdor ima denar in si to lahko privoščiti, se hvali, denimo z nakupom hibridnega avtomobila, ki naj bi manj onesnaževal okolje. Ampak je to tudi res? Samo delno. Stalna menjava avtomobilov koristi ekologiji, obenem pa močno obre-

kot mobilni telefon, srednje velik pes pa naj bi bil po emisijah enakovreden dvema terenskima voziloma. No, na nekem blogu se je nekdo vprašal, ali so to novozelandsko raziskavo podprli proizvajalci mobilnikov in terencev in ali je Novozelancem res tako hudo dolgčas, da pišejo podobne raziskave. Sama imam več zlatih ribic, pa se zaradi teh podatkov ne sekiram in jim želim še dolgo življenje. Prosim vas no, ljudje, ko pa na vseh kazinojih celo noč gorijo veliki reklamni napisi in utripajo moteči svetlobni efekti. Pa koliko so plačali po vsem svetu za praznično razsvetlavo in ognjemet, da ne govorimo o proizvodnji vsega tega, kar imenujemo joint food (odpadna hrana) in je žal namenjeno predvsem otrokom. Ko že govorimo o zdravju, donosnosti in zlatih ribicah, ki verjetno v današnji ekonomiji ne zavzemajo ravno pomembnega mesta, pa pogledimo še, kako zelo malo varčno in potratno so naši vodilni

možje ukrepali v primeru nove gripe. Epidemije ni na vidiku niti po novoletnih poljubih ne, o katerih so nam vsi zagotavljali, da bodo prinesli pandemijo med nas. In za novo gripo je do konca leta 2009 umrlo nekaj kot 10.582 ljudi, sezonska gripa pa jih vsako leto v povprečju ubije med 250.000 in 500.000. No, ker so evropske države ogrom-

no potrošile za nakup cepiva, ki ga pa večina prebivalstva ni hoteli poizkusiti na svoji koži, se postavlja sedaj vprašanje, kam z odmerki, katerih rok uporabnosti zapade že pred oktobrom. Francozi so 3.000.000 odmerkov že prodali Katarju, dogovarjajo se še o prodaji v Egipt, podobno se dogaja tudi v Nemčiji, Španiji in Švici. Kaj bo s cepivom Slovenija, se še ne ve. Evropski parlament namerava preiskati morebitne koruptivne povezave med WHO in farmacevtsko industrijo, ki naj bi vplivala na razglasitev pandemije, nemški epidemiolog Wolfgang Wodarg, ki vodi preiskavo, pa pravim, da gre za enega največjih škandalov v zdravstvu v zadnjih sto letih in da bi morali po nepotrebnem cepitvenju državljanji dobiti odškodnino. No, delnice farmacevtskih družb so lani jeseni letele visoko nad oblake, državni proračuni, ki so bili že itak zaradi recesije na psu, pa vse nižje v pekel.

O potratnosti bi se lahko govorili, tudi o tem, koliko porabi Nobelov nagradjenec Al Gore za segrevanje in hlajenje svojega udobnega, velikega doma ter zakaj se vozi na predavanja o toplogrednih plinih z zasebnim reaktivcem. Pa saj ni edini, veliko je borcev proti podnebnim spremembam, ki imajo doma tudi po pet zasebnih letal. Pa tudi Evropski parlament, ki deluje in se sestaja zaradi številnih letalskih premikov svojih članov, je v resnici zelo potratna ustanova. No, pa naj se potem priletela gospa ali osamela vdova odreče rdeči ribici, ki jo ima doma. Prosim vas no, ljudje, bodimo resni vendar!!!

Suzana Pertot

nasprotno, se pravi, da se naša Zemlja približuje novi ledeni dobi in da so podnebne spremembe del naravnega ciklusa. Sama ne vem, kaj naj bi mislila o tem. Vem, vidim, da je s podnebjem in vremenom nekaj narobe, težko pa je vedeti s stoodstotno gotovostjo, kdo ima prav. Deževnih obdobij je bilo v zgodovini veliko, eno izmed njih se je dogajalo v času vesoljnega potopa. Močno deževje je v naših krajih in na splošno po Evropi bilo tudi v srednjem veku. V Beli krajini, kjer so bili ljudje lačni, ker so jim leto za letom neurja uničevala pridelek in gromozanski zmaj je venomer bruhal črne oblake, so na Mirni gori zgradili cerkev, kjer so molili, da bi deževje prenehalo. Zgodilo se je in gora, ki je bila do tedaj dom požrešnega zmaja, je dobila ime Mirna gora. No, tudi zadnji dve leti sta bili najbolj mrzli v tem desetletju in samo v lanskem letu naj bi temperatura padla za eno stopinjo Celzija. Preveč skeptična sem, pa tudi na sv. Tomaža dan sem rojena, da bi verjela, da gre 100% za globalno segrevanje. Nekaj se dogaja, človek pa je samo neznan član brezmejnega veselja, da bi točno vedel kaj.

O nečem pa sem vseeno prepričana. Živimo potratno, onesnažujemo, in to velikokrat čisto po nepotrebnem, v svoji sebičnosti pa nam ni mar za posledice naše oholosti in pohlepa, ni nam mar niti za tiste, ki si ne morejo privoščiti niti tega, da bi bili vsak dan siti. Mi pa se jezni Soči v brk vozimo z reaktivci na shopping v evropska in ameriška velemesta, se hladimo s klimo, ker sploh ne prenašamo več poletja, pozimi pa grejemo naša stanovanja, da so

menjuje okolje. Sama se imam za varčno, ko imam avto že petnajst let, ga redno servisiram in vem, da so njegovi izpusti pod normo, njegova uporaba bencina pa krepko pod 6%. Seveda, ko bi bili vsi tako navezani na svoj stari avto, bi bili največji svetovni proizvajalci že zdavnaj v krizi. No, o hibridih pa nam veliko podatkov neredari povedo. Tega na primer, da so akumulatorji pri teh avtomobilih zelo dragi in veliki, njihovo sevanje je sporno in vpliva na zdravje voznika in sopotnikov, poleg tega pa je tako proizvodnja kot razgradnja odpadlih akumulatorjev zelo draga in je zanjo usposobljena ena sama evropska tovarna.

To pa je bil samo primer. V Evropi in Sloveniji se veliko govori o energetsko pasivnih hišah, ki naj bi počasi obvezno nadomestile stavbe, v katerih sedaj prebivamo. Ali bo namesto obnove starih hiš res potrebno rušenje? Kakšen bo ta zakon? Ali bomo še lahko svobodno izbirali, v kakšni hiši hočemo živeti, in ali bo ta skladna z okoljem in z njegovo arhitektonsko tradicijo??? Ali sploh inovatorji vedo, kako dobri izolatorji so na primer stari kraški kamniti zidovi, katerim nista kos niti mrz in niti vročina, še manj pa zunanji hrup, ki je v sodobnih cementnih zgradbah tako moteč? Občutek imam, da je treba proizvajati, prodajati, graditi in to za vsako ceno. Ekologija je trenutno priljubljena tema, zakaj pa bi ne prodajali in služili na račun vse večje občutljivosti ljudi za okoljske probleme???

No, tako smo prišli še do rdeče ribice, ki naj bi po najnovjših raziskavah onesnaževala ravno toliko

Z 8. strani

"Podoba ponižane..."

Tudi fotografije so bolj redke. In ker so Italijani kmalu po kapitulaciji vsa taborišča na hitro odstranili z obličja svoje dežele, tudi materialnih dokazov ni bilo več: taborišča so preprosto izginila in namesto taboriščnih ostankov na teh lokacijah danes stojijo (ne povsod) spomeniki in pomniki z imeni umrlih internirancev. Najbolj monumentalen je spomenik na otoku Rabu, kjer je bilo internirancem najhuje. Toda ta spomenik so postavili Jugoslovani.

In tudi če bi se kakšno taborišče po naključju ohranilo, bile s težavo podoživljali dogajanje v njem in odvisni bi bili zgolj od pripovedi in spominskih zapisov. Tako pa v naših likovnih delih, čeprav so nena, utripa življenje v barakah in šotorih, na prostoru za apel, ob barakah in za njimi. Tam vidimo gručo internirancev v pogovoru, drugi se sončijo, tretji pišejo in četrti rišejo. In veliko, veliko je obrazov, slikarskih portretov in portretnih karikatür, ki nekam neprizadeto in z dolgočasno zrejo v nas. Seveda so to obrazi in postave ljudi z imeni in priimki.

V tem bogatem likovnem korpusu ne manjka niti podob žena in starcev in tudi bolnih in shiranih otrok ne. Italijani ljudi niso iztrebljali, kot so to počeli Nemci. So pa zgolj opazovali, ko so internirance pobirali lakota, bolezn, epidemije itd. Zato sem ter tja iz teh del zrejo tudi mrtvi obrazi interni-

rancev. Vse to bomo našli v teh dragocenih delih in še kaj: tudi fantazije in spomine na kaj lepšega in vrednejšega, kot je bilo to, kar so tedaj doživljali.

V Sloveniji so muze med okupacijo bolj ali manj molčale, na likovnem področju je potekal oster ideološki boj v obliki slikane propagande v trikotniku: okupa-

ne Kumar (Gonars), Vlado Lamut (Monigo, Gonars). V pregnanstvu v italijanskih mestih Cassoli in Corropoli je ustvarjal slikar Ljubo Ravnikar. Po raznih zaporih po Italiji so nastajale skice Ivana Carga. Slikarja Ivana Miklavca je medvojna življenjska pot vodila skozi 10 taborišč, med drugim tudi italijanskih. Likovniki so prirejali celo razstave, poleti 1942 pa je v taborišču Gonars pod vodstvom starejših likovnih umetnikov delovala slikarska šola. Tu so nabirali slikarsko znanje mladi

Franka Žgavec, Jože Dežman, Nataša Nemeč in Izток Durjava (foto JMP)

tor-partizani-domobranci. Taborišča Gonars, Renicci, Padova, Monigo, Visco in druga pa so postala kar nekakšna središča slovenske slikarske kulture. Tu so bili zbrani akademsko izobraženi likovni umetniki, kot je bil Nikolaj Pimat (Gonars), Drago in Nandemije itd. Zato sem ter tja iz teh del zrejo tudi mrtvi obrazi interni-

likovni talenti. Pomembne likovne opuse so v italijanskih taboriščih ustvarili tudi samouki: Slavko Balentin, Franc Boštjančič, Otmar Drelec, Janez Garbaj, Saša Kump, Janez Lajevec, Jakob Savinšek, Jože Dular, Rajko Šubic, France Smole, Marjan Tršar in še mnogi drugi, tudi anonimni likovniki.

JURIJ PAJJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

20

Če se kdaj nisem nikdar spraševal, "kaj sploh počnem tukaj", se to zagotovo nisem nikdar, ko sem ponovno prebral, ali pa čisto na novo odkril, kako izjemno poezijo, tako, ki "se človeku usede takoj", tako poezijo, ki te tako prevzame, da je nikdar več v življenju ne moreš pozabiti. Kaj pozabiti! Nosiš jo v sebi za vedno, pomaga ti olepšati dan in to vedno, ko se nanjo spomniš, ali pa ti privre v spomin, ko to najmanj pričakuješ. Včasih tako nenadno in v takih okoliščinah, da se sprašuješ, kako je to mogoče. Prav zares gre za posvečene trenutke, ki jih v življenju ni veliko, ko pa se nam zgodijo, nas prevajajo občutki, ki jih ne moremo razložiti, ker presejajo vsakdanje doživljanje samega sebe in sveta okrog nas. In ne morem tajiti niti tega, da ni vedno čas za take posvečene trenutke, saj se vam lahko zgodi, da boste ob branju iste poezije, ki vam je sicer všeč, ostali enkrat ravnodušni, drugič pa milostno ganjeni kot še nikdar. Posebna duhovna stanja so to, posebne milosti, pa naj se to še tako čudno in nič kaj zemeljsko sliši! Minuli ponedeljek je v Kulturnem centru Lojze Bratuž nastopil deklški pevski zbor Carmina Slovenica s koncertom, ki je bil v celoti posvečen borbenim pesmim, kot sam imenujem partizanske, a tudi druge, na vojno vezane pesmi. Kar nekaj prijateljev in znancev je uživalo ob pogledu na brhka dekleta, vsa oblečena v neko uniformo, ki bi lahko bila neke vrste prauniforma s kančkom ironije, ko so umirjeno in izjemno lepo prepevala partizanske pesmi, tiste pesmi, s katerimi smo nekateri zrasli, drugi pa so se jim zaradi politike zmotno odrekli.

"Ne morem verjeti, da so nam s politiko ukradli te pesmi, ker so to tudi naše pesmi!" mi je dejal odvetnik in politik Damijan Terpin, s katerim sva med odmorom poklepetala o koncertu in nežno prepevanih partizanskih pesmih. Dodal sem mu, da je bila velika zmeta določenih ljudi, ki so se odrekli, zaradi povojnih pobojev in povojne jugoslovanske politike, tem pesmim, ki so jih veliko uglašili prav primorski skladatelji. In sem tudi prijatelju Damijanu rekel, če lahko vsaj za trenutek poslušam eno redkih poezij, ki jo znam v celoti na pamet in jo tudi rad povem na glas, če je le družba pravnja. Nejeverno me je pogledal, a je že po prvem verzju njegov obraz prevel zadovoljen nasme, saj gre za eno najlepših slovenskih poezij.

In režiser in književnik Marko Sosič, ki se je tudi udeležil goriškega koncerta, se je pred Centrom Bratuž v moji družbi dobesečno raznežil, kar seveda nerad pokaže!, ko sem mu deklamiral prvo kitico Kajuhove Bosa pojdiva, dekle obsorej! Prijatelj

Marku sem namreč med odmorom dejal, da me preprosta scenografija koncerta neverjetno spominja na njegovo postavitev Kosovelove proslave izpred nekaj let z nepozabno in zlato, danes že pokojno Lidijo Kozlovič ter izjemnim Alešem Valičem. Marko je, kot on zna, samo dvignil obrv, ko sem mu razložil, zakaj imam tako asociacijo.

Preprosto je namreč lepo.

Preprosto je lepo.

Kot so lepe Kosovelove preproste besede. Kot je lepa Kajuhova pesem, ki je nastala sredi trpljenja, a govori o ljubezni in medčloveški povezanosti tako, kot jih govori le malo. Ker govori o tistem, kar nas presega, dela človeške, a tudi zares ljudi:

"Bosa pojdiva, dekle, obsorej,

bosa pojdiva prek zemlje trpeče,

sredi razsanjanih češnjeh vej
sežem ti nežno v dlani koprneče.Beli so, beli so češnje cvetovi,
temni, pretemni so talcev grobovi.
Kakor ponosni galebi nad vodo,
taki so pali za našo svobodo.Bosa pojdiva, dekle, obsorej,
bosa pojdiva med bele cvetove,
v krilo nalomiva češnjeh vej,
da jih poneseš na talcev grobove".Ne, pri taki pesmi ne moreš ostati
ravnodušen!

In zato ni nič čudnega, če smo se v prijateljski družbi po koncertu v gostilni Primožič zagovorili do polnoči. Prijatelj, književnik Aleš Berger je s koncertnim listom v rokah analiziral partizanske pesmi: "Vse je povezano samo s Slovenijo, s slovenstvom!", dodal sem, da z našim lepim jezikom, Marko je pristavil, da je to neverjetno. In kaj zato, če sem na glas povedal, da sem med koncertom odličnih pevkom pomislil, kako rad bi še enkrat slišal prepevati veličastni zbor Rdeče armade, ki bi mi še enkrat zapel te pesmi "na moški način". Doživeti sto in več odličnih moških pevcev, ki ti zapojejo ubrano! Morda sem to rekel zato, ker so me nežni glasovi pevke zboru Carmina Slovenica presenetili in raznežili s prepevanjem "borbenih pesmi".

Morda pa samo zato, ker sem med koncertom zasanjal Kalemegdan in počasno, epsko izlivanje Save v Donave.

V Beogradu sem pred veliko leti kot dvajsetletni vojak užival ob neverjetnih basih rdečearmejskih pevcev in zvečer gledal proti domu, neverjetno lep zaton nad Savo in Donavo na Kalemegdanu mi je priklical v spomin otožnega Kajuha.

Božidar Jakac: Karel
Destovnik Kajuh

Razmišljanje o rasistični gonji v južni Italiji

Post-praznično vzdušje

S ciničnim nasmehom na obrazu preživljam te post-praznične dneve v začetku januarja. Hecno, ampak žal "fr-damano" resno. Medijske novice, še posebej tiste najbolj šokantne, so namreč vedno bolj očiččene in sterilizirane vsakršne subjektivnosti, vsakršnih osebnih opazk, (konstruktivnih) provokacij, pomislekov: le (in samo le) gola dejstva držijo. Ne mislim tu na televizijska poročila nekaterih italijanskih postaj, preko katerih spoznavamo sočne gospe, sladkosnedne recepte in "uau" modne težnje, saj je naziv poročila zanje krivičen do ostalih! Niti kalorije več ne bom izgubljal v prepričevanju, da ne obstaja in nikoli ni obstajala nevtralna pozicija (medijskega) poročevalca, mojstrskost je le v tem, da to priznamo in reflektiramo. Režiserju Quentinu Tarantinu je

svetovne vojne interpretirati s tako intimnega gledišča. A pridimo k stvari. Po nekajtedenskem monopolu peska v očeh, zaradi katerega (ni) smo videli, kako smo vsi (ne) solidarni in (ne) razgledani, smo ponovno padli na realna tla. Italija je po sledih sodobne Evrope rodovitna njiva za pestro paletu

rasizmov, ksenofobij, nacionalizmov, nestrpnosti do drugega, drugačnega. Vsakdo namreč (tako pravi rek) potrebuje svojo črno ovco, kajne? Če pa je ni, se bomo že kaj izmislili. Mislim seveda na aktualne fizično-ideološke izgrede v Kalabriji, kjer poteka, z razliko od političnega govoričnega, bojna fronta. Tudi to bojišče terja številne ranjene in veliko gmotne škode. O števi-

lu zažganih smetnjakov in izjavah ogroženih "pravih" domači-

nov, ki skrbijo za svoje žene in ne morejo več pošiljati svoje otroke v šolo, ste lahko tako in tako slišali. Podpisani zagovarjam tole: A se vsaj malo zavedate, da smo že zdavnaj na dnu vsake socialne države, da smo na ideale francoske revolucije, listino človekovih (ne le državljanjskih) pravic pozabili, če ne drugega na prazne fraze, ki so/ste jih lažljivo obljubljali pred tednom ali dve-ma? Sam še zdaleč nisem pristaš kakega new-age gibanja, ki se skriva za frazami "ljubim-cel-svet". Pri analizi sveta je potrebno biti iskreni in realistični: do tod lahko pridem, čež pa ne morem več. Ne gre za to, da bi se vsi, Kalabriji in Afričani, Tirolci in albanski pribežniki, ljubili kot v raj, gre za korektno, pošteno so-bivanje, v upoštevanju konteksta, spoštovanju razlik, iskanju skupnih poti in stalnem (spo) razumevanju. Popolnega razumevanja z Drugim na srečo ne bo mo nikoli dosegli, vedno bo ostal manko, del praznine, da ne rečem prepad, vedno bo odnos Mi-Druji stal na tanki vrvi bolj ali manj visoko nad tlemi. Kot v cirkusu, a tokrat je bila vrv previsoko, take gledalce, kot sem npr. jaz, pa je sram!

Kako sem lahko brezbrizen, ko poslušam groženo kričanje "avtohtonih" do-

mačinov po odstranitvi mrčesa afriških nelegalnih pribežnikov, ki, mimogrede, na črno garajo prav pri taistih kričačih, ponoči pa v premočenih kartonastih hišah upajo, da bodo lahko skuhalo dva ščurka in se za silo izognili neizgovorljivim boleznim? Tu ne gre za sočutje in usmiljenje do pribežniških "zverin, posiljevalcev, tatov, necivilizirancev" (citiram nazive "civiliziranih" domačinov). Gre za priznanje paradoksalnega odnosa med gospodarjem in hlapcem: gospodar je tisti domačin, ki kriči in izganja ilegalne pošasti, tatove žena, pristne kulture in delovnih mest daleč stran v... 'saj tega sploh ne znam izgovoriti: Côte d'Ivoire', hkrati pa prav tega Marsovca ilegalno zaposluje. Hlapec je torej v Kalabriji potreben, da lahko domačini (t. i. mafiosi) živijo in se jezijo. A to še ni vse: diskriminacija je vsekakor dvorezen meč: na eni strani gre, kot smo povedali, za iskanje črne ovce in zgrinjanje identitetnih frustracij, rasizmov in nacionalizmov, po drugi pa ima črno prebarvana ovca vedno izgovor: karkoli slabega naredi, bo njen odgovor: "Sem žrtev diskriminacije, Vi ste rasisti"! Tako ji je dovoljeno delati pravzaprav vse! V vsakem primeru, po nedolžnem ali kriven, pa se bodo nanjo zgrnili pobešneli delodajalci! In dvomim, da so le-ti vedno nedolžni...

Jernej Šček

Z 8. strani

Na premieri in dveh zaporednih ponovitvah so zabeležili preporno dvorano. V domačem kraju so zelo priljubljeni; večkrat pa nastopajo tudi drugje. L. 2000 so obiskali Slovence v Kanadi, l. 2007 pa so se odpravili celo v daljno Avstralijo. Povsod so jih z veseljem sprejeli. V domači vasi od l. 2002 prirejajo pod šotorom revijo dramskih skupin Amaterski oder v naročju Krna. Sicer je pri njih kulturno življenje kar živahno. Zelo znan je drežniški pust; na pustno soboto "ta lepi" obiskujejo vaške domačije, "ta grdi" pa se podijo po vaških ulicah; tudi s tem ohranjajo stare navade in ljudsko izročilo. Komedija Še tat ne more pošteno krasti odraža tipičen Fojev, s pikro satiro ošiljen humor; ki se tu včasih obarva v črno in je naperjen v samo na videz pošteno in iskreno malomeščansko družbo, v kateri je skakanje čez plot kar običajen "šport". Če pa je temu čisto slučajno priča tat, ki so ga zmotili pri "delu" v bogatem stanovanju, se sproži neustavljiva komedijska vzmet in situacijska zmešnjava je tu. Sedem igralcev se je sproščeno živelo v humorno vsebino in podarilo žal maloštevilnim, a pozornim gledalcem, ki so jim ob koncu toplo zaploskali, debelo uro prijetne sprostitve ob tudi scensko lepo izdelani predstavi.

Zamejsko smučanje in podvigi na belih planjavah

Pozornost tako tekmovalcem kot ljubiteljem, predvsem pa otrokom

V letošnji zimi še nismo spregovorili o našem močnem smučarskem gibanju. Konec tedna bo namreč v kraju Forni di Sopra, ki je zadnja leta prava postojanka delovanja zamejskih društev, na sporedu prva tekma petega Primorskega smučarskega pokala. Pobudo, katere pokrovitelji so trgovina Alternativa sport, Zadruga kraška banka in Združenje slovenskih športnih društev v Italiji, so uradno predstavili v Sežani. Že tri leta ima pričakovani Primorski pokal - sestavljeni ga štiri tekme - namreč tudi čezmejno razsežnost, saj je plod hvalevrednega sodelovanja med smučarsko komisijo ZSSDI in klubi iz Notranjsko-primorske regije. Praktična informacija je seveda v prvi vrsti koledar letošnjih smučarskih tekem za naše smučarje. V soboto, 23. januarja, bo Pokal uvedel Pokal ZKB (organizator Smučarski klub De-

vin). V soboto, 6. februarja, bo na Starem Vrhu Miškotov Pokal v priredbi Smučarskega kluba Kalič, v soboto, 13. marca, Pokal prijateljstva treh dežel (organizatorji SK Devin, Športno društvo Šentjanž in Smučarski klub Snežnik), v nedeljo, 21. marca, pa Pokal Qubik Cafe' v priredbi Športnega društva Mladina. Te so torej štiri preizkušnje Primorskega pokala, vsa tri omenjena tekmovanja na italijanski strani bodo v kraju Forni di Sopra. Razpored tradicionalnih zamejskih tekem dopolnjujeta še pomembna dogodka, ki sicer ne sodita v Pokal, in sicer Zamejsko prvenstvo v soboto, 20. februarja, v Forniju, v organizaciji Devina, in pa Zimske športne igre, najstarejša smučarska tekma pri nas, ki bodo na sporedu na Trbižu v ne-

deljo, 7. marca, v priredbi Slovenskega planinskega društva Trst in namenjene letos zgolj tekmovalcem. Smučarska kluba Brdina in Devin pa sta tudi prireditelja nekaterih tekem deželne

Jure Kufersin in Ennio Bogatez na predstavitvi uradnih tekem FISU, Primorskega pokala in promocijskih tekem (Sežana, 12.1.2010)

zveze FISU za najmlajše starostne kategorije. Skratka, tudi letos bo dovolj prireditvev res za vse okuse, od agonistov - ki že tako tekmujejo vsak konec tedna tudi na ostalih uradnih zveznih tekmovalnih - do ljubiteljev, ki predstavljajo največji delež naših navdušenecv belih strmin, kolicikov, nizkih temperatur in vstajanja ob ranih urah. Tekmovalnost je kajpak pri nas izjemno težavna in naporna zadeva. Že sodelo-

vanje nekaterih posameznikov (zlasti Devina in Mladine, ki dosledno kar nekaj let tudi preko projekta Gadov gojita agonizem) v deželnem vrhu je za zamejsko smučanje lep uspeh, vsaka dodatna uveljavitev na meddeželni ali celo državni ravni je sploh za našo smuko pravi podvig. Seveda zaradi znane težave z oddaljenostjo od smučišč. Nekako tako, kot je Ljubljancu težko uspeti v jadranju...

Naši smučarski srenji je treba v vsakem primeru priznati zgleden organiziranost, čeprav obstajajo - kot povsod - v raznih okoljih različne duše. Eni se bolj ogrevajo za tekmovalne skupine, drugi bolj za rekreacijo, vsi pa

prepričano vlagajo v smučarsko šolo za otroke in v izobraževanje učiteljskih ter trenerskih kadrov. Sodelovanje z društvi iz Slovenije ni več novost in se je dejansko že ustalilo, kar je nedvomno v obojestransko korist in kar javnost ter športni krovni organizaciji (ZSSDI in NPR) cenijo in podpirajo. Lepa novost pred letošnjo smučarsko sezono je tudi prijava skupine osemnajstih zagnanih Devinovih veteranov na Svetovne zimske master igre. V torek, 26. januarja, bodo v Kranjski Gori v veleslalomu merili moči z že dokaj izkušenimi vrstniki (over 30) z vsega sveta.

HC

Z 9. strani

Ljubezensko pisemce...

J az, ki sem skeptik po naturi in ne verjamem vsaki pripovedki, sem pri prvi sestavili mali prevajalski kviz, inkriminiranemu in popravljenemu stavku dodala še tri podobne iz domače slovensko-italijanske moke in vse skupaj zamesila v kredibilno zgodbo ter prosila 24 stoodstotnih Italijanov, prav takih, kot je Clericeva z "odličnim poznavanjem italijanskega jezika", naj mi s prstom pokažejo na stavek, ki ga ne bi noben Italijan napisal. Vprašala sem tudi eno super znano in podkovano italijanistko, prof. dr. Martino Ožbot iz Ljubljane. Da ne bodo bralci mislili, da si izmišljujem, bom navedla vsa imena ostalih vprašancev: 1. Luciana Tufani, ferrarska založnica in esejistka - 2. Silvio Cumpeta, italijanski pesnik, filozof, esejist iz Štaranca

in - 3. njegova življenjska družica Michela, profesorica - 4. Marina Moretti, tržaška pesnica in še marsikaj - 5. Francesco Tomada, goriški pesnik in šolnik, se mi zdi - 5. Renzo Cigoj, tržaški pisatelj, esejist in pesnik - 7. Angelo Floramo, kulturnik, publicist, zaposlen nekje v Furlaniji, mislim - 8. Alessio Brandolini, rimski pesnik, pripovednik, esejist, prevajalec, urednik internetske revije - 9. Alice Zen, nje ni treba predstavljati - 10. Giuseppe Grattacaso, pesnik in pripovednik, profesor nekje v srednji Italiji - 11. Roberto Dedenaro, tržaški pesnik, publicist - 12. Flavio Ermini, glavni urednik revije Anterem, pesnik pripovednik, esejist iz Verone - 13. Gabriella Musetti, urednica, pesnica in pripovednica iz Genove, ki že nekaj let živi v Trstu - 14. Giuseppe Xausa, bivši direktor Ita-

lijanskega kulturnega inštituta v Ljubljani - 15. Meri Gorni, milanska slikarka, fotografinja, založnica malih knjižic z eno ali dvema pesmima in ilustracijama znanih umetnikov, lani maja je izšel pri založbi Campanotto njen zbornik A mio Padre, kjer je 77 renomiranih italijanskih in tujih pesnikov, pisateljev, kritikov, filozofov, umetnikov itd. obudilo na literarni način spomin na svojega očeta. Med njimi z dvema prevedenima pesmima je tudi naš Tomaž Šalamun in prav tako z dvema naše gore list Peter Semolič - 16. Claudio Damiani, zelo renomiran rimski pesnik in šolnik - 17. Anna Santoliquido, pesnica, pripovednica, esejistka, organizatorica (ženskih) festivalov iz Apulije (Bari) - 18. Vittoria Ravagli, pesnica, publicistka, ustanoviteljica in do upokojitve urednica literarne revije Le Voci della Luna v okolici Bologne - 19. Francesco Cenetiempo, tržaški založnik in publicist - 20. Isabella Flego, pesnica, pripovednica in

esejistka, pripadnica italijanske unije iz Kopra - 21. Adriana Montagna, furlanska žena Jurija Paljka in univerzitetna profesorica; 22. Enzo Santese, pesnik, pripovednik, umetniški kritik in še marsikaj iz Trsta - 23. Patrizia Vascotto iz Trebče, ni je treba predstavljati - 24. Laura Menikini, pesnica, organizatorica literarnih srečanj in shodov, menda iz Slovenske Benečije, živeča v Vidmu ali kje v okolici. Vsi naprošeni so mi odgovorili, da se jim zdijo vsi stavki v redu, ne sicer v slabimni italijansčini, saj niti niso imeli te pretenzije, inkriminirani stavek je bržčas sodil v kakšen turistični proročnik ali kaj podobnega. Ampak če bi hoteli iskati prav dlako v jakcu, so dodali, bi rekli, da so najbolj vprašljivi ti pa ti, in so navedli, kateri. Hočete vedeti za rezultat? Ti Nadia nisi pokazala nobenega zanimanja, da bi zvedela, očitno se rajiš motiš in učeno razpredaš svoje misli, kot da bi se soočila ob tem malem eksperimentu z dejstvi. No, povejmo na

glas, kako se je odrezal avtor, ki mu je Martina - skoraj po naročilu - popravila stavek. Niti eden se ni čezenj pritožil. Odneseš je tako rekoč celo kožo. In kako se je odrezala popravljalka? Kar trije so se spotaknili ob njeno zboljšavo. Če ne verjamate, lahko pridete pogledat s svojimi očmi in potipat s svojimi rokami. Jolka ne laže, nima vzroka za to. Medtem ko boste vi tipali in brali sočna pisma, vam bo skuhalo še čaj ali kavo, da se boste počutili bolj domače. In kakšen poduk lahko potegnemo iz te zgodbe? Da v danih situacijah smo vsi bolj ali manj le žrtve optične prevare. Ko je prevajalec Slovenec, že zaradi tega je za zamejske sonarodnjake, ki nekaj ali precej tujega jezika znajo, njegova italijansčina trda, okorna, oglata, domala ščavonskega kova in nadiha, krvavo potrebna kakšnega dodatnega šiva, zakovice in laškega glanca itd. ... A čeprav sem šele načela svoj zagovor in niti dodobra izčrpala pr-

ve točke, jih je pa menda pet ali šest, moram takoj nehati, ker že tako se nisem držala predpisanih limitov in za debelo stran prekoračila dovoljeno normo. Kulturnega urednika prosim, da natisne pol strani (do prve pike) kot odgovor Nadiji, od najbolj zopne tlake in je potemtakem še najbolje, da ga v popolni tišini zakopljemo med... tabu temami v zagrobni molki. Draga Nadia, če se boš dolgo družila z mano, se boš še marsikaj koristnega naučila. Vztrajaj, per aspera ad astra, ne vrzi prehitro iz zamerljivosti puške v koruzo. Pozdrav

jolka (milič seveda, z malimi začetnicami iz prirojene ponižnosti!)